

Federalna lista indikatora za praćenje stanja okoliša

juni 2025. godine

Sadržaj

Uvod	6
I. Indikatori tematske oblasti kvalitet zraka i klimatske promjene	7
Kvalitet zraka (KZ)	7
FBiH KZ1 Koncentracija SO ₂ (sumporovog dioksida) u urbanim područjima	7
FBiH KZ2 Koncentracija NO ₂ (dušikovog dioksida) u urbanim područjima	9
FBiH KZ3 Koncentracija suspendovanih čestica (PM10 i PM2.5) u urbanim područjima	11
FBiH KZ4 Koncentracija O ₃ (ozona) u urbanim područjima	13
Klimatske promjene (KP)	15
FBiH KP1 Emisija SO ₂ (sumporovog dioksida) - indirektni staklenički gas	15
FBiH KP2 Emisija NO _x (dušikovih oksida) - indirektni staklenički gas	17
FBiH KP3 Emisija CO (ugljkovog monoksida) - indirektni staklenički gas	19
FBiH KP4 Emisija NMHOS (ne-metanski hlapivi organski spojevi) - indirektni staklenički gas	21
FBiH KP5 emisija i odliv CO ₂ eq (ugljkov dioksid) - direktni staklenički gas	23
FBiH KP6 Emisija CH ₄ (metan) - direktni staklenički gas	27
FBiH KP7 Emisija N ₂ O (didušikov oksid) - direktni staklenički gas	30
FBiH KP8 Projekcije emisija i odliva stakleničkih gasova s politikom i mjerama	33
FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka	36
FBiH KP10 Trend količine padavina	37
FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina (SPI)	38
FBiH KP12 Indeks aridnosti	40
FBiH KP13 Broj dana s pojavom grada/tuče	42
FBiH KP14 Snježni pokrivač	43
FBiH KP15 Topli temperaturni ekstremi	44
FBiH KP16 Hladni temperaturni ekstremi	45
FBiH KP17 Ocjena anomalija temperature zraka i količine padavina pomoću percentila	46
FBiH KP18 Vlažni padavinski ekstremi	47
FBiH KP19 Suhi padavinski ekstremi	48
FBiH KP20 Srednja godišnja temperatura rijeka	49
FBiH KP21 Jak i olujni vjetar	50
FBiH KP22 Trend grijanja ili hlađenja (HDD, CDD)	51
FBiH KP23 Srednji godišnji proticaj	52
II. Indikatori tematske oblasti kopnene i morske vode	53
Kvalitet kopnenih voda (KAV)	53
FBiH KAV1 Količina nutrijenata u rijekama i jezerima	53
FBiH KAV2 Postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda	55
FBiH KAV3 Broj restauriranih kopovskih jezera	56

FBiH KAV4 Kvalitet vode za kupanje.....	57
Količina kopnenih voda (KOV).....	58
FBiH KOV1 Bilanca kopnenih voda	58
Morski ekosistem (ME)	59
FBiH ME1 Količina nutrijenata u priobalnim i morskim vodama.....	59
III. Indikatori tematske oblasti priroda	61
Bioraznolikost (BR)	61
FBiH BR1 Svijest javnosti o zaštiti prirode.....	61
FBiH BR2 Ugrožene i zaštićene vrste	63
FBiH BR3 Stanje i indeks ugroženih i zaštićenih vrsta.....	64
FBiH BR4 Populacijski trendovi odabranih vrsta u zaštićenim područjima.....	66
FBiH BR5 Zastupljenost pojedinih tipova ekosistema	67
FBiH BR6 Invazivne strane vrste	68
FBiH BR7 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja	70
FBiH BR8 Površina zaštićenih područja.....	71
FBiH BR9 Finansiranje zaštite i očuvanja biološke raznolikosti.....	73
FBiH BR10 Genetički resursi u poljoprivredi i šumarstvu	75
FBiH BR11 Fenologija biljnih vrsta	76
FBiH BR12 Broj inspekcijских nadzora	77
IV. Indikatori tematske oblasti tlo i pedosfera.....	79
Tlo i pedosfera (TP).....	79
FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta	79
FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta	82
FBiH TP3 Status zemljišnog pokrivača	85
FBiH TP4 Rizik od erozije tla.....	87
FBiH TP5 Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu.....	90
FBiH TP5.1 Promjena sadržaja organskog ugljika (biomase ispod i iznad tla)	92
FBiH TP6 Promjena pH reakcije tla	94
FBiH TP7 Minski sumnjive površine.....	96
FBiH TP8 Broj klizišta	97
FBiH TP9 Onečišćenje štetnim i opasnim tvarima zemljišta	99
FBiH TP10 Produktivnost zemljišta.....	101
V. Indikatori tematske oblasti upravljanje otpadom	103
Upravljanje otpadom (UO).....	103
FBiH UO1 Količina nastalog i sakupljenog komunalnog otpada.....	103
FBiH UO2 Količina komunalnog otpada odloženog na kontrolisana odlagališta	104
FBiH UO3 Količina proizvedenog (opasnog i neopasnog) otpada iz proizvodnih aktivnosti.....	105

FBiH UO4 Količine plasiranih proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada i količine sakupljenih posebnih kategorija otpada	106
FBiH UO5 Deponije za odlaganje otpada	108
FBiH UO6 Reciklaža otpada	109
FBiH UO7 Prekogranični promet otpada	111
VI. Indikatori tematske oblasti poljoprivreda	112
Poljoprivreda (P)	112
FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva	112
FBiH P2 Područje pod organskom poljoprivrednom proizvodnjom	114
FBiH P3 Količina potrošenih pesticida	117
FBiH P4 Korištenje vode za navodnjavanje	120
FBiH P5 Dužina vegetacijskog perioda	123
VII. Indikatori tematske oblasti šumarstvo	124
Šumarstvo (Š)	124
FBiH Š1 Površina šuma i šumskog zemljište	124
FBiH Š2 Zdravstveno stanje šuma	127
FBiH Š3 Opožarene šumske površine	129
FBiH Š4 Površine šuma pod održivim upravljanjem	134
FBiH Š5 Stepen realizacije plana sječa i realizacije plana pošumljavanja	136
FBiH Š6 Mrtvo drvo	137
FBiH Š7 Drvna zaliha, godišnji prirast, etat (količina sječa)	139
FBiH Š8 Količina potrošenih sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu	141
VIII. Indikatori tematske oblasti ribarstvo i akvakultura	144
Ribarstvo i akvakultura (RA)	144
FBiH RA1 Proizvodnja riba i školjki	144
FBiH RA2 Trend gustoće populacija ekonomski važnih riba u vodotocima	145
IX. Indikatori tematske oblasti industrija i energetika	146
Registar onečišćivača (RO)	146
FBiH RO1 Okolišne dozvole	146
Energetika (E)	147
FBiH E1 Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO ₂ , NO _x , SO ₂ i PM _x)	147
FBiH E2 Proizvodnja i potrošnja obnovljivih izvora energije (količina, indeks)	150
X. Indikatori tematske oblasti transport	153
Transport (T)	153
FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima	153
FBiH T2 Prosječna starost voznog parka	154

XI. Indikatori tematske oblasti stanovništvo i zdravlje ljudi.....	156
Stanovništvo i domaćinstvo (SD).....	156
FBiH SD1 Korištenje vode u domaćinstvu	156
FBiH SD2 Procenat stanovništva koje živi ispod granice siromaštva	158
Zdravlje ljudi (Z)	159
FBiH Z1 Zdravstvena ispravnost vode za piće	159
FBiH Z2 Vektorski prenosive bolesti (zarazne bolesti).....	160
FBiH Z3 Broj oboljelih vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti.....	161
FBiH Z4 Broj oboljenja vezanih za kardiovaskularne bolesti.....	162
FBiH Z5 Broj smrtnih slučajeva od malignih neoplazmi.....	163

Uvod

Pravni osnov za izradu Federalne liste indikatora sadržan je u odredbama člana 128. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21) te Uredbi o Informacionom sistemu zaštite okoliša u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 47/212).

Korištenje indikatora u oblasti okoliša namijenjeno je za sistemsko i kontinuirano praćenje promjena, mjerenje i ocjenjivanje stanja okoliša što omogućava:

- procjenu stanja. Indikatori pomažu u identifikaciji i mjerenju različitih aspekata okoliša koji imaju ili mogu imati značajan uticaj na pojedine komponente okoliša.
- praćenje promjena. Praćenjem indikatora tokom vremena mogu se identificirati promjene i trendovi što pomaže u prepoznavanju uzroka i uticaja određenih aktivnosti ili događanja.
- ocjenu uticaja. Indikatori omogućavaju ocjenu uticaja ljudskih aktivnosti na okoliš što je vrlo bitno za efikasnije planiranje i provođenje politike zaštite okoliša i smanjenje negativnih uticaja.
- podizanje svijesti javnosti. Informiranje javnosti o trenutnom stanju i promjenama u oblasti okoliša pruža mogućnost usmjeravanja napora cjelokupnog društva ka očuvanju prirode i održivom upravljanju resursima.

Pored praćenja stanja okoliša, korištenje indikatora je značajno i u evropskom i globalnom kontekstu, jer predstavljaju osnovu međunarodnog izvještavanja, kao što je izvještavanje prema Evropskoj agenciji za okoliš, sekretarijatima ratificiranih konvencija, te drugim međunarodnim tijelima i/ili organizacijama. Indikatori su nezaobilazan alat za praćenje ostvarenja ciljeva sektorskih politika, strategija, akcionih planova i ostalih relevantnih dokumenata.

Federalna lista indikatora izrađena je u saradnji s Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH, relevantnim federalnim ministarstvima, federalnim upravama, federalnim upravnim organizacijama i drugim referentnim institucijama za prikupljanje, obradu i evidentiranje podataka i informacija.

Kao polazna osnova za izradu Federalne liste indikatora korištena je Lista odabranih indikatora za okoliš/životnu sredinu u Bosni i Hercegovini, koju je usvojilo Vijeće ministara 19.09.2019. godine uz uvažavanje indikatora koji se koriste za izvještavanje u međunarodnom kontekstu prema preuzetim obavezama iz međunarodnih ugovora, sporazuma i programa iz područja zaštite okoliša.

Federalna lista indikatora sadrži 90 indikatora svrstanih u 11 tematskih oblasti. Za svaki indikator data je definicija, koja pruža informaciju o tome šta se indikatorom prati ili prikazuje, pravni okvir kao osnov za prikupljanje podataka, set podataka potreban za izračun indikatora, metod izračuna indikatora, izvor podataka tj. institucije koje prikupljaju podatke uz navođenje onih koje su nadležne za njegovu obradu, periodičnost prikupljanja podataka, te dodatne relevantne informacije.

Za određeni broj navedenih indikatora podaci se prikupljaju i pohranjeni su u bazama podataka različitih institucija, dok se podaci za pojedine indikatore sporadično prikupljaju ili još uvijek ne postoji prikupljanje podataka zbog nedostataka odgovarajuće metodologije, tehničkih kapaciteta, finansijskih sredstava i dr.

S obzirom na to da Zakon o zaštiti okoliša propisuje ažuriranje Federalne liste indikatora za praćenje stanja okoliša, ista će se revidirati i dopunjavati prema iskazanim potrebama i dostupnosti relevantnih podataka.

I. Indikatori tematske oblasti kvalitet zraka i klimatske promjene

Kvalitet zraka (KZ)

Naziv indikatora	FBiH KZ1 Koncentracija SO₂ (sumporovog dioksida) u urbanim područjima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KZ ₁ Koncentracija SO ₂ u urbanim područjima
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prati učestalost prekoračenja satnih koncentracija SO₂ većih od 350 µg/m³, učestalost prekoračenja 24-satnih koncentracija SO₂ većih od 125 µg/m³ i trend srednjih godišnjih koncentracija SO₂ (50 µg/m³).</p> <p>Propisana srednja godišnja vrijednosti i dozvoljeni broj dana sa prekoračenjima dnevnih i satnih graničnih vrijednosti se odnose kada je obim validnih mjerenja u toku godine najmanje 90%. Koristeći se percentilnim pokazateljima indikatore je moguće izražavati i u slučajevima kada je obim validnih mjerenja niži (najmanje 75%).</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KZ2 Koncentracija NO₂ u urbanim sredinama FBiH KZ3 Koncentracija suspendovanih čestica (PM2.5 i PM10) u urbanim područjima FBiH KZ4 Koncentracija O₃ u urbanim sredinama</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/24) - Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 12/05 i 19/16) - Pravilnik o načinu vršenja monitoringa i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 01/12, 50/19 i 3/21) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2008. o kvaliteti okolnog zraka i čistijem zraku za Evropu (SL L 152, 11.06.2008.) - Provedbena Odluka Komisije 2011/850/EU od 12.12.2011. o utvrđivanju pravila za Direktive 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu uzajamne razmjene informacija i izvještavanja o kvaliteti zraka (SL L 335, 17.12.2011.) (engl. IPR-Implementing Provision Reporting)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Satne, 24-satne i godišnje vrijednosti koncentracija SO₂</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> µg/m³</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izrađuje na osnovu izmjerenih satnih koncentracija na gradskim i prigradskim monitoring stanicama. Određuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestalost prekoračenja granične vrijednosti satnih koncentracija tj. broj sati prekoračenja koncentracija SO₂ većih od 350 µg/m³ - statistička učestalost prekoračenja satne granične vrijednosti od 350 µg/m³ – 99.73 percentil (vrijednost četvrte najviše koncentracije) - učestalost prekoračenja granične vrijednosti 24-satnih koncentracija tj. broj dana prekoračenja koncentracija SO₂ većih od 125 µg/m³

	<ul style="list-style-type: none"> - statistička učestalost prekoračenja 24-satne granične vrijednosti od 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – 99.2 percentil (vrijednost četvrte najviše koncentracije) - srednja godišnja vrijednost se dodatno uspoređuje sa propisanom graničnom vrijednosti od 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
<p>Dodatne informacije</p>	<p>Federalni hidrometeorološki zavod priprema i objavljuje godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka za prethodnu godinu. Učestvuje u izvještavanju Evropske agencije za okoliš, sekretarijata relevantnih konvencija koje je BiH ratificirala i dr. međunarodnih ugovora na način koji je definiran konvencijama i međunarodnim propisima.</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI 040/AIR005 Emission of the main air pollutants UNECE indikator A2. Ambient air quality in urban areas SDG indikator 3.9.1 Stopa smrtnosti zbog zagađenja zraka u domaćinstvu ili okolini</p>

Naziv indikatora	FBiH KZ2 Koncentracija NO₂ (dušikovog dioksida) u urbanim područjima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KZ ₂ Koncentracija NO ₂ u urbanim područjima
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prati učestalost prekoračenja satnih koncentracija NO₂ većih od 200 µg/m³, učestalost prekoračenja 24-satnih koncentracija NO₂ većih od 85 µg/m³ i trend srednjih godišnjih koncentracija NO₂ (40 µg/m³).</p> <p>Propisana srednja godišnja vrijednosti i dozvoljeni broj dana sa prekoračenjima dnevnih i satnih graničnih vrijednosti se odnose kada je obim validnih mjerenja u toku godine najmanje 90%. Koristeći se percentilnim pokazateljima indikatore je moguće izražavati i u slučajevima kada je obim validnih mjerenja niži (najmanje 75%).</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KZ1 Koncentracija SO₂ u urbanim područjima FBiH KZ3 Koncentracija suspendovanih čestica (PM10 i PM 2.5) u urbanim područjima FBiH KZ4 Koncentracija O₃ u urbanim područjima</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/24) - Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 12/05 i 19/16) - Pravilnik o načinu vršenja monitoringa i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 01/12, 50/19 i 3/21) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2008. o kvaliteti okolnog zraka i čistom zraku za Evropu (SL L 152, 11.06.2008.) - Provedbena Odluka Komisije 2011/850/EU od 12.12.2011. o utvrđivanju pravila za Direktive 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu uzajamne razmjene informacija i izvještavanja o kvaliteti zraka (SL L 335, 17.12.2011.) (engl. IPR-Implementing Provision Reporting)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Satne, 24-satne i godišnje vrijednosti koncentracija NO₂</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> µg/m³</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izrađuje na osnovu izmjerenih satnih koncentracija na gradskim i prigradskim monitoring stanicama. Određuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestalost prekoračenja granične vrijednosti satnih koncentracija tj. broj sati prekoračenja koncentracija NO₂ većih od 200 µg/m³ - statistička učestalost prekoračenja satne granične vrijednosti od 200 µg/m³ – 99.79 percentil (vrijednost 19. najviše koncentracije) - učestalost prekoračenja granične vrijednosti 24-satnih koncentracija tj. broj dana prekoračenja koncentracija NO₂ većih od 85 µg/m³ - srednja godišnja vrijednost se dodatno uspoređuje sa propisanom graničnom vrijednosti od 40 µg/m³

Dodatne informacije	<p>Federalni hidrometeorološki zavod priprema i objavljuje godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka za prethodnu godinu. Učestvuje u izvještavanju Evropske agencije za okoliš, sekretarijata relevantnih konvencija koje je BiH ratificirala i dr. međunaronih ugovora na način koji je definiran konvencijama i međunarodnim propisima.</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ CS1004/AIR003 Exeedance of air quality limit values in urban areas UNECE indikator A2. Ambient air quality in urban areas SDG indikator 3.9.1 Stopa smrtnosti zbog zagađenja zraka u domaćinstvu ili okolini</p>
----------------------------	---

Naziv indikatora	FBiH KZ3 Koncentracija suspendovanih čestica (PM10 i PM2.5) u urbanim područjima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KZ ₃ Koncentracija suspendovanih čestica (PM10 i PM2.5) u urbanim područjima
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prati učestalost prekoračenja 24-satnih koncentracija PM10 većih od 50 µg/m³ i trend srednjih godišnjih koncentracija PM10 (40 µg/m³) i PM2.5 (25 µg/m³).</p> <p>Propisana srednja godišnja vrijednosti i dozvoljeni broj dana sa prekoračenjima dnevnih i satnih graničnih vrijednosti se odnose kada je obim validnih mjerenja u toku godine najmanje 90%. Koristeći se percentilnim pokazateljima indikatore je moguće izražavati i u slučajevima kada je obim validnih mjerenja niži (najmanje 75%).</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KZ1 Koncentracija SO₂ u urbanim područjima FBiH KZ2 Koncentracija NO₂ u urbanim područjima FBiH KZ4 Koncentracija O₃ u urbanim područjima</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/24) - Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 12/05 i 19/16) - Pravilnik o načinu vršenja monitoringa i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 01/12, 50/19 i 3/21) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2008. o kvaliteti okolnog zraka i čistom zraku za Evropu (SL L 152, 11.06.2008.) - Direktiva 2004/107/EZ o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatičnim ugljovodonicima u zraku - Provedbena Odluka Komisije 2011/850/EU od 12.12.2011. o utvrđivanju pravila za Direktive 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu uzajamne razmjene informacija i izvještavanja o kvaliteti zraka (SL L 335, 17.12.2011.) (engl. IPR-Implementing Provision Reporting)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> 24-satne vrijednosti koncentracija PM10 <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> µg/m³</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Srednje godišnje vrijednosti koncentracija PM10 i PM2.5 <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> µg/m³</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izrađuje na osnovu izmjerenih satnih i/ili 24-satnih koncentracija na gradskim i prigradskim monitoring stanicama. Određuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestalost prekoračenja granične vrijednosti 24-satnih koncentracija tj. broj dana prekoračenja koncentracija PM10 većih od 50 µg/m³

	<ul style="list-style-type: none"> - statistička učestalost prekoračenja satne granične vrijednosti od 50 µg/m³ – 90.4 percentil (vrijednost 36. najviše koncentracije) - srednja godišnja vrijednost koncentracija PM10 se dodatno uspoređuje sa propisanom graničnom vrijednosti od 40 µg/m³ - srednja godišnja vrijednost koncentracija PM2.5 se dodatno uspoređuje sa propisanom graničnom vrijednosti od 25 µg/m³
Dodatne informacije	<p>Federalni hidrometeorološki zavod priprema i objavljuje godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka za prethodnu godinu. Učestvuje u izvještavanju Evropske agencije za okoliš, sekretarijata relevantnih konvencija koje je BiH ratificirala i dr. međunarodnih ugovora na način koji je definiran konvencijama i međunarodnim propisima.</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI 004/AIR003 Exceedance of air quality standards EEA_CSI 040/AIR005 Emission of the main air pollutants UNECE indikator A2. Ambient air quality in urban areas SDG indikatori: 3.9.1 Stopa smrtnosti zbog zagađenja zraka u domaćinstvu ili okolini 11.6.2 Godišnji srednji nivoi finih čestica (npr. PM2.5 i PM10) u gradovima (ponderisana populacija)</p>

Naziv indikatora	FBiH KZ4 Koncentracija O₃ (ozona) u urbanim područjima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KZ ₄ Koncentracija O ₃ u urbanim područjima
Definicija indikatora	Indikatorom se prati učestalost prekoračenja ciljne vrijednosti tj. broj dana pojavljivanja najvećih dnevnih osmosatnih srednjih vrijednosti koncentracija O ₃ većih od 120 µg/m ³ . <i>Vezani indikatori:</i> FBiH KZ1 Koncentracija SO ₂ u urbanim područjima FBiH KZ2 Koncentracija NO ₂ u urbanim područjima FBiH KZ3 Koncentracija suspendovanih čestica (PM2.5 i PM10) u urbanim područjima
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/24) - Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 12/05 i 19/16) - Pravilnik o načinu vršenja monitoringa i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH“, br. 01/12, 50/19 i 3/21) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2008. o kvaliteti okolnog zraka i čistijem zraku za Evropu (SL L 152, 11.06.2008.) - Direktiva 2004/107/EZ o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatičnim ugljovodonicima u zraku - Provedbena Odluka Komisije 2011/850/EU od 12.12.2011. o utvrđivanju pravila za Direktive 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu uzajamne razmjene informacija i izvještavanja o kvaliteti zraka (SL L 335, 17.12.2011.) (engl. IPR-Implementing Provision Reporting)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Satne, 24-satne i godišnje vrijednosti koncentracija O ₃ <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> µg/m ³
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na osnovu izmjerenih satnih koncentracija na gradskim i prigradskim monitoring stanicama. Određuje se učestalost prekoračenja ciljne vrijednosti tj. broj dana pojavljivanja najvećih dnevnih osmosatnih srednjih vrijednosti koncentracija O ₃ većih od 120 µg/m ³ .
Dodatne informacije	Federalni hidrometeorološki zavod priprema i objavljuje godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka za prethodnu godinu. Učestvuje u izvještavanju Evropske agencije za okoliš, Sekretarijata relevantnih konvencija koje BiH ratificirala i dr. međunarodnih ugovora na način koji je definisan konvencijama i međunarodnim propisima. <i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI004/AIR003 Exceedance of air quality standards

	UNECE indikator A2. Ambient air quality in urban areas SDG Indikator 3.9.1 Stopa smrtnosti zbog zagađenja zraka u domaćinstvu ili okolini
--	--

Klimatske promjene (KP)

Naziv indikatora	FBiH KP1 Emisija SO₂ (sumporovog dioksida) - indirektni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₁ Emisija SO ₂ (indirektni staklenički gas)
Definicija indikatora	<p>Emisija SO₂ koja nastaje u energetskom sektoru u proizvodnji energije i energenata, a emitira se u zrak, u odnosu na ukupne emisije ovog gasa u koji su uključene i emisije iz neenergetskih sektora (industrijski procesi, poljoprivreda i dr.).</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama vozila, prema vrstama pogonskog motora i prema ekološkim homologacijskim kategorijama motora ili vozila FBiH T2 Prosječna starost voznog parka FBiH E1 Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x)</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Zakon o Fondu za zaštitu okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/03) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 9/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji ugovora o uspostavi Energetske zajednice (Sl. glasnik Bosne i Hercegovine - MU broj 09/06) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2001/81/EC o nacionalnim kvotama emisija za određene zagađujuće materije u atmosferi - Direktiva 2010/75/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 24. novembra 2010. o industrijskim emisijama (integrisano sprečavanje i kontrola onečišćenja) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća s ciljem država članica da smanje svoje emisije stakleničkih plinova kako bi ispunile obveze Zajednice za smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2020 - Odluka br. 280/2004/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o mehanizmu za praćenje emisija stakleničkih plinova u Zajednici i za provedbu Kyoto protokola - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Konvencija o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima (CRLTAP) - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	<p>Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije Federalno ministarstvo okoliša i turizma - Registar o postrojenjima i zagađivanjima Elektroprivreda FBiH (podaci za elektrane i termoelektrane) Rafinerija nafte Bosanski Brod Toplane Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka - IDDEEA (podaci o transportu)</p>

	Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Trend ukupna emisija SO₂ <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Doprinos glavnih sektora u emisijama SO₂ <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije SO₂ iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt SO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije SO₂ iz neposredne potrošnje energije po sektorima (industrija, građevinarstvo, transport, komercijalni/institucionalni/stambeni sektor, uslužni sektor) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt SO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije SO₂ iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt SO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj vozila pojedine tehničke kategorije <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarno i numerički</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj vozila prema vrsti motora <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarno i numerički</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Podaci se računaju po metodologiji IPCC (Intentional Panel on Climate Change - Međunarodni panel o promjeni klime) i EMEP/EEA (European Monitoring and Evaluation Programme/European Environment Agency - Evropski program monitoringa i evaluacije/ Evropska agencija za okoliš).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories - Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000) - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine) - EMEP/EEA Guidebook
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Air emission annual data reporting (CLRTAP/EMEP) - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI 040/AIR005 Emission of the main air pollutants UNECE indikator A1. Emissions of pollutants into the atmospheric air</p>

Naziv indikatora	FBiH KP2 Emisija NO_x (dušikovih oksida) - indirektni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₂ Emisija NO _x (indirektni staklenički gas)
Definicija indikatora	Emisija NO _x koji nastaje u energetske sektoru u proizvodnji energije i energenata, a emitira se u zrak, u odnosu na ukupne emisije ovog gasa u koji su uključene i emisije iz neenergetskih sektora (industrijski procesi, poljoprivreda i dr.) <i>Vezani indikatori:</i> FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama vozila, prema vrstama pogonskog motora i prema ekološkim homologacijskim kategorijama motora ili vozila FBiH T2 Prosječna starost voznog parka FBiH E1 Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO ₂ , NO _x , SO ₂ i PM _x)
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Zakon o Fondu za zaštitu okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/03) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji ugovora o uspostavi Energetske zajednice („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 09/06) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2010/75/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 24. novembra 2010. o industrijskim emisijama (integrisano sprečavanje i kontrola onečišćenja) - Direktiva 2001/81/EC o nacionalnim kvotama emisija za određene zagađujuće materije u atmosferi; - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća s ciljem država članica da smanje svoje emisije stakleničkih plinova kako bi ispunile obveze Zajednice za smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2020 - Uredba br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.maja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvještavanje o drugim informacijama o klimatskim promjenama na nacionalnom nivou i nivou Evropske unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ; - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Konvencija o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima (CLRTD) - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije Federalno ministarstvo okoliša i turizma - Registar o postrojenjima i zagađivanjima Elektroprivreda FBiH (podaci za elektrane i termoelektrane) Rafinerija nafte Bosanski Brod Toplane

	<p>Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka - IDDEEA (podaci o transportu) Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Trend ukupna emisija NOx <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Doprinos glavnih sektora u emisijama NOx <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije NOx iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt NOx godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije NOx iz neposredne potrošnje energije po sektorima (industrija, građevinarstvo, transport, komercijalni/institucionalni/stambeni sektor, uslužni sektor) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt NOx godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije NOx iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt NOx godišnje</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories - Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000) - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine) - EMEP/EEA Guidebook
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Air emission annual data reporting (CLRTAP/EMEP) - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Konvencija o dalekosežnom prekograničnom zagađenju zraka (LRTAP) <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI 040/AIR005 Emission of the main air pollutants UNECE indikator A1. Emissions of pollutants into the atmospheric air</p>

Naziv indikatora	FBiH KP3 Emisija CO (ugljkovog monoksida) - indirektni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₃ Emisija CO (indirektni staklenički gas)
Definicija indikatora	Indikator prati trend antropogenih emisija CO i doprinos glavnih sektora u emisijama CO. <i>Vezani indikatori:</i> FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama vozila, prema vrstama pogonskog motora i prema ekološkim homologacijskim kategorijama motora ili vozila FBiH T2 Prosječna starost voznog parka
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2001/81/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2001. o nacionalnim gornjim granicama emisije za pojedina atmosferska zagađivanja (SL L 309, 27.11.2001.) - Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2008. o kvaliteti okolnog zraka i čistom zraku za Evropu (SL L 152, 11.06.2008.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Konvencija o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima (CLRTF) - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije Federalno ministarstvo okoliša i turizma Toplane Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka - IDDEEA (podaci o transportu) Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Trend ukupna emisija CO <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god) <u>Naziv podatka:</u> Doprinos glavnih sektora u emisijama CO <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god)
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories - Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse

	<p>Gas Inventories (2000)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine) - EMEP/EEA Guidebook
Dodatne informacije	<p><i>Izještavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Air emission annual data reporting (CLRTAP/EMEP) - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime

Naziv indikatora	FBiH KP4 Emisija NMHOS (ne-metanski hlapivi organski spojevi) - indirektni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₄ Emisija NMHOS (ne-metanski hlapivi organski spojevi) (indirektni staklenički gas)
Definicija indikatora	Indikator prati trend ukupnih emisija NMHOS antropogenog porijekla i doprinos glavnih sektora u emisijama NMHOS. <i>Vezani indikatori:</i> FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama vozila, prema vrstama pogonskog motora i prema ekološkim homologacijskim kategorijama motora ili vozila FBiH T2 Prosječna starost voznog parka
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2001/81/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2001. o nacionalnim gornjim granicama emisije za pojedina atmosferska zagađivanja (SL L 309, 27.11.2001.) - Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2008. o kvaliteti okolnog zraka i čistijem zraku za Evropu (SL L 152, 11.06.2008.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Konvencija o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima (CLRTAP) - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije Federalno ministarstvo okoliša i turizma Toplane Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka - IDDEEA (podaci o transportu)
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Trend ukupne emisije NMHOS <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god) <u>Naziv podatka:</u> Doprinos glavnih sektora u emisijama NMHOS <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt/god (Gg/god)
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories - Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000)

	<ul style="list-style-type: none"> - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine) - EMEP/EEA Guidebook
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Air emission annual data reporting (CLRTAP/EMEP) - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o promjeni klime

Naziv indikatora	FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂ eq (ugljičkov dioksid) - direktni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₅ Emisija i odliv CO ₂ eq (direktni staklenički gas)
Definicija indikatora	<p>Indikator prati trend emisija stakleničkog plina karbon dioksida (CO₂) uzrokovanih ljudskom djelatnošću u svim sektorima. Globalni potencijal zagrijavanja CO₂ iznosi 1 prema Fourth Assessment Report of the IPCC za 100-godišnje vremensko razdoblje i on predstavlja referentnu vrijednost za druge stakleničke plinove.</p> <p>Emisija i odliv CO₂ zajedno sa indikatorima FBiH KP6 CH₄ i FBiH KP7 N₂O daju CO₂ eq čime se obuhvataju svi direktni staklenički gasovi koje se mjere u BiH.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH KP5.1 Emisija CO₂, CH₄, N₂O iz sektora Energetika FBiH KP5.2 Emisija CO₂, CH₄, N₂O iz sektora Industrijski procesi, Otpad FBiH KP5.3 Emisija CO₂, CH₄, N₂O iz sektora Poljoprivreda, šumarstvo i ostalo korištenje zemljišta (AFOLU_LULUCF) FBiH KP5.4 Ponor (sink eng) Odliv CO₂ iz sektora poljoprivreda, šumarstvo i ostalo korištenje zemljišta (AFOLU_LULUCF)</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBiH KP6 CH₄ FBiH KP7 N₂O FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima FBiH T2 Prosječna starost voznog parka FBiH Š1 Površine šuma i šumskog zemljišta FBiH Š4 Opožarene šumske površine FBiH E1 Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x)</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU, broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka br. 529/2013/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o pravilima za proračun emisija i uklanjanja stakleničkih gasova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, promjenu korištenja zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi tih djelatnosti, (SL L 165, 18.06.2013.)

	<ul style="list-style-type: none"> - Uredba br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova i za izvještavanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnom nivou i nivou Unije te stavljanje izvan snage Odluke br. 280/2004/EC (SL L 165, 18.06.2013.) - Direktiva 2003/4/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 28.01.2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/133/EEC (SL L 41, 14.02.2003.) - Direktiva 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13.10. o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) - Direktiva 2004/101/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 27.10.2004. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavljanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice, s obzirom na projektne mehanizme Kyoto protokola (SL L 338, 13.11.2004.) - Direktiva 2008/101/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 19.11.2008. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ radi uključivanja zrakoplovnih djelatnosti u sistem trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice (SL L 8, 13.01.2009.) - Direktiva 2009/29/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sistema Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih gasova (SL L 188, 18.07.2012.) - Provedbena Uredba Komisije EU br. 749/2014 od 30. lipnja 2014. o strukturi, formatu, postupcima podnošenja i pregledu informacija koje države članice dostavljaju u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 203, 11.07.2014.) - Odluka Komisije 2005/381/EZ od 04.05.2005. o uspostavi upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) kako je izmijenjena i dopunjena Odlukom Komisije 2006/803/EZ od 23.11.2006. o izmjeni Odluke 2005/381/EZ o uvođenju upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 126, 19.05.2005.) - Odluka Komisije 2006/780/EZ od 13.11.2006. o izbjegavanju dvostrukoga brojenja smanjenja emisija stakleničkih gasova na temelju sistema Zajednice trgovanja emisijama za projektne aktivnosti na temelju Kyoto protokola u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 16.11.2006.) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o naporima koje poduzimaju države članice radi smanjenja emisija stakleničkih gasova s ciljem ostvarenja ciljeva Zajednice vezanih za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020. godine (SL L 140, 5. 6. 2009.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH Federalno ministarstvo okoliša i turizma

	<p>Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Elektroprivreda FBiH (podaci za elektrane i termoelektrane); Rafinerija nafte Bosanski Brod; Toplane Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka - IDDEEA (podaci o transportu) Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> prema Godišnjem/mjesečnom saopštenju za sektore: energija, industrija, poljoprivreda, otpad i šumarstvo <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerne jedinice (izražava se u):</u> t, m³, ha, broj, kg/st/dan</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije CO₂, CH₄, N₂O iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt CO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije CO₂, CH₄, N₂O iz sektora neposredne potrošnje energije po sektorima (industrija i građevinarstvo, transport, institucionalni/stambeni sektor, uslužni sektor) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt CO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije CO₂ iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt CO₂ godišnje</p> <p>Setovi podataka za indikatore FBiH KP6 CH₄ i FBiH KP7 N₂O za poljoprivredu i otpad</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Metode za način prikupljanja, procjene i korištenja podataka i izračun indikatora detaljno je opisana u sljedećim dokumentima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, - Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000), - Good Practice Guidance for Land Use, Land-Use Change and Forestry (2003), - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine).
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o promjeni klime <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI013/CLIM052 Atmospheric greenhouse gas concentrations UNECE indikator B3. Greenhouse gas emissions SDG indikatori: 13.2.1 Broj zemalja s nacionalno utvrđenim doprinosima, dugoročnim</p>

	<p>strategijama, nacionalnim planovima adaptacije, strategijama kako je navedeno u komunikacijama o adaptaciji i nacionalnim komunikacijama</p> <p>13.2.2. Ukupna emisija gasova staklene bašte godišnje</p> <p>9.4.1 CO₂ emisije po jedinici dodane vrijednosti</p> <p>15.1.1 Površina šuma kao udio ukupne površine zemljišta</p>
--	--

Naziv indikatora	FBiH KP6 Emisija CH₄ (metan) - direktni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₆ Emisija CH ₄ (direktni staklenički gas)
Definicija indikatora	<p>Indikator prati trend emisija stakleničkog plina metana (CH₄) uzrokovanih ljudskom djelatnošću u svim sektorima. Globalni potencijal zagrijavanja metana iznosi 25 prema Fourth Assessment Report of the IPCC za 100-godišnje vremensko razdoblje.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH KP6.1 Emisija CH₄ iz sektora Energetika FBiH KP6.2 Emisija CH₄ iz sektora Industrijski procesi FBiH KP6.3 Emisija CH₄ iz sektora LUCF FBiH KP6.4 Emisija CH₄ iz sektora Otpad FBiH KP6.5 Emisija CH₄ iz sektora Poljoprivreda</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima FBiH T2 Prosječna starost voznog parka FBiH Š3 Opožarene šumske površine</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU, broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka br. 529/2013/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o pravilima za proračun emisija i uklanjanja stakleničkih gasova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, promjenu korištenja zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi tih djelatnosti, (SL L 165, 18.06.2013.) - Uredba br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova i za izvještavanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnom nivou i nivou EU te stavljanje izvan snage Odluke br. 280/2004/EC (SL L 165, 18.06.2013.) - Direktiva 2003/4/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 28.01.2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/133/EEC (SL L 41, 14.02.2003.)

	<ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13.10. o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) - Direktiva 2004/101/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 27.10.2004. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavljanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice, s obzirom na projektne mehanizme Kyoto protokola (SL L 338, 13.11.2004.) - Direktiva 2008/101/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 19.11.2008. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ radi uključivanja zrakoplovnih djelatnosti u sistem trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice (SL L 8, 13.01.2009.) - Direktiva 2009/29/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sistema Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih gasova (SL L 188, 18.07.2012.) - Provedbena Uredba Komisije EU br. 749/2014 od 30. lipnja 2014. o strukturi, formatu, postupcima podnošenja i pregledu informacija koje države članice dostavljaju u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 203, 11.07.2014.) - Odluka Komisije 2005/381/EZ od 04.05.2005. o uspostavi upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) kako je izmijenjena i dopunjena Odlukom Komisije 2006/803/EZ od 23.11.2006. o izmjeni Odluke 2005/381/EZ o uvođenju upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 126, 19.05.2005.) - Odluka Komisije 2006/780/EZ od 13.11.2006. o izbjegavanju dvostrukoga brojenja smanjenja emisija stakleničkih gasova na temelju sistema Zajednice trgovanja emisijama za projektne aktivnosti na temelju Kyoto protokola u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 16.11.2006.) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o naporima koje poduzimaju države članice radi smanjenja emisija stakleničkih gasova s ciljem ostvarenja ciljeva Zajednice vezanih za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020. godine (SL L 140, 5. 6. 2009.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH Federalno ministarstvo okoliša i turizma - Registar o postrojenjima i zagađivanjima Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod

Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> prema Godišnjem/mjesečnom saopštenju prema sektorima: energija, industrija, poljoprivreda, otpad i šumarstvo</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički</p> <p><u>Mjerne jedinice (izražava se u):</u> t, m³, ha, broj, m³/t</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Metode za način prikupljanja, procjene i korištenja podataka i izračun indikatora detaljno je opisana u sljedećim dokumentima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, - Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000), - Good Practice Guidance for Land Use, Land-Use Change and Forestry (2003), - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine).
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI013/CLIM052 Atmospheric greenhouse gas concentrations UNECE indikator B3. Greenhouse gas emissions</p> <p><i>SDG indikatori:</i> 13.2.1 Broj zemalja s nacionalno utvrđenim doprinosima, dugoročnim strategijama, nacionalnim planovima adaptacije, strategijama kako je navedeno u komunikacijama o adaptaciji i nacionalnim komunikacijama 13.2.2. Ukupna emisija gasova staklene bašte godišnje</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP6 Emisija CH₄ (direktni staklenički gas)</p>

Naziv indikatora	FBiH KP7 Emisija N₂O (didušikov oksid) - direktni staklenički gas
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₇ Emisija N ₂ O (direktni staklenički gas)
Definicija indikatora	<p>Indikator prati trend emisija stakleničkog plina N₂O uzrokovanih ljudskom djelatnošću u svim sektorima. Globalni potencijal zagrijavanja N₂O iznosi 298 prema Fourth Assessment Report of the IPCC za 100-godišnje vremensko razdoblje.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH KP7.1 Emisija N₂O iz sektora Energetika FBiH KP7.2 Emisija N₂O iz sektora Industrijski procesi FBiH KP7.3 Emisija N₂O iz sektora LUCF FBiH KP7.4 Emisija N₂O iz sektora Otpad FBiH KP7.5 Emisija N₂O iz sektora Poljoprivreda</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima FBiH T2 Prosječna starost voznog parka FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva FBiH P3 Količina potrošenih pesticida FBiH Š3 Opožarene šumske površine FBiH E1 Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x)</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Sl. novine Federacije BiH", br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU, broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka br. 529/2013/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o pravilima za proračun emisija i uklanjanja stakleničkih gasova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, promjenu korištenja zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi tih djelatnosti, (SL L 165, 18.06.2013.) - Uredba br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova i za izvještavanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnon nivou i nivou Unije te stavljanje izvan snage Odluke br. 280/2004/EC (SL L 165, 18.06.2013.)

	<ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2003/4/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 28.01. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/133/EEC (SL L 41, 14.02.2003.) - Direktiva 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13.10. o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) - Direktiva 2004/101/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 27.10.2004. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavljanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice, s obzirom na projektne mehanizme Kyoto protokola (SL L 338, 13.11.2004.) - Direktiva 2008/101/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 19.11.2008. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ radi uključivanja zrakoplovnih djelatnosti u sistem trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice (SL L 8, 13.01.2009.) - Direktiva 2009/29/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ u svrhu poboljšanja i proširenja sistema Zajednice za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih gasova (SL L 188, 18.07.2012.) - Provedbena Uredba Komisije EU br. 749/2014 od 30.06.2014. o strukturi, formatu, postupcima podnošenja i pregledu informacija koje države članice dostavljaju u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 203, 11.07.2014.) - Odluka Komisije 2005/381/EZ od 04.05.2005. o uspostavi upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) kako je izmijenjena i dopunjena Odlukom Komisije 2006/803/EZ od 23.11.2006. o izmjeni Odluke 2005/381/EZ o uvođenju upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 126, 19.05.2005.) - Odluka Komisije 2006/780/EZ od 13.11.2006. o izbjegavanju dvostrukoga brojenja smanjenja emisija stakleničkih gasova na temelju sistema Zajednice trgovanja emisijama za projektne aktivnosti na temelju Kyoto protokola u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 16.11.2006.) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o naporima koje poduzimaju države članice radi smanjenja emisija stakleničkih gasova s ciljem ostvarenja ciljeva Zajednice vezanih za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020. godine (SL L 140, 5. 6. 2009.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH Federalno ministarstvo okoliša i turizma Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Toplane
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod

Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> prema Godišnjem/mjesečnom saopštenju prema sektorima: energija, industrija, poljoprivreda, otpad i šumarstvo</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički</p> <p><u>Mjerne jedinice (izražava se u):</u> t, m³, ha, broj</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Metode za način prikupljanja, procjene i korištenja podataka i izračun indikatora detaljno je opisana u sljedećim dokumentima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, - Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000), - Good Practice Guidance for Land Use, Land-Use Change and Forestry (2003), - 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine)
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i></p> <p>EEA_CSI013/CLIM052 Atmospheric greenhouse gas concentrations</p> <p>UNECE indikator B3. Greenhouse gas emissions</p> <p>SDG indikatori:</p> <p>13.2.1 Broj zemalja s nacionalno utvrđenim doprinosima, dugoročnim strategijama, nacionalnim planovima adaptacije, strategijama kako je navedeno u komunikacijama o adaptaciji i nacionalnim komunikacijama</p> <p>13.2.2. Ukupna emisija gasova staklene bašte godišnje</p> <p>2.4.1. Udio poljoprivredne površine u proizvodnoj i održivoj poljoprivredi</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP7 Emisija N₂O (direktni staklenički gas)</p>

Naziv indikatora	FBiH KP8 Projekcije emisija i odliva stakleničkih gasova s politikom i mjerama
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₈ Projekcije emisija i odliva stakleničkih gasova s politikom i mjerama
Definicija indikatora	<p>Indikator se odnosi na procjenu budućih ukupnih i odliva svih sektorskih emisija svih stakleničkih gasova u BiH za period koji slijedi nakon tekuće godine i obuhvata četiri buduće godine koje završavaju s 0 ili 5 sa sažetim opisom politike i mjera uključenih u scenarije odnosno projekcije, opisom metodologije, modela i pretpostavki te rezultatima analize osjetljivosti.</p> <p>Indikator se izrađuje za tri scenarija: (1) scenarij »bez mjera« kojim se procjenjuju buduće emisije iz izvora i uklanjanje pomoću odliva stakleničkih gasova pri čemu su isključeni učinci svih politika i mjera koje su planirane, prihvaćene ili u provedbi poslije godine koja je izabrana kao polazišna za projekcije, (2) scenarij »s mjerama« kojim se procjenjuju buduće emisije iz izvora i uklanjanje pomoću odliva stakleničkih gasova za scenarij u kojem su uključeni učinci politika i mjera, u smislu smanjivanja emisija stakleničkih gasova, koje su prihvaćene i u provedbi poslije godine koja je izabrana kao polazišna za projekcije i (3) scenarij »s dodatnim mjerama« kojim se procjenjuju buduće emisije iz izvora i uklanjanje pomoću odliva stakleničkih gasova za scenarij u kojem su uključeni učinci politika i mjera, u smislu smanjivanja emisija stakleničkih gasova, koje su prihvaćene i u provedbi te koje su planirane poslije godine koja je izabrana kao polazišna za projekcije.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima FBiH T2 Prosječna starost voznog parka FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva FBiH Š1 Površina šuma i šumskog zemljišta FBiH Š3 Opožarene šumske površine</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Zakon o Fondu za zaštitu okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/03) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade Federacije BiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU, broj 3/08) <p><u>EU i međunarodni propisi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka br. 529/2013/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o pravilima za proračun emisija i uklanjanja stakleničkih gasova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, promjenu korištenja zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi tih djelatnosti - Uredba br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova i za izvještavanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na

	<p>nacionalnom nivou i nivou Unije te stavljanje izvan snage Odluke br. 280/2004/EC (SL L 165, 18.06.2013.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2003/4/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 28.01. 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/133/EEC (SL L 41, 14.02.2003.) - Provedbena Uredba Komisije EU br. 749/2014 od 30.06.2014. o strukturi, formatu, postupcima podnošenja i pregledu informacija koje države članice dostavljaju u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 203, 11.07.2014.) - Odluka Komisije 2005/381/EZ od 04.05.2005. o uspostavi upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive 96/61/EZ (SL L 126, 19. 5. 2005.) kako je izmijenjena i dopunjena Odlukom Komisije 2006/803/EZ od 23.11.2006. o izmjeni Odluke 2005/381/EZ o uvođenju upitnika za izvještavanje o primjeni Direktive 2003/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju sistema trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih gasova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 329, 19.05.2005.) - Odluka Komisije 2006/780/EZ od 13.11.2006. o izbjegavanju dvostrukoga brojenja smanjenja emisija stakleničkih gasova na osnovu sistema Zajednice trgovanja emisijama za projektne aktivnosti na osnovu Kyoto protokola u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Evropskoga parlamenta i Vijeća (SL L 316, 16.11.2006.) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o naporima koje poduzimaju države članice radi smanjenja emisija stakleničkih gasova s ciljem ostvarenja ciljeva Zajednice vezanih za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020. godine (SL L 140, 5. 6. 2009.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i R (odgovori društva)
Izvor podataka	Federalni hidrometeorološki zavod Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH Federalno ministarstvo prostornog uređenja FBiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka - IDDEEA
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Otpad</u>: količina komunalnog otpada, stepen reciklaže, izgradnja regionalnih sanitarnih deponija sa sistemom prikupljanja i spaljivanja bioplina, izgradnja spalionica za mješani komunalni otpad</p> <p><u>Elektroenergetski sektor</u>: proizvodnja energije iz obnovljivih izvora</p> <p><u>Daljinsko grijanje</u>: alternativni izvori energija za grijanje gradova, modernizacija postojećih sistema</p> <p><u>Zgradarstvo</u>: podaci o energetskej efikasnosti zgrada</p> <p><u>Saobraćaj</u>: starost voznog parka, broj motornih vozila prema vrstama motornih vozilai prema alternativnim pogonskim gorivima</p> <p><u>Šumarstvo</u>: površina šuma i šumskog zemljišta – Š1, stanje šuma (drvena zaliha i zapreminski prirast – Š7)</p> <p><u>Poljoprivreda</u>: korištenje zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, proizvodnja poljoprivrednih proizvoda, prinosi, mjere rekultivacije</p>

Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Metode za način korištenja podataka i izračun indikatora definirana je Smjernicama UNFCCC-a za izvještavanje i pregled (FCCC/CP/1999/7), dio II. Smjernice za pripremu nacionalnih izvještaja Stranaka iz Priloga I Konvencije, poglavlje VI. projekcije i ukupni učinci politike i mjera.</p> <p>Evropska komisija na stranicama Opće uprave za klimatsku politiku periodički objavljuje smjernice za izradu projekcija emisija i odliva stakleničkih gasova: http://ec.europa.eu/clima/policies/g-gas/monitoring/studies_en.htm</p>
Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - EEA Greenhouse gas inventories - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i></p> <p>EEA_CSI010/CLIM50 Total Greenhouse gas (GHG) emission trends and projections</p> <p>SDG indikator 13.2.1 Broj zemalja s nacionalno utvrđenim doprinosima, dugoročnim strategijama, nacionalnim planovima adaptacije, strategijama kako je navedeno u komunikacijama o adaptaciji i nacionalnim komunikacijama</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP8 Projekcije emisija i odliva stakleničkih gasova s politikom i mjerama</p>

Naziv indikatora	FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP9 Trend srednje temperature zraka
Definicija indikatora	Indikatorom se prati trend srednjih temperatura zraka (godišnja, sezonske) počevši od 1961. godine
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (“Sl. glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji uz pripadajuće Rezolucije - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Srednja mjesečna temperatura zraka</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> °C</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se računa iz srednjih godišnjih/sezonskih podataka temperature zraka za pojedine meteorološke stanice u mreži mjernih stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine, sa raspoloživim nizom od 1961. godine.</p> <p>Trend srednjih godišnjih i sezonskih temperatura na meteorološkoj stanici računa se metodom linearne regresije i izražava se u °C/10 godina.</p> <p>Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).</p> <p>Rezultati se prikazuju grafički na karti FBiH tako da je pozitivan (statistički značajan) trend na pojedinoj stanici prikazan kružićima (punim), a negativan trokutima (punim).</p>
Dodatne informacije	<p>Izještavanje se vrši prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama</p> <p>Federalni hidrometeorološki zavod izvještava prema ECA&D (European Climate Assessment and Dataset), WMO GCOS Global climate observation system i WMO WWR -World weather record</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i></p> <p>EEA_CSI012/CLIM001 Global and European temperature</p> <p>UNECE indikator B1. Air temperature</p> <p>SDG indikator 13.2.1 Broj zemalja s nacionalno utvrđenim doprinosima, dugoročnim strategijama, nacionalnim planovima adaptacije, strategijama kako je navedeno u komunikacijama o adaptaciji i nacionalnim komunikacijama.</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP9 Trend srednje godišnje temperature zraka.</p>

Naziv indikatora	FBiH KP10 Trend količine padavina
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₁₀ Trend količine atmosferskih padavina
Definicija indikatora	Indikator prati trend godišnje i sezonskih količina padavina za pojedine meteorološke stanice u FBiH.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (“Sl. glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji sa pripadajućim Rezolucijama - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Mjesečne količine padavina</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mm</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se računa iz srednjih sezonskih i godišnjih količina padavina za pojedine meteorološke stanice u FBiH, sa raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend srednjih godišnjih i sezonskih količina padavina izračunava se metodom linearne regresije i izražava se u mm/10godina. Statistička značajnost trenda određuje se primjenom Mann-Kendallovog testa (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	<p>Federalni hidrometeorološki zavod izvještava prema: ECA&D (European Climate Assessment and dataset), WMO GCOS Global climate observation system i WMO WWR - World weather record</p> <p>Agencija za statistiku izvještava za UNECE indikator B2. Atmosferske padavine</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CLIM002 Mean precipitation UNECE indikator B2. Atmospheric precipitation</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP10 Trend količine atmosferskih padavina</p>

Naziv indikatora	FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina (SPI)														
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₁₁ Standardizirani indeks padavina (SPI)														
Definicija indikatora	Indikator daje ocjenu oborinskih prilika za pojedine vremenske skale (1, 3, 6, 12 mjeseci) pomoću standardiziranog indeksa padavina (SPI, prema eng. Standardized Precipitation Index) u skladu s Priručnikom Svjetske meteorološke organizacije (Standardized Precipitation Index User Guide, WMO 2012.) <i>Vezani indikatori:</i> FBiH KP10 Trend količine padavina FBiH KP12 Indeks aridnosti														
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) 														
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)														
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod														
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Mjesečna količina padavina <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički (za traženo razdoblje od 1, 3, 6 ili 12 mjeseci) te kartografski pomoću prostorne interpolacije <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mm														
Periodičnost prikupljanja podataka	Mjesečno														
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava prilagođavanjem gama distribucije kumulativnim količinama padavine za pojedinu vremensku skalu (1, 3, 6 i 12 mjeseci) te svođenjem na standardnu normalnu distribuciju. Za procjenu parametara koristi se dugogodišnji period 1961-2000. Klasifikacijska skala vrijednosti SPI sadrži 7 klasa. Pozitivne vrijednosti indeksa (SPI) označavaju uvjete sa više padavina u odnosu na prosjek, a negativne vrijednosti označavaju uvjete sa manje padavina u odnosu na prosjek. Ocjena se provodi za svaki mjesec. <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">2.0 i više</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">ekstremno kišno</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">1.5 do 1.99</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">vrlo kišno</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">1.0 do 1.49</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">umjereno kišno</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-0.99 do 0.99</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">u granicama normale</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-1.0 do -1.49</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">umjereno suho</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-1.5 do -1.99</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">vrlo suho</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-2.0 i manje</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">ekstremno suho</td> </tr> </table>	2.0 i više	ekstremno kišno	1.5 do 1.99	vrlo kišno	1.0 do 1.49	umjereno kišno	-0.99 do 0.99	u granicama normale	-1.0 do -1.49	umjereno suho	-1.5 do -1.99	vrlo suho	-2.0 i manje	ekstremno suho
2.0 i više	ekstremno kišno														
1.5 do 1.99	vrlo kišno														
1.0 do 1.49	umjereno kišno														
-0.99 do 0.99	u granicama normale														
-1.0 do -1.49	umjereno suho														
-1.5 do -1.99	vrlo suho														
-2.0 i manje	ekstremno suho														

Dodatne informacije	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom- Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP11 Standardizirani indeks padavina</p>
----------------------------	---

Naziv indikatora	FBiH KP12 Indeks aridnosti
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KP ₁₂ Indeks aridnosti
Definicija indikatora	<p>Indikator je indeks aridnosti (suhoće) koji je definirao UNEP 1992. godine kao: $AI = P/PET$ gdje je PET potencijalna evapotranspiracija i P količina padavina. Obje veličine izražavaju se u mm. Indikator je bezdimenziona veličina. Stepen aridnosti definira se vrijednošću indeksa aridnosti (granice kategorija aridnosti prikazane su tabelarno u dijelu za opis postupka za proračun indikatora). Indeks aridnosti računa se po mjesecima. Trend aridnosti prati se od 1961. godine za mjesečne vrijednosti. S obzirom da ukazuje na raspoloživost vode u tlu, koristan je alat za analizu utjecaja klimatskih elemenata na degradaciju tla.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KP10 Trend količine padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Mjesečna količina padavina <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mm</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Potencijalna evapotranspiracija (Penman- Monteith metoda) <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mm</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Mjesečni indeks aridnosti izračunava se na osnovi podatka mjesečnih količina padavina i mjesečne potencijalne evapotranspiracije, koja se izračunava pomoću Penman-Monteith metode (PM-FAO). Stepen aridnosti se utvrđuje prema tablici:

	<table border="1" data-bbox="699 212 1271 373"> <thead> <tr> <th>Klasifikacija</th> <th>Indeks aridnosti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Izrazito aridno</td> <td>$IA < 0.05$</td> </tr> <tr> <td>Aridno</td> <td>$0.05 < IA < 0.20$</td> </tr> <tr> <td>Polu-aridno</td> <td>$0.20 < IA < 0.50$</td> </tr> <tr> <td>Prijelazno aridno-humidno</td> <td>$0.50 < IA < 0.65$</td> </tr> </tbody> </table> <p>Trend mjesečnih vrijednosti indeksa aridnosti na pojedinoj meteorološkoj stanici izračunava se metodom linearne regresije. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost trenda (na nivou značajnosti od 5%).</p>	Klasifikacija	Indeks aridnosti	Izrazito aridno	$IA < 0.05$	Aridno	$0.05 < IA < 0.20$	Polu-aridno	$0.20 < IA < 0.50$	Prijelazno aridno-humidno	$0.50 < IA < 0.65$
Klasifikacija	Indeks aridnosti										
Izrazito aridno	$IA < 0.05$										
Aridno	$0.05 < IA < 0.20$										
Polu-aridno	$0.20 < IA < 0.50$										
Prijelazno aridno-humidno	$0.50 < IA < 0.65$										
<p>Dodatne informacije</p>	<p><i>Izveštavanje se vrši prema:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030 <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP12 Indeks aridnosti</p>										

Naziv indikatora	FBiH KP13 Broj dana s pojavom grada/tuče
Definicija indikatora	Indikatorom se prikazuje broj dana u godini s pojavom grada/tuče. Grad/tuča je vrsta hidrometeora, koji pada na zemlju. Sastoji se od komadića leda, koji mogu biti pojedinačni ili slijepljeni, a obično su promjera između 5 i 50 mm.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Osmotrena meteorološka pojava grada</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> grafički, tabelarno</p> <p><u>Jedinica mjere:</u> dan</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikatorom se izračunava broj dana s osmotrenom pojavom za određeni period (mjesec/godina,sezona). Trend broja dana s pojavom grada/tuče na pojedinoj meteorološkoj stanici prikazuje se metodom linearne regresije i izražava se u °C/10 godina. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CLIM053 Hail</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP13 Broj dana s pojavom grada/Učestalost pojave grada.</p>

Naziv indikatora	FBiH KP14 Snježni pokrivač
Definicija indikatora	Indikatorom se prati: <ol style="list-style-type: none"> 1. maksimalna visina snježnog pokrivača (cm) 2. broj dana sa snježnim pokrivačem ≥ 1 cm 3. broj dana sa snježnim padavinama
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine ", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Visina snježnog pokrivača <u>Način prikaza podatka:</u> grafički, tabelarno <u>Jedinica mjere:</u> cm</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Osmotrena pojava snježnih padavina <u>Način prikaza podatka:</u> grafički, tabelarno <u>Jedinica mjere:</u> dani</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Mjesečno
Metoda izračuna podataka	Indikatorom se prati najveća visina snježnog pokrivača u nekom periodu (dan, mjesec, godina), ali i trajanje pojave koja je izražena kroz broj dana s pojavom snježnog pokrivača \geq od 1cm i broj dana sa snježnim padavinama. Trend se izračunava metodom linearne regresije.
Dotatne informacije	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP14 Snježni pokrivač/ Broj dana s pojavom snijega.

Naziv indikatora	FBiH KP15 Topli temperaturni ekstremi
Definicija indikatora	Indikatorom se prati trend sljedećih indeksa toplih temperaturnih ekstrema: 1. godišnji broj toplih dana odnosno broj dana s maksimalnom dnevnom temperaturom većom ili jednakom 25°C (skraćenica SU/Summer Days) 2. godišnji broj vrućih dana odnosno broj dana s maksimalnom dnevnom temperaturom većom ili jednakom 30°C (skraćenica TD/Tropical day) 3. godišnji broj toplih dana s pragom prema percentilu (Tx90%), odnosno broj dana s temperaturom zraka višom od praga, određenog kao 90-ti percentil maksimalne temperature zraka za kalendarski dan u razdoblju 1961-1990. 4. godišnji broj toplih noći (Tn90%), odnosno broj dana s minimalnom temperaturom zraka višom od praga, određenog kao 90-ti percentil minimalne temperature zraka za kalendarski dan u razdoblju 1961- 1990. 5. trajanje toplih razdoblja (WSDI, prema engl. Warm Spell Duration Index) odnosno broj dana u razdobljima od najmanje 6 uzastopnih dana s maksimalnom temperaturom zraka višom od Tx90.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (“Sl. glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Maksimalna dnevna temperatura zraka <u>Način prikaza podatka:</u> grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> °C
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava iz godišnjih podataka maksimalne dnevne temperature zraka prema Priručniku Svjetske meteorološke organizacije (Report of the CCI/CLIVAR expert team on climate change detection, monitoring and indices (ETCCDMI), 2004.) za pojedine meteorološke stanice s raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend godišnjih indeksa toplih temperaturnih ekstrema na meteorološkoj stanici izračunava se metodom linearne regresije i izražava se u dani/10godina. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH KP16 Hladni temperaturni ekstremi
Definicija indikatora	Indikator prati trend sljedećih indeksa hladnih temperaturnih ekstrema: 1. godišnji broj hladnih dana prema apsolutnom pragu, odnosno broja dana s minimalnom dnevnom temperaturom zraka manjom od 0°C/Frost days 2. godišnji broj hladnih dana s pragom prema percentilu (Tx10%), odnosno broj dana s maksimalnom temperaturom zraka nižom od praga, određenog kao 10-ti percentil maksimalne temperature zraka za kalendarski dan u razdoblju 1961-1990. 3. godišnji broj hladnih noći (Tn10%), odnosno broj dana s minimalnom temperaturom zraka nižom od praga, određenog kao 10-ti percentil minimalne temperature zraka za kalendarski dan u razdoblju 1961-1990. 4. trajanje hladnih razdoblja (CSDI, prema engl. Cold Spell Duration Index) odnosno broj dana u razdobljima od najmanje 6 uzastopnih dana s maksimalnom temperaturom zraka nižom od Tn10.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Minimalna dnevna temperatura zraka <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> °C
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava iz godišnjih podataka minimalne dnevne temperature zraka prema Priručniku Svjetske meteorološke organizacije (Report of the CCI/CLIVAR expert team on climate change detection, monitoring and indices (ETCCDMI), 2004.) za pojedine meteorološke stanice s raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend godišnjih indeksa hladnih temperaturnih ekstrema na meteorološkoj stanici izračunava se metodom linearne regresije i izražava se u dani/10godina. Primjenom Mann- Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH KP17 Ocjena anomalija temperature zraka i količine padavina pomoću percentila
Definicija indikatora	Indikator prati klimatske anomalije mjesečnih, sezonskih i godišnje temperature zraka i količine padavina u odnosu na referentno 30- godišnje razdoblje (1961-1990.) ili (1991.-2020.). Ocjena anomalija izražava se kategorijama koje su određene granicama percentila i to za temperaturu zraka: ekstremno hladno, vrlo hladno, hladno, normalno, toplo, vrlo toplo i ekstremno toplo te za količinu padavina: ekstremno sušno, vrlo sušno, sušno, normalno, kišno, vrlo kišno i ekstremno kišno.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Srednja mjesečna temperatura zraka <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski <u>Mjerna jedinica:</u> °C</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Mjesečna količina padavina <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski <u>Mjerna jedinica:</u> mm</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Ocjena klimatskih anomalija se proračunava za svaki mjesec, sezonu i godinu
Metoda izračuna podataka	Ocjena se izračunava na osnovi podatka o srednjoj mjesečnoj, sezonskoj i godišnjoj temperaturi i mjesečnoj, sezonskoj i godišnjoj količini padavina na lokaciji mjerenja te srednjim vrijednostima referentnog razdoblja 1961.-1990. ili (1991.-2020.) Proračun se vrši u skladu s Priručnikom Svjetske meteorološke organizacije za klimatološku praksu (WMO Guide to Climatological Practices No.100), a za ocjenu anomalija koristi se modificirana Conrad-Chapmanova metoda.
Dodatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH KP18 Vlažni padavinski ekstremi
Definicija indikatora	Indikator prati trend sljedećih indeksa vlažnih padavinskih ekstrema: 1. Godišnji broj umjereno vlažnih dana (R75, dani), odnosno broj dana s dnevnom količinom padavina većom od 75-og percentila raspodjele dnevnih količina padavina koji je određen iz svih padavinskih dana ($R_d \geq 1.0$ mm) u referentnom razdoblju 1961-1990. 2. Godišnji broj vrlo vlažnih dana (R95, dani), odnosno broj dana s dnevnom količinom padavina većom od 95-og percentila raspodjele dnevnih količina padavina koji je određen iz svih padavinskih dana ($R_d \geq mm$) u referentnom razdoblju 1961-1990. 3. Godišnja maksimalna trajanja kišnih razdoblja (dani) definiranih kao neprekidni niz dana s dnevnom količinom padavina većom od 1,0 mm (CWD 1) i 10 mm (CWD10). 4. Maksimalne jednodnevne količine padavina, (Rx1d) 5. Maksimalne petodnevne količine padavina godišnje, (Rx5d)
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Dnevna količina padavina <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički <u>Mjerna jedinica:</u> mm
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava na osnovu podataka dnevnih količina padavina u skladu s Priručnikom Svjetske meteorološke organizacije (Report of the CCI/CLIVAR expert team on climate change detection, monitoring and indices (ETCCDMI), 2004.) za pojedine meteorološke stanice sa raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend određenih vlažnih indeksa padavinskih ekstrema na meteorološkoj stanici izračunava se metodom linearne regresije i izražava se u dani/10 god. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni ndikator:</i> EEA _CLIM004 Heavy precipitation Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP19 Ekstremne padavine

Naziv indikatora	FBiH KP19 Suhi padavinski ekstremi
Definicija indikatora	Indikatorom se prati trend sljedećih indeksa suhih padavinskih ekstrema: 1. godišnji broj suhih dana (dani), odnosno broj dana s dnevnom količinom padavina manjom od 1 mm 2. godišnja maksimalna trajanja sušnih razdoblja (dani) definisanih kao neprekidni niz dana s dnevnom količinom padavina manjom od 1 mm ili 10 mm (CDD1 i CDD10).
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (“Sl. glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Dnevna količine padavina <u>Način prikaza podatka</u> : tabelarno i grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u> : mm
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava na osnovu podataka dnevnih količina padavina u skladu s Priručnikom Svjetske meteorološke organizacije (Report of the CCI/CLIVAR expert team on climate change detection, monitoring and indices (ETCCDMI), 2004.) za pojedine meteorološke stanice s raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend pojedinih suhih indeksa padavinskih ekstrema na meteorološkoj stanici izračunava se metodom linearne regresije i izražava se u dani/10god. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KP20 Deficit padavina/Meteorološke suše.

Naziv indikatora	FBiH KP20 Srednja godišnja temperatura rijeka
Definicija indikatora	Indikatorom se prati trend temperature vode na hidrološkim stanicama na glavnim tokovima vodnog područja rijeke Save i vodnog područja Jadranskog mora.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka	Federalni hidrometeorološki zavod Agencija za vodno područje rijeke Save Agencija za vodno područje Jadranskog mora
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Srednja mjesečna temperatura vode <u>Način prikaza podataka</u> : tabelarno i grafički <u>Mjerna jedinica</u> : °C
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se računa iz srednjih godišnjih/mjesečnih podataka temperature vode za pojedine hidrološke stanice u mreži mjernih stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine, s raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend srednjih godišnjih i mjesečnih temperatura na meteorološkoj stanici računa se metodom linearne regresije. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%).
Dodatne informacije	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao RJTSR Srednja godišnja temperatura vode rijeka i jezera.

Naziv indikatora	FBiH KP21 Jak i olujni vjetar
Definicija indikatora	Indikatorom se prikazuje broj dana u godini sa karakterističnom brzinom vjetra za raspoloživi niz: 1. Broj dana u godini sa jakim vjetrom (10,8 -13,8 m/s) 2. Broj dana u godini sa olujnim vjetrom $\geq 17,2$ m/s
Pravnu okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (“Sl. glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 19/00) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Satne vrijednosti brzine i pravca vjetra <u>Način prikaza podataka:</u> kartografski, tabelarno <u>Mjerna jedinica:</u> m/s ili km/h
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikatorom se izračunava godišnji broj dana s karakterističnim brzinama vjetra za raspoloživi niz.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CLIM005 Wind stroms Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao OV Pojava olujnih vjetrova.

Naziv indikatora	FBiH KP22 Trend grijanja ili hlađenja (HDD, CDD)
Definicija indikatora	Stepen-dan grijanja/hlađenja je pokazatelj kojim se izražava godišnja potreba za energijom za grijanje/hlađenje. Predstavlja mjeru za ocjenu uticaja temperature vanjskog zraka, na potrošnju energije za grijanje/hlađenje.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Pravilnik o informacionom sistemu energijske efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, broj 2/19) - Pravilnik o tehničkim svojstvima grijanja i hlađenja građevina FBiH („Sl. novine Federacije BiH“, broj 49/09) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Srednje dnevne temperature zraka</p> <p><u>Način prikaza podataka:</u> grafički, tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica:</u> °C</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnji
Metoda izračuna podataka	<p>Metodologija za proračun broja stepeni - dana grijanja i hlađenja preuzeta je iz Pravilnika o informacionom sistemu energijske efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine.</p> <p>Broj stepen–dana za grijanje računa se kao razlika između unutrašnje referentne temperature i prosječne dnevne vanjske temperature. Ako je prosječna dnevna vanjska temperatura niža od referentne, razlika se dodaje ukupnom broju stepen-dana za grijanje.</p> <p>Broj stepen–dana za hlađenje računa se kao razlika između prosječne dnevne vanjske temperature i unutrašnje referentne temperature. Ako je prosječna dnevna vanjska temperatura viša od referentne, razlika se dodaje ukupnom broju stepen-dana za hlađenje.</p>
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CLIM047 Heating and cooling degree days</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BDGH Broj dana kad je potrebno grijanje ili hlađenje.</p>

Naziv indikatora	FBiH KP23 Srednji godišnji proticaj
Definicija indikatora	Indikator prati protok/vodostaj površinske vode kroz vrijeme. Pretjerano zahvatanje površinske vode može imati razne uticaje na okoliš, kao što su: iscrpljivanje vodotoka, pojačana erozija, isušivanje močvara, narušenost prirodnih staništa, itd. Praćenje protoka/vodostaja, razumijevanje pojedinog vodotoka, proračunavanje i modeliranje su potrebni kako bi se razumjeli trendovi u protocima te spriječili loši uticaji pretjeranog zahvatanja vode.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka ("Sl. novine Federacije BiH", br. 4713 i 63/22) <u>Međunarodni okvir</u> - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Federalni hidrometeorološki zavod Agencija za vodno područje rijeke Save Agencija za vodno područje Jadranskog mora
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Srednji minimalni proticaj <u>Način prikaza podataka:</u> Tabelarno i grafički <u>Mjerna jedinica:</u> m ³ /s
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se računa iz srednjih i minimalnih godišnjih/mjesečnih proticaja za pojedine hidrološke stanice u mreži mjernih stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine, s raspoloživim nizom od 1961. godine. Trend srednjih godišnjih i mjesečnih proticaja na hidrološkoj stanici računa se metodom linearne regresije. Primjenom Mann-Kendallovog testa ocjenjuje se statistička značajnost iznosa trenda (na razini značajnosti od 5%)
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CLIM016 River flow Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao Qsr Proticaji i KPQSR Promjena srednjeg godišnjeg proticaja.

II. Indikatori tematske oblasti kopnene i morske vode

Kvalitet kopnenih voda (KAV)

Naziv indikatora	FBiH KAV1 Količina nutrijenata u rijekama i jezerima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KAV ₁ Količina nutrijenata u rijekama i jezerima
Definicija indikatora	Indikator prati promjene koncentracija hranjivih tvari: ukupnog nitrogena, nitrata, amonija, ortofosfata i ukupnog fosfora u vodotocima i jezerima. <i>Vezani indikatori:</i> FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata („Sl. novine Federacije BiH“, broj 71/09) - Odluka o karakterizaciji površinskih i podzemnih voda, referentnim uslovima i parametrima za ocjenu stanja voda i monitoringu voda ("Sl. novine Federacije BiH", broj 1/14) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.) - Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12.12.1991. o zaštiti voda od zagađenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog porijekla - Direktiva Vijeća 91/271/EEZ od 21.05.1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, 30. 5. 1991.), dopunjena: Direktivom Komisije 98/15/EZ od 27.02.1998. s obzirom na određene zahtjeve utvrđene u Dodatku I (Tekst značajan za EGP) (SL L 67, 7. 3.1998.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Agencija za vodno područje rijeke Save Agencija za vodno područje Jadranskog mora
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Srednja godišnja koncentracija amonija <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mg N/L</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Srednja godišnja koncentracija nitrata <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mgNO₃/L</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Medijan srednjih godišnjih koncentracija ukupnog nitrogena <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mg N/L</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Srednja godišnja koncentracija ukupnog fosfora <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> µg P/L</p>

	<p><u>Naziv podatka</u>: Srednja godišnja koncentracija ortofosfata <u>Način prikaza podatka</u>: tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: µg P/L</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na osnovu izračuna srednjih godišnjih vrijednosti parametara izmjerenih na mjernim mjestima.
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema EEA/EIONET - Water Quality</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ CSIO20/ WAT003 Nutrients in freshwater UNECE indikator C11. Nutrients in freshwater SDG Indikator 6.3.2 Udio vodenih površina sa dobrim ambijetalnim kvalitetom vode</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao KAV1 Količina nutrijenata u rijekama i jezerima.</p>

Naziv indikatora	FBiH KAV2 Postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KAV ₂ Postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda
Definicija indikatora	Indikator prati procenat stanovništva priključenog na postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda iz javne kanalizacije sa primarnim, sekundarnim i tercijarnim tretmanom u odnosu na ukupan broj stanovnika na teritoriji države. Indikator procentualno pokazuje mjeru odgovora društva u oblasti zaštite voda.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) <u>Međunarodni okvir</u> - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.) - Direktiva Vijeća 91/271/EEZ od 21.05.1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, 30. 5. 1991.), dopunjena: Direktivom Komisije 98/15/EZ od 27.02.1998. s obzirom na određene zahtjeve utvrđene u Dodatku I (Tekst značajan za EGP) (SL L 67,7. 3.1998.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (Odgovor društva)
Izvor podataka	Komunalna preduzeća Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH Agencija za vodno područje rijeke Save Agencija za vodno područje Jadranskog mora
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Procenat stanovništva priključenog na pročišćavanje urbanih otpadnih voda <u>Način prikaza podatka</u> : tabelarno te procentualno <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u> : %
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava kao količnik broja stanovnika koji su priključeni na postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda iz javne kanalizacije s primarnim ili sekundarnim ili tercijarnim tretmanom (kao skup tehničko-sanitarnih objekata kojima se obezbeđuje neprekidno i sistematsko sakupljanje, odvođenje, prečišćavanje i ispuštanje otpadnih i atmosferskih voda naselja i privrede u odgovarajuće prijemnike-recipiente) i ukupnog broja stanovnika pomnožen sa 100.
Dodatne informacije	Agencija za statistiku BiH izvještava UNECE prema indikatoru C15. Postrojenja za tretman otpadnih voda i EUROSTAT <i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ CSIO24/WAT005 Urban waste water treatment UNECE indikator C15. Wastewater treatment facilities SDG Indikator 6.3.1 Udio pročišćenih otpadnih voda iz domaćinstava i industrije Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao PP Postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.

Naziv indikatora	FBiH KAV3 Broj restauriranih kopovskih jezera
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	KAV ₃ Broj restauriranih kopovskih jezera
Definicija indikatora	Površinska eksploatacija uglja i drugih mineralnih sirovina na području Federacije BiH je dovela do značajnih oštećenja zemljišta i do snažne degradacije ekosistema. Evidentno je da rudarska postrojenja i pridruženi objekti zauzimaju velike površine koje se tokom proizvodnog procesa svakodnevno povećavaju. Posljedica je totalna devastacija ekosistema, odnosno ugroženost flore i faune na datom području. Restauracijom narušenih i degradiranih ekosistema se mogu uspostaviti uspješni ekonomski tokovi određenog područja, npr. općine Vareš, Kakanj i Zenica, u kojima su formirana nova, a postojana vodena tijela (kopovska jezera). Ova jezera ukupnom prostoru (koji je degradiran) daju novu ambijentalnu vrijednost. Prisustvo novih vodenih tijela predstavlja podlogu za razvoj močvarne vegetacije i uz nju vezanih životinjskih vrsta. Rezultati istraživanja upućuju na to da istraživani lokaliteti imaju realne mogućnosti za oporavak i uspostavu funkcionalnih močvarnih ekosistema, koji na globalnom nivou pokazuju najviši stepen ugroženosti. Restauracijom degradiranih površina bi se dobila višestruka korist na lokalnom nivou i dao doprinos očuvanju globalnog biodiverziteta.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o rudarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 26/10) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.) - Direktiva Vijeća 91/271/EEZ od 21.05.1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, 30. 5. 1991.), dopunjena: Direktivom Komisije 98/15/EZ od 27.02.1998. s obzirom na određene zahtjeve utvrđene u Dodatku I (Tekst značajan za EGP) (SL L 67, 7. 3.1998.) - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj restauriranih kopovskih jezera</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i procentualno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano i %</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava brojčano kao broj restauriranih kopovskih jezera ili procentualno kao broj restauriranih kopovskih jezera u ukupnom broju kopovskih jezera u Federaciji BiH pomnožen sa 100.
Dodatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH KAV4 Kvalitet vode za kupanje
Definicija indikatora	Indikatorom se prati godišnja ocjena kvaliteta voda za kupanje na kopnu na osnovu seta podataka propisanih graničnih vrijednosti mikrobioloških parametara i drugih parametara voda.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o kupalištima i kriterijima za utvrđivanje kvalitete vode za kupanje ("Sl. novine Federacije BiH", broj 83/22) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2006/7/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 15. februara 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Nadležni laboratorij Federalnog zavoda za javno zdravstvo odnosno kantonalnog zavoda za javno zdravstvo Jedinice lokalne samouprave Federalni zavod i kantonalni zavodi za javno zdravstvo Agencija za vodno područje Jadranskog mora Agencija za vodno područje rijeke Save Kantonalni organi nadležni za vode i zdravstvo Federalni organi nadležni za vode i zdravstvo
Obrada i interpretacija podataka	Nadležni laboratorij Federalnog zavoda za javno zdravstvo
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Mikrobiološki parametri: crijevni enterokoki i Escherichia coli <u>Način prikaza podatka</u> : tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u> : bk/100m
Periodičnost prikupljanja podataka	Sezonski, odnosno tokom sezone kupanja na vodama kopna
Metoda izračuna podataka	<p>Granične vrijednosti mikrobioloških parametara i kriteriji za ocjenu kvaliteta voda za kupanje dati su Pravilniku o kupalištima i kriterijima za utvrđivanje kvalitete vode za kupanje.</p> <p>Izračun ocjene kvaliteta vode za kupanje zasnovan je na \log_{10} normalnoj raspodjeli mikrobioloških podataka dobivenih analizom uzorka vode za kupanje. Pojedine vrijednosti izračunavaju se na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izračunavaju se vrijednost logaritma (\log_{10}) iz broja izraslih kolonija dobivenih pojedinom mikrobiološkom metodom u 100 ml uzorka koji se ocjenjuje (ako je broj izraslih kolonija nula, uzima se, umjesto te vrijednosti, logaritamska vrijednost broja kolonija koje čine graničnu vrijednost detekcije korištene analitičke metode); - Izračunava se aritmetička sredina vrijednosti $\log_{10} (\mu)$; - Izračunava se standardno odstupanje od vrijednosti $\log_{10} (\sigma)$. - 90-ti percentil izvodi se iz sljedeće jednačine: gornji interval povjerenja 90-og percentila = antilogaritam ($\mu + 1,282 \sigma$). - 95-ti percentil izvodi se iz sljedeće jednačine: gornji interval povjerenja 90-og percentila = antilogaritam ($\mu + 1,65 \sigma$). - "Gore" znači sa većom koncentracijom vrijednosti izraženom u bk/100 ml. Bolje" znači sa nižom koncentracijom vrijednosti izraženom u bk/100 ml.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CSI022 Bathing water quality

Količina kopnenih voda (KOV)

Naziv indikatora	FBiH KOV1 Bilanca kopnenih voda
Definicija indikatora	Bilanca kopnenih voda predstavlja količinu slatke vode (podzemne i površinske).
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Zakon o geološkim istraživanjima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 09/10) - Pravilnik o kategorizaciji, klasifikaciji, proračunu rezervi podzemnih voda i vođenju evidencije o njima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 47/11) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka	Federalni hidrometeorološki zavod Agencija za slivno područje rijeke Save Agencija za slivno područje Jadranskog mora Federalni zavod za geologiju
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod (površinske vode)
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Prosječni oticaj</p> <p><u>Način prikaza:</u> tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica:</u> m³/s</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Bilanca kopnenih voda se računa preko ukupnih količina (zapremina) vode koje se formiraju i/ili proteknu preko odgovarajuće slivne površine. Deficit koji se javlja u razlici između količina koje su pale i količina koje su otekle predstavlja evapotranspiraciju.</p> <p>Proračun rezervi podzemnih voda vrši se hidrodinamičkim (grafoanalitičkim) ili drugim metodama (npr. primjenom metode matematičke analize) prilagođenim hidrogeološki karakteristikama i utvrđenim promjenama režima podzemnih voda određenog vodonosnika. Pri izračunavanju rezervi podzemnih voda svih kategorija primjenjuju se sljedeće metode tipskih krivulja, grafičke, analitičke i numeričke metode.</p>
Dodatne informacije	Izještavanje se vrši prema EEA Water Quantity data

Morski ekosistem (ME)

Naziv indikatora	FBiH ME1 Količina nutrijenta u priobalnim i morskim vodama
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	ME ₁ Količina nutrijenta u priobalnim i morskim vodama
Definicija indikatora	Indikatorom se prikazuje prostorna i vremenska raspodjela koncentracija otopljenog anorganskog nitrogena (nitrat, amonijeve soli), ortofosfata, ukupnog fosfora u površinskom sloju (0 do 10 m) priobalnih i morskih voda.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrate („Sl. novine Federacije BiH“, broj 71/09) - Odluka o karakterizaciji površinskih i podzemnih voda, referentnim uslovima i parametrima za ocjenu stanja voda i monitoringu voda ("Sl. novine Federacije BiH", broj 01/14) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva Vijeća 91/271/EEZ od 21.05.1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, 30. 5. 1991.) - Direktiva Komisije 98/15/EZ od 27.02.1998. o izmjeni Direktive Vijeća 91/271/EEZ vezano uz određene zahtjeve utvrđene u Prilogu I toj Direktivi (SL L 67, 7. 3. 1998.) - Direktiva 91/676/EEZ Vijeća od 12.12.1991. o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog porijekla (SL L 375, 31. 12. 1991.) - Direktiva 2008/56/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (SL L 164 25. 6. 2008.)- Okvirna direktiva o morskoj strategiji - Odluka Komisije (EU) 2017/848 od 17. maja 2017. o utvrđivanju kriterija i metodoloških standarda za dobro stanje okoliša morskih voda, kao i specifikacija i standardiziranih metoda za praćenje i procjenu te o stavljanju izvan snage Odluke 2010/477/EU; - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.), - Odluka br. 2455/2001/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 20.11.2001. o popisu prioritarnih tvari u području vodne politike i o izmjeni Direktive 2000/60/EZ (SL L 331, 15. 12. 2001.) - Direktiva 2008/105/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16.12.2008. o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24. 12. 2008.) - Direktiva 2009/31/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.04.2009. o geološkom skladištenju karbon dioksida i izmjenama i dopunama Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (SL L 140, 5. 6. 2009.) - Direktiva 2013/39/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 12.08.2013. o izmjeni direktiva 2000/60/EZ i 2008/105/EZ u odnosu na prioritne tvari u području vodne politike (SL L 226, 24.08.2013.)

Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Agencija za slivno područje Jadranskog mora
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Koncentracije nitrata ($\mu\text{mol/L}$), amonijaka ($\mu\text{mol/L}$), ukupnog anorganskog dušika ($\mu\text{mol/L}$), ortofosfata ($\mu\text{mol/L}$) i ukupnog fosfora ($\mu\text{mol/L}$) <u>Način prikaza podatka</u> : podaci se prikazuju tabelarno kao pojedinačne vrijednosti koncentracija hranjivih tvari mjerenih u sloju 0-10 m <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u> : $\mu\text{mol/L}$
Periodičnost prikupljanja podataka	U morskim vodama kvartalno kroz sva četiri godišnja doba (sezonski) na unaprijed definiranim transektima. U priobalnim vodama kvartalno kroz sva četiri godišnja doba na unaprijed definiranim mjernim postajama.
Metoda izračuna podataka	Metodologija je data u Pravilniku o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata ("Sl. novine Federacije BiH" broj 71/09)
Dodatne informacije	<i>Izveštavanje se vrši prema:</i> <ul style="list-style-type: none"> - UNECE za indikator C12. Nutrients in coastal seawaters - Agencija za statistiku - EIONET: Biological data in transitional and coastal waters <i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ CSIO21/MAR005 Nutrients in transitional, coastal and marine waters UNECE indikator C12. Nutrients in coastal seawaters SDGs Indikator 14.1.1 Indeks obalne eutrofikacije i plutajuće gustine plastike Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao ME1 Analiza količine nutrijenata u priobalnim i morskim vodama.

III. Indikatori tematske oblasti priroda

Bioraznolikost (BR)

Naziv indikatora	FBiH BR1 Svijest javnosti o zaštiti prirode
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₁ Svijest javnosti o zaštiti prirode
Definicija indikatora	Indikator prikazuje promjenu nivoa svijesti javnosti po pitanju zaštite prirode u Federaciji BiH i uspješnost mjera za uključivanje javnosti u očuvanje biološke raznolikosti. Visok nivo svijesti ukazuje na brigu društva za očuvanje biološke raznolikosti i spremnost javnosti da se uključi u aktivnosti usmjerene na zaštitu prirode dok nizak nivo svijesti javnosti o problematici zaštite prirode može ukazivati na nebrigu društva za očuvanje biološke raznolikosti ili na potrebu razvoja intenzivnije strategije komunikacije.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Fond za zaštitu okoliša FBiH Nevladine organizacije
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj sudionika u anketi koji je upoznat s pojmom "biološka raznolikost"</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N) i procentualno (%)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj sudionika u anketi koji je upoznat s pojmom "zaštićeno područje"</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N) i procentualno (%)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Periodično
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na osnovu analize ukupnog broja tačnih odgovora u odnosu na ukupan broj odgovora sudionika na pitanja u vezi pojmova „biološka raznolikost“ i “zaštićeno područje”. Na osnovu te analize utvrđuje se udio tačnih odgovora (implicira broj sudionika upoznat sa pojmom/pojmovima) na navedena anketna pitanja u ukupnom broju odgovora (ukupnog broja anketiranih sudionika).
Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema Konvenciji o biološkoj raznolikosti
	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i></p> <p>EEA_ SEBIO26 Public awereness of biodiversity</p> <p>SDG Indikator 12.8.1 Stepem (i) globalnog obrazovanja građanstva i (ii) obrazovanje za održivi razvoj (uključujući obrazovanje o klimatskim promjenama) i usmjeravanje u (a) nacionalnu politiku obrazovanja; (b) nastavne</p>

	<p>planove i programe; (c) obrazovanje nastavnika; i (d) ocjenjivanje studenata</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR1 Svijest javnosti o zaštiti prirode.</p>
--	---

Naziv indikatora	FBiH BR2 Ugrožene i zaštićene vrste
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₂ Ugrožene i zaštićene vrste
Definicija indikatora	Ovaj indikator pokazuje procijenjeni broj prisutnih vrsta u Federaciji BiH, koje su globalno ugrožene i/ili zaštićene putem IUCN-a i/ili zaštićene propisima u Federaciji BiH. Indikator prikazuje stanje broja endemičnih i ugroženih vrsta utvrđen u skladu s relevantnim međunarodnim dokumentima i domaćim zakonodavstvom. Obuhvata broj ugroženih divljih vrsta biljaka, beskičmenjaka, školjki, riba, vodozemaca, gmizavaca, ptica i sisara.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o lovstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 4/06, 8/10, 81/14) - Uredba NATURA 2000 – zaštićena područja u Evropi ("Sl. novine Federacije BiH", broj 43/11) - Crvena lista divljih vrsta i podvrsta biljaka, životinja i gljiva ("Sl. novine Federacije BiH", broj 7/14) - Pravilnik o mjerama zaštite za strogo zaštićene i zaštićene vrste i podvrste i zaštićene vrste i podvrste („Sl. novine Federacije BiH“, broj 21/20) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 08/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica - Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD) - Konvencija o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Fond za zaštitu okoliša FBiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Stručne institucije i organizacije te stručnjaci za određene taksonomske kategorije
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Broj ugroženih vrsta po IUCN kategorijama <u>Način prikaza podatka</u> : tabelarno, grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u> : brojčano (N) po kategorijama
Periodičnost prikupljanja podataka	Svake četiri godine
Metoda izračuna podataka	Metodologija i kriteriji IUCN-a, prilagođeno svakoj državi.
Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema Konvenciji o biološkoj raznolikosti <i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> UNECE indikator D4. Threatened and protected species Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR2 Ugrožene i zaštićene vrste.

Naziv indikatora	FBiH BR3 Stanje i indeks ugroženih i zaštićenih vrsta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₃ Stanje i indeks ugroženih i zaštićenih vrsta
Definicija indikatora	<p>Indikator prikazuje trend statusa ugroženosti divljih vrsta Crvene liste ugroženih divljih vrsta i podvrsta biljaka, životinja i gljiva ("Sl. novine Federacije BiH" broj 7/14), po taksonomskim skupinama za četverogodišnji period. Status i kategorija ugroženosti pojedine divlje vrste određuju se prema međunarodno prihvaćenim kriterijima IUCN-a (EX – izumrla, EW - Izumrla u prirodi, RE – regionalno izumrla, CR – kritično ugrožena, EN – ugrožena, VU – osjetljiva, NT – gotovo ugrožena, LC - najmanje zabrinjavajuća, DD – nedovoljno poznata, NE - nije procjenjena). Promjene statusa ugroženosti pojedine divlje vrste ukazuju na njezino stanje očuvanosti tj. prelazak u kategoriju veće ugroženosti ili naknadno uvrštavanje novih vrsta na popise, može ukazivati na povećana opterećenja i/ili neuspješnost provođenja mjera zaštite.</p> <p>Indeks ugroženosti mjeri trend stanja ugroženosti vrsta tj. pretpostavljeni rizik od izumiranja. Prikazuje udio vrsta za koje se očekuje da će izumrijeti u sljedećih nekoliko dekada ukoliko se ne poduzmu prikladne mjere očuvanja.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH BR3.1 Stanje ugroženosti divljih vrsta FBiH BR3.2 Indeks ugroženosti divljih vrsta FBiH BT3.3 Brojno stanje ugroženih vrsta divljači</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o lovstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 4/06, 8/10, 81/14) - Crvena lista ugroženih divljih vrsta i podvrsta biljaka, životinja i gljiva ("Sl. novine Federacije BiH", broj 7/14) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	<p>Federalno ministarstvo okoliša i turizma Fond za zaštitu okoliša FBiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Stručne institucije i organizacije te stručnjaci za određene taksonomske kategorije</p>
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka</u>: Broj ugroženih divljih vrsta iz crvenih listi po taksonomskim skupinama <u>Način prikaza podatka</u>: tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka</u>: Status ugroženih divljih vrsta prema Crvenim knjigama ugroženih divljih vrsta <u>Način prikaza podatka</u>: tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: procentualno (%)</p>

	<p><u>Naziv podatka</u>: Brojno stanje ugroženih vrsta divljači</p> <p><u>Način prikaza podatka</u>: tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izračunava primjenjujući metodologiju i kriterije IUCN-a, prilagođene regionalnoj razini. Kriteriji za utvrđivanje pripadnosti divlje vrste nekoj od kategorija ugroženosti su kvantitativni, a temelje se na biološkim faktorima u odnosu na rizik od izumiranja i uključuju: brzinu smanjenja brojnosti; veličinu populacije; veličinu područja rasprostranjenosti te stupanj rascjepkanosti populacije i njezine rasprostranjenosti. Stanje ugroženosti divljih vrsta iskazuje se kroz broj vrsta u svakoj od IUCN kategorija ugroženosti, po taksonomskim skupinama.</p> <p>Indeks ugroženosti divljih vrsta prikazuje trendove ugroženosti vrsta na osnovu promjena kategorija ugroženosti kroz četverogodišnji period. Potrebno je da kategorija vrsta za koju se računa indeks bude procijenjena najmanje dva puta i to potpuno identičnom metodom. Za izračun ovog indeksa koristi se uzorak iz ukupne populacije.</p>
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i></p> <p>EEA_ SEBI002 Red List Index for European Specias</p> <p>SDG Indikator 15.5.1 Indeks crvene liste (Red List Index)</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR3 Stanje i indeks ugroženih i zaštićenih vrsta.</p>

Naziv indikatora	FBiH BR4 Populacijski trendovi odabranih vrsta u zaštićenim područjima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₄ Populacijski trendovi odabranih vrsta u zaštićenim područjima
Definicija indikatora	Indikator prikazuje trendove u brojnosti populacija odabranih vrsta (uobičajnih, specifičnih i/ili indikatorskih vrsta) u zaštićenim područjima u Federaciji BiH. Promjena brojnosti populacija odabranih vrsta u zaštićenim područjima je dobar indikator stanja staništa, indikator promjena u okolišu i uspješnosti provođenja politike zaštite i propisa.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Uredba NATURA 2000 – zaštićena područja u Evropi ("Sl. novine Federacije BiH", broj 43/11) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 08/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD) - Konvencija o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i R (odgovor društva)
Izvor podataka	Upravitelji zaštićenih područja u Federaciji BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
Set podataka	<p><u>Naziv podatka</u>: Brojnost populacija odabranih vrsta po godinama</p> <p><u>Način prikaza podatka</u>: tabelarno i grafički</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Četiri godine
Metoda izračuna podataka	Indikator se utvrđuje na osnovu trenda promjene brojnosti populacija odabranih vrsta. Podaci se dobijaju prebrojavanjem i procjenama brojnosti jedinki na području zaštićenih područja, na osnovu čega se izvodi zaključak o dinamici populacija odabranih vrsta
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i></p> <p>UNECE indikator D5. Trends in the number and distribution of selected species</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR₄ Populacijski trendovi odabranih vrsta u zaštićenim područjima.</p>

Naziv indikatora	FBiH BR5 Zastupljenost pojedinih tipova ekosistema
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₅ Zastupljenost pojedinih tipova ekosistema
Definicija indikatora	Indikator prikazuje trendove zastupljenosti pojedinih tipova ekosistema kroz promjene zastupljenosti i prenamjenu površina odgovarajućih klasa zemljišnog pokrivača u periodima između CLC kartiranja. Klase zemljišnog pokrivača odgovaraju tipovima ekosistema na 1. razini EUNIS86-a. Smanjenje površine neke klase ukazuje na ugroženost za nju vezane biološke raznolikosti. <i>Vezani indikator:</i> FBiH BR7 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 08/08) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21.07. 1992. godine o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22. 7. 1992.), izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13.07. 2013. godine - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD) - Konvencija o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska Konvencija)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	GIS baza podataka zemljišnog pokrivača (Corine Land Cover - CLC)
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Klase zemljišnog pokrova CLC za BiH <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafikonom, kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha ili m ² , procentalno (%)
Periodičnost prikupljanja podataka	6 godina
Metoda izračuna podataka	Prilikom izračuna indikatora koriste se podaci iz evropske GIS baze zemljišnog pokrivača (Corine Land Cover – CLC), dobiveni fotointerpretacijom satelitskih snimki i iscrtavanjem poligona pojedinih klasa od 44 klase zemljišnog pokrivača. Pojedine klase su grupisane na način da odgovaraju tipovima ekosistema na 1. razini klasifikacije staništa EUNIS-a. Iskazuju se njihove površine u km ² po periodima; udio promjene svake klase u odnosu na početnu godinu 2002. godine, te udio svake klase u odnosu na teritorij BiH.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_ SEBI004 Ecosystem coverage Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR5 Zastupljenost pojedinih tipova ekosistema

Naziv indikatora	FBiH BR6 Invazivne strane vrste
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₆ Invazivne strane vrste
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se predstavlja trend unošenja stranih (alohtonih) vrsta, odnosno invazivnih stranih vrsta u prirodu na području BiH, a kojim se ukazuje na povećani rizik od gubitka biološke raznolikosti. U skladu s indikatorom EEA_SEBI 10, uzimaju se podaci o zabilježenim unošenjima stranih vrsta od 2000. godine po desetgodišnjim razdobljima. Posebno se bilježe najopasnije invazivne strane vrste prema evropskom popisu najopasnijih invazivnih stranih vrsta koje ugrožavaju biološku raznolikost Evrope.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH BR6.1 Broj stranih vrsta FBiH BR6.2 Broj opasnih invazivnih stranih vrsta</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Pravilnik o načinu provođenja procjene rizika i izrade studije procjene rizika uvođenja, ponovnog uvođenja i uzgoja stranih svojti i postupak izdavanja dozvole za unošenje stranih svojti u Federaciju Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, br. 102/15, 78/19) - Lista invazivnih vrsta u FBiH (Inventarizacija i geografska interpretacija invazivnih vrsta u Federaciji BiH, 2019) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 08/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EU) br. 1143/2014 Evropskog parlamenta i vijeća od 22. listopada 2014 o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD) - Konvencija o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska Konvencija)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Fond za zaštitu okoliša FBiH Naučne i stručne institucije
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
Set podataka	<p><u>Naziv podatka</u>: Popis stranih vrsta čije je unošenje zabilježeno od 2000. godine s godinama zabilježenog unošenja i izvorom podataka (referencom)</p> <p><u>Način prikaza podatka</u>: tabelarno, grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Deset godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava na osnovu analize broja unesenih stranih vrsta od 2000. godine po desetgodišnjim periodima, po glavnim ekosistemima: kopneni, slatkovodni i morski/estuarijski te po odabranim skupinama: kičmenjaci, beskičmenjaci, primarni producenti (vaskularne biljke, mahovine i alge) i gljive.

Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ SEBIO10 Invasive alien species in Europe SDG Indikator 15.8.1 Procenat zemalja koje usvajaju u nacionalno zakonodavstvo i adekvatno obezbeđuju sredstva za prevenciju ili kontrolu invazivnih vrsta</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR6 Invazivne strane vrste.</p>
----------------------------	---

Naziv indikatora	FBiH BR7 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR7 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja
Definicija indikatora	<p>Indikator prikazuje promjene u prosječnoj veličini ploha prirodnih i/ili poluprirodnih područja na temelju karata zemljišnog pokrivača (Corine Land Cover - CLC) baze podataka. Smanjenje prosječnih veličina ploha ukazuje na pretvaranje prirodnih i poluprirodnih područja (šume, pašnjaci, poljoprivredni mozaici, poluprirodna područja, kopnene vode i močvare) u umjetna ili na njihovu fragmentaciju saobraćajnom infrastrukturom. Takav trend ugrožava integritet ekosistema i njegov potencijal za pružanje ekosistemskih usluga.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH BR5 Zastupljenost pojedinih tipova ekosistema FBiH TP2 Gubitak tla i promjenama u korištenju zemljišta</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 08/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD) - Konvencija o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	GIS baza podataka zemljišnog pokrivača (Corine Land Cover - CLC)
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Klase zemljišnog pokrova CLC <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafikonom, kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha, procentalno (%)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	6 godina
Metoda izračuna podataka	Prema metodologiji EEA od 44 klase zemljišnog pokrivača (Corine Land Cover - CLC) odabrano je 26 kategorija prirodnih i poluprirodnih područja (šume, pašnjaci, poljoprivredni mozaici, poluprirodna područja, kopnene vode i močvare). Indikator se prikazuje kartografski na temelju karte odabranih klasa zemljišne pokrovnosti CLC izvodi se karta koja prikazuje površine u različitim kategorijama promjena: veliko, srednje i malo smanjenje veličine plohe, stabilna veličina ili povećanje plohe.
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_SEBIO13 Fragmentation of natural and semi-natural areas</p>

Naziv indikatora	FBiH BR8 Površina zaštićenih područja
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₈ Površina zaštićenih područja
Definicija indikatora	<p>Indikator se izračunava analizom broja i površina zakonom zaštićenih područja po pojedinim kategorijama na godišnjem nivou. Indikator pokazuje promjenu površina zaštićenih područja prema međunarodnim i nacionalnim kategorijama kroz godine. Uspostavljanje zaštićenih područja je direktan odgovor društva na ugrožavanje prirode, a ima za cilj očuvati biološku raznolikost prema nacionalnim i međunarodnim propisima.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH BR8.1 Ukupna površina zakonom zaštićenih područja</p> <p>FBiH BR8.2 Površina zaštićenih područja prema kategorijama zaštite propisanih zakonom</p> <p>FBiH BR8.3 Površina zaštićenih područja prema IUCN kategorijama</p> <p>FBiH BR8.4 Struktura zaštićenih područja prema kategorizaciji</p> <p>FBiH BR8.5 Struktura zaštićenih područja prema IUCN kategorizaciji (I-VI)</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o nacionalnom parku "Una" ("Sl. novine Federacije BiH", broj 44/08) - Zakoni o proglašenju zaštićenih područja na kantonalnom nivou - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" - MU broj 13/02) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Kantonalna resorna ministarstva Fond za zaštitu okoliša FBiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Naziv zaštićenog područja i površine <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> km² ili ha, procentualno (%)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Kategorija zaštite <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> km² ili ha, procentualno (%)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> IUCN kategorija zaštite <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> km² ili ha, procentualno (%)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Koordinate (koordinata tačkastog prikaza lokaliteta; koordinata središnje točke poligonskog prikaza lokaliteta) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m (Gauss – Krueger koordinatni sustav)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Digitalizirane granice (geodatabase) <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski</p>

Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izračunava temeljem analize:</p> <ul style="list-style-type: none"> - broja i površina zaštićenih područja po pojedinim kategorijama po godinama; površina podrazumijeva površinu poligonskog prikaza zaštićenog područja iz GIS baze podataka, - ukupnog broja i površina zaštićenih područja (zbir površina zaštićenih područja po pojedinim kategorijama umanjen za površinu zaštićenih područja koja se preklapaju s većim područjima druge kategorije zaštite) po godinama te postotak površine zaštićenih područja u odnosu na teritorij BiH; pri izračunu postotka iskazuje se samo površina kopnenog dijela zaštićenih područja u odnosu na teritorij BiH, te se zbraja sa ukupnom površinom mora u zaštićenim područjima iskazana u km².
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvenciji o biološkoj raznolikosti - EEA/EIONET Nationally designated areas (CDDA-1) <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI008/SEBI007 Nationally designated protected areas UNECE indikator D1. Protected areas SDG indikatori: 14.5.1 Pokrivenost zaštićenih područja u odnosu na morska područja 15.1.2 Udio važnih lokaliteta za kopneni i slatkovodni biodiverzitet koji su pokriveni zaštićenim područjima, prema tipu ekosistema 15.4.1 Pokrivenost zaštićenim područjima važnih lokacija za planinski biodiverzitet</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR8 Površina zaštićenih područja.</p>

Naziv indikatora	FBiH BR9 Finansiranje zaštite i očuvanja biološke raznolikosti
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR9 Finansiranje zaštite i očuvanja biološke raznolikosti
Definicija indikatora	Indikator prikazuje trend izdvajanja budžetskih sredstava i sredstava fondova za zaštitu okoliša za zaštitu i očuvanje biološke raznolikosti u Federaciji BiH po godinama.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o izvršavanju budžeta Federacije BiH za tekuću godinu - Zakon o izvršavanju budžeta kantona za tekuću godinu - Zakon o Fondu za zaštitu okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03) - Zakon o Fondu za zaštitu okoliša HNK („Narodne novine HNK", broj 6/12) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine " - MU broj 13/02) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Nadležna kantonalna ministarstva Fond za zaštitu okoliša FBiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Budžetska sredstva izdvojena za zaštitu i očuvanje biološke raznolikosti u FBiH <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno, grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> KM, procentualno (%)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Sredstva fondova za okoliš izdvojena za zaštitu i očuvanje biološke raznolikosti u FBiH <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno, grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> KM</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se prikazuje numerički kao udio (%) izdvojenih sredstava iz Budžeta Federacije BiH u odnosu na ukupna sredstva Budžeta Federacije BiH za tekuću godinu; numerički kao udio (%) izdvojenih sredstava za projekte koji imaju cilj zaštitu/unapređenje stanja biološke raznolikost iz fondova za zaštitu okoliša u odnosu na ukupno dodijeljena sredstva putem javnih poziva.
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_SEBIO25 Financing biodiversity management</p> <p>SDGs indikatori: 11.4.1 Ukupni troškovi (javni i privatni) po glavi stanovnika utrošeni na očuvanje, zaštitu i očuvanje cjelokupnog kulturnog i prirodnog naslijeđa, prema vrsti naslijeđa (kulturno, prirodno, mješovito i oznaka Svjetske baštine), nivou vlasti (nacionalni, regionalni i lokalni /općinski), vrsti rashoda (operativni troškovi/investicije) i vrsti privatnog finansiranja (donacije u naturi, privatni neprofitni sektor i sponzorstvo) 15.a.1 Službena razvojna pomoć i javna potrošnja za očuvanje i održivo</p>

	<p>korištenje biodiverziteta i ekosistema</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR9 Finansiranje zaštite i očuvanja biološke raznolikosti.</p>
--	--

Naziv indikatora	FBiH BR10 Genetički resursi u poljoprivredi i šumarstvu
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₁₀ Genetički resursi
Definicija indikatora	Indikator daje informaciju o stanju genetičkih resursa u poljoprivredi i šumarstvu. Genetički resursi su genetički materijal od stvarne i potencijalne vrijednosti, odnosno od ekonomskog, naučnog i kulturnog interesa za čovječanstvo u smislu zadovoljavanja prehrambenih, zdravstvenih i drugih potreba sadašnjih i budućih generacija. Ex situ kolekcije su kolekcije genetičkog materijala koji se trajno čuvaju izvan prirodnog staništa. In-situ su kolekcije genetičkog materijala koje se čuvaju u mjestima prirodnog staništa. Banku gena čine in-situ i/ili ex-situ kolekcije genetičkog materijala, za koje se vodi propisana evidencija. Čuvanje i zaštita genetičkih resursa jedan je od tri osnovna cilja Konvencije o biološkoj raznolikosti.
Pravna osnova	<p><u>Propisi u FBiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka BiH („Sl. glasnik BiH“, broj 3/05) - Pravilnik o upisu sorti u Sortnu listu BiH („Sl. glasnik BiH“, broj 6/11) - Zakon o priznavanju i zaštiti sorti poljoprivrednog i šumskog bilja („Sl. novine Federacije BiH“, broj 31/00) - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja („Sl. novine Federacije BiH“, broj 55/01) - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl. novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 8/10) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 13/02) <p><u>EU i međunarodni propisi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UN Konvencija o biološkoj raznolikosti (UNCBD)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Federalna uprava za šumarstvo Banka gena Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta u Sarajevu
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj prinova sjemenske kolekcije <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj sjemenskih sastojina <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izražava brojčano kao zbir brojeva prinova u sjemenskim i poljskim ex-situ i in-situ kolekcijama instituta i banaka gena.
Dodatne informacije	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR10 Genetički resursi.

Naziv indikatora	FBiH BR11 Fenologija biljnih vrsta
Definicija indikatora	<p>Jedan od najznačajnijih pokazatelja mikroklimatskih promjena na nekom području su promjene u početku i trajanju pojedinih pojava (fenofaza) u rastu i razviću biljaka. Indikatorom se prate promjene u pojedinim fenofazama tokom životnog ciklusa višegodišnjih biljnih vrsta iz grupe Šumsko drveće i šiblje i to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kesten/<i>Aesculus hippocastanum</i>, početak listanja, početak i opšte (puno) cvjetanje, pojava prvih zrelih plodova, opšte žućenje lišća i opšte opadanje lišća. 2. Breza/<i>Betula verrucosa</i>, početak listanja, početak cvjetanja, opšte žućenje lišća i opšte opadanje lišća. 3. Lipa/<i>Tilia parvifolia</i>, početak listanja, početak i opšte (puno) cvjetanje, opšte žućenje lišća i opšte opadanje lišća. 4. Jorgovan/<i>Syringa vulgaris</i>, početak listanja, početak i opšte (puno) cvjetanje, 5. Bagrem/<i>Robinia pseudoacacia</i>, početak i opšte (puno) cvjetanje <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP15 - KP21</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u FBiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Datum početka fenološke faze <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> redni broj dana u godini</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Datum početka fenološke faze se bilježi kao kalendarski dan, ali za obradu se koriste redni brojevi dana u godini, jer je na taj način lakše vršiti statističke obrade.
Dodatne informacije	Federalni hidrometeorološki zavod priprema Fenološke godišnjake koje objavljuje na svojoj web stranici: https://www.fhmzbih.gov.ba/latinica/FENO/godisnjaci.php

Naziv indikatora	FBiH BR12 Broj inspeksijskih nadzora
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₁₃ Broj inspeksijskih nadzora
Definicija indikatora	Indikator daje podatke o inspeksijskom nadzoru urbanističko-ekološkog i šumarskog inspektorata u FBiH (Federalnog inspektora za prirodu). Indikator pokazuje odgovor društva na nepoštivanje zakona i drugih propisa i općih akata u sektoru zaštite okoliša, specifično prirode.
Pravni osnova	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o inspekcijama u FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", broj 73/14) - Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša („Sl.novine Federacije BiH“, broj 68/05) - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Preporuka Europskog parlamenta i Vijeća od 4. aprila 2001. godine, br. 27/04/2001, o minimalnim kriterijima za okolišnu inspekciju u državama članicama
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalna uprava za inspeksijske poslove
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za inspeksijske poslove
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj redovnih inspeksijskih nadzora šumarskog inspektorata (Federalnog inspektora za prirodu) <u>Način prikaza podatka:</u> brojčano <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj redovnih inspeksijskih nadzora urbanističko-ekološkog inspektorata (Federalnog inspektora za okoliš) <u>Način prikaza podatka:</u> brojčano <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj izdatih rješenja o otklanjanju nedostataka šumarskog inspektorata (Federalnog inspektora za prirodu) <u>Način prikaza podatka:</u> brojčano <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj izdatih rješenja o otklanjanju nedostataka urbanističko-ekološkog inspektorata (Federalnog inspektora za okoliš) <u>Način prikaza podatka:</u> brojčano <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj izdatih prekršajnih naloga šumarskog inspektorata (Federalnog inspektora za prirodu) <u>Način prikaza podatka:</u> brojčano <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj izdatih prekršajnih naloga urbanističko-ekološkog inspektorata (Federalnog inspektora za okoliš) <u>Način prikaza podatka:</u> brojčano</p>

	<p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj krivičnih prijava šumarskog inspektorata (Federalnog inspektora za prirodu)</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> brojčano</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj krivičnih prijava urbanističko-ekološkog inspektorata (Federalnog inspektora za okoliš)</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> brojčano</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Poštivanje zakonskih i podzakonskih propisa se sagledava na osnovu podataka o broju (i) nadzora, (ii) izdatih rješenja o otklanjanju nedostatka, (iii) izdatih prekršajnih naloga i (iv) krivičnih prijava Federalnog inspektora za prirodu i Federalnog inspektora za okoliš.</p> <p>Praćenje broja inspeksijskih nadzora (i) koji obuhvataju redovne inspeksijske nadzore i (ii) onih koji su obavljani u skladu s prijavama stanovništva putem vladinog i nevladinog sektora, te broja prekršajnih naloga daje informaciju o uključenosti institucija i javnosti u primjeni propisa iz oblasti okoliša/prirode.</p>
Dodatne informacije	Federalna uprava za inspeksijske poslove dostavlja izvještaje o radu Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

IV. Indikatori tematske oblasti tlo i pedosfera

Tlo i pedosfera (TP)

Naziv indikatora	FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₁ Promjene u korištenju zemljišta
Definicija indikatora	<p>Način korištenja zemljišta i promjene u korištenju zemljišta glavni su pokretači promjena u okolišu te značajno utiču na kvalitetu života, ekosisteme i ekonomske aktivnosti. Indikator je u potpunosti u skladu s IPCC smjericama (GPG 2006) za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ostalo korištenje zemljišta (kratica AFOLU) koji obuhvata dvije veće kategorije izvora: Poljoprivredu (kratica AFOLU-Poljoprivreda) i Korištenje zemljišta, promjena korištenja zemljišta i šumarstvo (kratica AFOLU-LULUCF). Indikator se prikazuje kroz izračun podindikatora.</p> <p><i>Podindikator:</i></p> <p>FBiH TP1.1 Promjene u šumskom zemljištu (eng. Forest Land – FL) FBiH TP1.2 Promjene u zemljištu pod usjevima (eng. Cropland - CL) FBiH TP1.3 Promjene površine travnjaka (eng. Grassland – GL) FBiH TP1.4 Promjene močvarnog zemljišta (eng. Wetland – WL) FBiH TP1.5 Promjene površina naseljenih područja (eng. Settlements – SL) FBiH TP1.6 Promjene površina ostalog zemljišta (eng. Other Land – OL)</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBiH Š1 Površina šuma i šumskog zemljišta FBiH TP3 Status zemljišnog pokrivača FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta FBiH TP7 Minski sumnjive površine</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) - Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH”, broj 55/21) - Uredba o sadržaju i nositeljima jedinstvenog informacijskog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/07) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Uputstvo o stručnim mjerilima za razvrstavanje zemljišta u bonitetne kategorije („Sl. novine Federacije BiH, broj 78/09) - Kantonalni zakoni o šumama - Kantonalni zakoni koji se odnose na poljoprivredno zemljište - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Zakon o statistici BiH („Sl.glasnik BiH", br.26/04,42/04) - Zakon o statistici Federacije BiH („Sl. novine Federacije BiH", br. 63/03, 9/09) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", br. 19/00) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju

	<p>dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03)</p> <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Thematic Strategy for Soil Protection [SEC(2006)620] [SEC(2006)1165], - COM/2006/0231 final Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a thematic strategy on the urban environment, COM/2004/0060 final - Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on Thematic Strategy on the Urban Environment {SEC(2006) 16 } COM/2005/0718 final - Uredba Komisije (EZ) br. 1737/2006 od 7. studenoga 2006. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EZ) br. 2152/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o motrenju šuma i okolišnih interakcija u Zajednici (SL L 334, 30.11.2006.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i P (pritisak)
Izvor podataka	<p>Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku - Kategorije zemljišta prema kategorijama korištenja i prema katastarskim klasama Federalni zavod za agropedologiju Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalno ministarstvo prostornog uređenja Kantonalna ministarstva nadležna za poslove šumarstva</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Šumsko zemljište (eng. Forest Land – FL)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Šumsko zemljište koje ostaje u kategoriji Šumskog zemljišta (Forest land to Forest land- FF) b) Zemljište drugih kategorija koje je prešlo u kategoriju Šumsko zemljište (Land to Forest land-LF) <p><u>Naziv podatka:</u> Zemljište pod usjevima (eng. Cropland - CL)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Zemljište pod usjevima koje ostaje u kategoriji Zemljište pod usjevima (CC) b) Zemljište pod trajnim nasadima <p><u>Naziv podatka:</u> Travnjaci (eng. Grassland – GL)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Travnjaci koji ostaju u kategoriji Travnjaci (GG) b) Zemljište drugih kategorija koje je prešlo u kategoriju Travnjaci (LG) <p><u>Naziv podatka:</u> Naseljena područja (eng. Settlements – SL)</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Naseljena područja koji ostaju u kategoriji Naseljena područja (SS)

	<p>b) Zemljište drugih kategorija koje je prešlo u kategoriju Naseljena područja (LS)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ostalo zemljište (plažm dine, pješčana područja, gole stijene, neobrasla područja, opožarene površine)</p> <p>a) Ostalo zemljište koji ostaje u kategoriji Ostalo zemljište (OO)</p> <p>b) Zemljište drugih kategorija koje je prešlo u kategoriju Ostalo zemljište (LO)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Močvarno zemljište (eng. Wetland-WL)</p> <p>a) Močvarno zemljište koji ostaje u kategoriji Močvarno zemljište (WW)</p> <p>b) Zemljište drugih kategorija koje je prešlo u kategoriju Močvarno zemljište (LW)</p> <p><u>Načini prikaza podataka podindikatora:</u> numerički i tabelarno - pokazatelj se prema LULUCF kategorijama prikazuje u hektarima zemljišta koje je ostalo u istoj kategoriji, te u hektarima zemljišta koje je prešlo u tu kategoriju po godinama; grafički - u obliku vremenskog niza promjena, prostorno: kartografski</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izrađuje u skladu sa IPCC metodologijom (Good Practice Guidance for Land Use, Land-Use Change and Forestry (2003), 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories) dostupnoj na web stranicama IPCC-a: http://www.ipccnggip.iges.or.jp/public/index.html</p> <p>Kao ulazni podaci o promjeni u korištenju zemljišta mogu se koristiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za šume podaci iz Nacionalne inventure šuma, taksacije i Šumski bilteni - za ostale kategorije zemljišta mogu se koristiti podaci koji se objavljuju u Statističkom godišnjaku, FAO - Corine Land Cover
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CSI014/LSI001 Land take UNECE indikator E1. Land uptake</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP1 Promjene u korištenju zemljišta</p>

Naziv indikatora	FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₂ Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prikazuju promjene u korištenju zemljišta, i to onih kategorija korištenja koje za posljedicu imaju odnošenje tla, prekrivanje tla, zbijanje tla i/ili druge zahvate koji drastično reduciraju ili u potpunosti isključuju njegove proizvodne i ekološke uloge. Radi se o promjenama površina poljoprivrednog, šumskog i drugog poluprirodnog i prirodnog zemljišta – u pravilu se radi o smanjenju ovih površina zbog proširenja naselja, izgradnje infrastrukturnih i industrijskih objekata, odlagališta otpada, uređenja urbanih zelenih površina te sportskih i rekreacijskih sadržaja. Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta predstavlja najviši stupanj oštećenja tla. Ovaj indikator u potpunosti je usklađen sa EEA indikatorom CSI014 Land take.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH TP3 Status zemljišnog pokrivača FBiH TP4 Rizik od erozije tla FBiH Š1 Površine šuma i šumskog zemljišta FBiH Š3 Opožarene šumske površine FBiH TP7 Minski sumnjive površine FBiH BR7 Fragmentacija prirodnih i poluprirodnih područja</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) - Uredba o sadržaju i nositeljima jedinstvenog informacijskog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/07) - Uputstvo o stručnim mjerilima za razvrstavanje zemljišta u bonitetne kategorije („Sl. novine Federacije BiH”, broj 78/09) - Kantonalni zakoni o šumama - Kantonalni zakoni koji se odnose na poljoprivredno zemljište - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", br. 19/00) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)

	<ul style="list-style-type: none"> - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Thematic Strategy for Soil Protection [SEC(2006)620] [SEC(2006)1165], - COM/2006/0231 final Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a thematic strategy on the urban environment, COM/2004/0060 final - Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on Thematic Strategy on the Urban Environment {SEC(2006) 16 } COM/2005/0718 final - Uredba Komisije (EZ) br. 1737/2006 od 7. studenoga 2006. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EZ) br. 2152/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o motrenju šuma i okolišnih interakcija u Zajednici (SL L 334, 30.11.2006.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i P (pritisak)
Izvor podataka	Federalni zavod za agropedologiju Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalno ministarstvo prostornog uređenja Kantonalna ministarstva nadležna za poslove šumarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Podaci proizlaze iz klasifikacije zemljišnog pokrivača prema CLC metodologiji (Corine Land Cover – CLC). Obuhvaćene su promjene poljoprivrednog, šumskog i poluprirodnog/prirodnog zemljišnog pokrivača (CLC2 do CLC5) u kategoriju umjetnih površina (CLC1):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Umjetne (izgrađene) površine (CLC1) <ul style="list-style-type: none"> a. Gradska područja (Urbana struktura) (CLC1.1) b. Industrijski, komercijalni i transportni objekti (CLC1.2) c. Rudokopi, odlagališta otpada i gradilišta (CLC1.3) d. Umjetni, nepoljoprivredni biljni pokrov (CLC1.4)) - Poljoprivredna područja (CLC2) - Šuma i poluprirodna područja (CLC3) - Vlažna područja (CLC4) - Vodene površine (CLC5) <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafički, kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha i %</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	6 godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava temeljem analize satelitskih snimaka (Landsat) između dva perioda posmatranja. Evidentiraju se sve promjene (površine >5 ha i šire od 100 m) CLC klasa u odnosu na prethodno stanje, a izdvajaju se promjene koje su nastale prevođenjem klasa 2-5 u klasu 1 (iskazuje se na 1., 2. i 3. nivou CLC klasifikacije zemljišnog pokrivača).

Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije <i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI014/LSI001 Land take UNECE indikator E1. Land uptake SDG indikator 15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta
----------------------------	---

Naziv indikatora	FBiH TP3 Status zemljišnog pokrivača
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₃ Status zemljišnog pokrivača
Definicija indikatora	<p>Status zemljišnog pokrivača mjeri i prati promjene u strukturi zemljišnog pokrivača, pri čemu se koristi prostorni, dinamički model koji se zasniva na CORINE bazi podataka o zemljišnom pokrivaču BiH. Na osnovu CORINE se mogu pratiti sve promjene po CLC klasama 1. nivoa, te povećanje ili smanjenje istih u odnosu na prethodno stanje.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH Š1 Površina šuma i šumskog zemljišta FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH TP7 Minski sumnjive površine</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Uputstvo o stručnim mjerilima za razvrstavanje zemljišta u bonitetne kategorije (Sl. novine Federacije BiH, broj 78/09) - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) - Uredba o sadržaju i nositeljima jedinstvenog informacijskog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/07) - Kantonalni zakoni o šumama - Kantonalni zakoni koji se odnose na poljoprivredno zemljište - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", br. 19/00) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Thematic Strategy for Soil Protection

	<p>[SEC(2006)620] [SEC(2006)1165],</p> <ul style="list-style-type: none"> - COM/2006/0231 final Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a thematic strategy on the urban environment, COM/2004/0060 final - Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on Thematic Strategy on the Urban Environment {SEC(2006) 16 } COM/2005/0718 final - Uredba Komisije (EZ) br. 1737/2006 od 7. studenoga 2006. o utvrđivanjudetaljnih pravila za provedbu Uredbe (EZ) br. 2152/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o motrenju šuma i okolišnih interakcija u Zajednici (SL L 334, 30.11.2006.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i P (pritisak)
Izvor podataka	<p>Federalni zavod za agropedologiju Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Kantonalna ministarstva nadležna za poslove šumarstva Federalno ministarstvo prostornog uređenja</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<p><u>Podaci proizlaze iz klasifikacije zemljišnog pokrivača prema CLC metodologiji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Umjetne (Izgrađene) površine (CLC1) - Poljoprivredna područja (CLC2) - Šuma i poluprirodna područja (CLC3) - Vlažna područja (CLC4) - Vodene površine (CLC5) <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafički, kartografski <u>Mjerna jedinica:</u> ha i %</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	6 godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava temeljem analize satelitskih snimaka iz 1980., 1990.,2000., 2006., 2012. itd. Evidentira se stanje zemljišnog pokrivača (površine >5 ha i veće od 100m) te se iskazuje putem CLC klasifikacije zemljišnog pokrivača. Identifikovane promjene se integrišu u sistem spajanjem promjena gdje je to moguće, pri čemu je najmanja jedinica mapiranja 25 ha.
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI014/LSI001 Land take UNECE indikator E1. Land uptake SDG indikator 15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP3 Status zemljišnog pokrivača</p>

Naziv indikatora	FBiH TP4 Rizik od erozije tla
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₄ Rizik od erozije tla
Definicija indikatora	<p>Pod erozijom tla podrazumijeva se erozija vodom, koja predstavlja premještanje i odlaganje čestica tla u vidu erozijskog nanosa. Indikator prati površinu pojedinih klasa stvarnog i potencijalnog rizika od erozije tla vodom. Potencijalni rizik od erozije tla vodom definiran je kao temeljna osjetljivost tla prema eroziji vodom i to ne uzimajući u obzir vegetacijski pokrivač ili način korištenja. Procjena potencijalnog rizika od erozije tla vodom bazira se na pretpostavci da se cjelokupno područje istraživanja koristi kao obradivo. Stvarni rizik od erozije tla vodom predstavlja stvarni, aktualni ili postojeći rizik od erozije s obzirom na sadašnji vegetacijski pokrivač i način korištenja. Indikator treba osigurati podatke o međuzavisnosti erozije i načina korištenja zemljišta kako bi se utvrdili trendovi kretanja klasa rizika od erozije</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta FBiH TP5.1 Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu FBiH TP6 Promjena pH reakcije tla FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) - Uredba o sadržaju i nositeljima jedinstvenog informacijskog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/07) - Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH”, broj 55/21) - Zakon o vodama FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Zakon o geološkim istraživanjima FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", broj 9/10) - Pravilnik o načinu prikupljanja, evidentiranja, obrade, korištenja i razmjene podataka za geološku bazu podataka, formiranje fonda stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima i organizacije geoinformacijskog sistema ("Sl. novine Federacije BiH", broj 51/12) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the

	<p>Committee of the Regions Thematic Strategy for Soil Protection [SEC(2006)620] [SEC(2006)1165],</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EU) br. 1307/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.) - Uredba (EU) br. 1310/2013 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba o potpori ruralnom razvoju Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i o izmjenama Uredbe (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu sredstava i njihove raspodjele za godinu 2014. i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 i Uredba (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1306/2013 i (EU) br. 1308/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu njihove primjene u godini 2014. (SL L 347, 20.12.2013.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i P (pritisak)
Izvor podataka	Federalni zavod za agropedologiju Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Federalni hidrometeorološki zavod Federalni zavod za geologiju
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Karta erodibilnosti tla <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski i opisno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha (po klasama erodibilnosti)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Za kartu erozivnosti padavina: Podaci o dnevnim količinama padavina i temperaturama zraka za sve meteorološke postaje za 30-to godišnji period <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> mm oborina, °C</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Digitalni model reljef DGU-a, 200 m raster <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski i opisno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> DMR 200 m raster</p> <p><u>Naziv podatka:</u> CLC, 250 m raster <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski i opisno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha (po klasama korištenja zemljišta)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	5 godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje modeliranjem u skladu sa CORINE metodom - temeljem karti erodibilnosti tla, erozivnosti padavina, nagiba terena i vegetacijskog pokrova, izrađuju se karte stvarnog i potencijalnog rizika od erozije tla vodom.
Dodatne informacije	Izvještavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom <i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ CLIM028/LSI 006 Soil erosion EEA_CSI 021 Area affected by soil erosion UNECE indikator E2. Area affected by soil erosion

	<p>SDG indikator 15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP4 Rizik od erozije tla</p>
--	---

Naziv indikatora	FBiH TP5 Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₅ Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu
Definicija indikatora	<p>Indikator prati sadržaj organskog ugljika u pojedinim slojevima zemljišta u cilju utvrđivanja stepena degradacije zemljišta. Utvrđivanje sadržaja organskog ugljika u zemljištu predstavlja osnovu za izračunavanje akumulacije organske materije u sloju do jedan metar dubine zemljišta. Izradom indikatora omogućena je procjena rezervi organske materije u zemljištu u zavisnosti od tipa zemljišta i načina njegovog korištenja u cilju utvrđivanja područja pod rizikom za održivo korištenje zemljišta. Visok sadržaj organske materije ukazuje na visoko proizvodna svojstva zemljišta.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH TP4 Rizik od erozije tla FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂eq FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Thematic Strategy for Soil Protection [SEC(2006)620] [SEC(2006)1165], COM/2006/0231 final - Uredba (EU) br. 1307/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.) - Uredba (EU) br. 1310/2013 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba o potpori ruralnom razvoju Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj

	(EPFRR) i o izmjenama Uredbe (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu sredstava i njihove raspodjele za godinu 2014. i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 i uredaba (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1306/2013 i (EU) br. 1308/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu njihove primjene u godini 2014. (SL L 347, 20.12.2013.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka	Federalni zavod za agropedologiju Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Sadržaj organskog ugljika u površinskom sloju tla <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski (tačkasti sloj) i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/ha i %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Promjena (gubitak) organskog ugljika u površinskom sloju tla <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/ha i %</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	5 godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na temelju rezultata dobivenih laboratorijskom analizom sadržaja organskog ugljika u tlu metodama mokrog ili suhog spaljivanja organske tvari tla. Indikator se izračunava na osnovu podataka o sadržaju organskog ugljika u zemljištu i izražava se u t/ha u sloju zemljišta od 0-30 cm i u sloju od 0-100 cm, kao i u % organskog ugljika u sloju zemljišta od 0-30 cm i % organskog ugljika u sloju od 0-100 cm.
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_ CLIM027/LSI 007 Soil Organic Carbon (SOC) EEA_CSI 021 Area affected by soil erosion UNECE indikator E2. Area affected by soil erosion SDG indikator 15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP5 Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu</p>

Naziv indikatora	FBiH TP5.1 Promjena sadržaja organskog ugljika (biomase ispod i iznad tla)
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP _{5.1} Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu (biomase ispod i iznad tla)
Definicija indikatora	<p>Indikator prati sadržaj organskog ugljika biomase ispod i iznad tla. Organski karbon je osnovna determinanta količine CO₂ koja se oslobađa u atmosferu. Početni osnovni podaci (baseline) za stanje organskog ugljika biomase ispod i iznad tla su podaci dobiveni iz FAO Global Forest Resources Assessment kojim FAO svakih 5-10 godina sprovodi ocjenu stanja svjetskih šuma i između ostalog i stanje organskog ugljika biomase iznad i ispod tla. Zalihe karbona se računaju množenjem prvobitnih vrijednosti iz IPCC-GPG (2003) za sadržaj organskog ugljika postojeće biomase (50%) sa biomasom iznad zemlje odnosno biomasom ispod zemlje.</p> <p>Izradom indikatora omogućena je procjena rezervi organske materije u zemljištu u zavisnosti od tipa zemljišta i načina njegovog korištenja u cilju utvrđivanja područja pod rizikom za održivo korištenje zemljišta.</p> <p>Podaci iz inventura šuma daju podatke u jedinici mjere m³ o zalihi drvene mase, prirastu šuma kao i sječi i ti podaci se mogu koristiti za indirektnu procjenu zaliha i promjena zaliha ugljika i biomase iznad zemlje.</p> <p>S druge strane procjena biomase i zaliha karbona i promjena uključuje ukupnu biomasu, rast biomase i odstranjenje biomase (sječa) što se izražava u tonama suhe mase.</p> <p>Izradom indikatora omogućena je procjena rezervi organske materije u zemljištu u zavisnosti od tipa zemljišta i načina njegovog korištenja u cilju utvrđivanja područja pod rizikom za održivo korištenje zemljišta.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP5 Promjena sadržaja organskog ugljika u tlu FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH TP4 Rizik od erozije tla FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂ eq FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", br. 19/00) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08)

	<p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Uredba (EU) br. 1310/2013 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba o potpori ruralnom razvoju Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i o izmjenama Uredbe (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu sredstava i njihove raspodjele za godinu 2014. i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 i uređaba (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1306/2013 i (EU) br. 1308/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu njihove primjene u godini 2014. (SL L 347, 20.12.2013.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Federalna uprava za šumarstvo Federalni zavod za poljoprivredu Federalni agromediterranski zavod
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podataka:</u> Sadržaj organskog ugljika u biomasi iznad tla_ <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica:</u> milioni tona</p> <p><u>Naziv podataka:</u> Promjena (gubitak) organskog ugljika u biomasi iznad tla <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica:</u> milioni tona</p> <p><u>Naziv podataka:</u> Sadržaj organskog ugljika u biomasi ispod tla <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica:</u> milioni tona</p> <p><u>Naziv podataka:</u> Promjena (gubitak) organskog ugljika u biomasi ispod tla <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica:</u> milioni tona</p> <p>Potrebni podaci dostupni u inventurama šuma/taksacijama koje se rade na nivou šumskogospodarskog područja (ŠGP).</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	10 godina
Metoda izračuna podataka	2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (u primjeni od 2015. godine).
Dodatne informacije	<p>FAO Global Forest Resources Assessment koji FAO provodi svakih 5-10 godina na osnovu podataka dobivenih iz zemalja od nacionalnih korespondenata kao i satelitskim praćenjem stanja u saradnji sa nacionalnim fokalnim tačkama i regionalnim partnerima. Izvještavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CLIM 027/LSI005 Soil Organic Carbon (SOC) UNCCD - Land Degradation Neutrality Target Setting Process – LDN TSP SDG indikator 15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta</p>

Naziv indikatora	FBiH TP6 Promjena pH reakcije tla
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₆ Promjena pH reakcije tla
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prati promjena reakcije (pH vrijednost) u površinskom sloju tla (0-30 cm) koja jasno ukazuje na kvalitetu tla. Promjena reakcije tla, u prvom redu zakiseljavanje tla je kompleksni pedogenetski proces do kojeg dolazi u većem ili manjem intenzitetu na području cijele pedosfere prije svega u humidnim i perhumidnim područjima. Promjena reakcije tla uzrokovana je prirodnim i antropogenim procesima. Integracija karata reakcije tla i upotrebe zemljišta ukazuje na područja s otežanim uvjetima gospodarenjem naročito za poljoprivrednu proizvodnju.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH TP4 Rizik od erozije tla FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂eq FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina (SPI)</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Protokol o suzbijanju zakiseljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima iz 1979. - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Thematic Strategy for Soil Protection [SEC(2006)620] [SEC(2006)1165], COM/2006/0231 final - Uredba (EU) br. 1307/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.)

	- Uredba (EU) br. 1310/2013 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba o potpori ruralnom razvoju Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i o izmjenama Uredbe (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu sredstava i njihove raspodjele za godinu 2014. i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 i uredbi (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1306/2013 i (EU) br. 1308/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu njihove primjene u godini 2014. (SL L 347, 20.12.2013.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka	Federalni zavod za agropedologiju Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<u>Naziv podatka</u> : Reakcija tla <u>Način prikaza podatka</u> : opisno, kartografski (tačkasti sloj) i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u> : pH tla
Periodičnost prikupljanja podataka	5 godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje temeljem rezultata dobivenih praćenjem stanja i trajnim praćenjem stanja poljoprivrednog i šumskog zemljišta godišnjim agregiranjem podataka: trendovi pH reakcije tla.
Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP6 Promjena pH reakcije tla

Naziv indikatora	FBiH TP7 Minski sumnjive površine
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₇ Minski sumnjive površine
Definicija indikatora	Ovim indikatorom se prikazuju minski sumnjive površine zagađene minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima kao posljedica ratnih operacija u periodu od 1992. do 1995. godine. <i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o deminiranju u BiH („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 5/02) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene (“Sl. novine Federacije BiH”, broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova (“Sl. novine Federacije BiH”, br. 41/21 i 46/21) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje, uvoza i izvoza protupješadijskih mina te o njihovom uništavanju - Rezolucija br.120: «Assistance in mine action», prihvaćena na 55. zasjedanju Generalne skupštine UN 2000. godine
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Centar za uklanjanje mina u BiH (BHMACH) Komisija za deminiranje u BiH pri Ministarstvu civilnih poslova BiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (podaci o miniranim površinama na poljoprivrednom i šumskom zemljištu u FBiH)
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH u saradnji s Centrom za uklanjanje mina u BiH (BHMACH)
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Minski sumnjive površine <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> km ²
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se računa na bazi podataka o minski sumnjivim površinama koje su identificirane od strane svih nadležnih tijela na način da se zbroje kao ukupne minski sumnjive površine u BiH.
Dodatne informacije	Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine - Komisija za deminiranje u Bosni i Hercegovini prati realizaciju Strategije protivminskog djelovanja BiH I jednom godišnje izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine o realizaciji Strategije.

Naziv indikatora	FBiH TP8 Broj klizišta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₈ Broj klizišta
Definicija indikatora	<p>Klizanje terena je padinski gravitacioni proces koji se manifestuje u vidu otkidanja i pomjeranja otkinutih masa preko stabilne podloge. Pod klizištem se podrazumjeva dio terena koji se pomjera ili se pomjerao niz padinu. Proces klizanja je egzodinamički i on je u direktnoj ovisnosti od geoloških karakteristika terena. Zbog velikih ekonomskih i društvenih posljedica od klizišta, neophodno je izraditi detaljne karte sa identifikovanim klizištima u BiH, kako bi se mogla identificirati prioriteta i ugrožena područja, kao i mjere sanacije.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Zakon o geološkim istraživanjima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 9/10) - Pravilnik o načinu prikupljanja, evidentiranja, obrade, korištenja i razmjene podataka za geološku bazu podataka, formiranje fonda stručne dokumentacije o geološkim istraživanjima i organizacije geoinformacijskog sistema ("Sl. novine Federacije BiH", broj 51/12) - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015-2030
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalni zavod za geologiju Federalno ministarstvo prostornog uređenja
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za geologiju
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Broj klizišta i njihova lokacija <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje određivanjem broja klizišta na području Federacije BiH i određivanjem njihove lokacije te prikazivanjem iste na geološkoj karti. Indikator se određuje zoniranjem osjetljivosti na klizišta koje se vrši na osnovu distribucije postojećih klizišta, distribucije relevantnih uslova pod kojima su ona nastala i njihove korelacije za određeno područje.

<p>Dodatne informacije</p>	<p>Federalni zavod za geologiju dostavlja svake godine podatke o klizištima Federalnom ministarstvu prostornog uređenja na osnovu Uredbe o sadržaju i nositeljima jedinstvenog informacijskog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/07)</p> <p>Kantonalni zavodi za planiranje razvoja i izgradnju i kantonalne uprave civilne zaštite dostavljaju svake godine podatke o klizištima Federalnom zavodu za geologiju.</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP8 Broj klizišta</p>
-----------------------------------	---

Naziv indikatora	FBiH TP9 Onečišćenje štetnim i opasnim tvarima zemljišta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP9 Onečišćenje štetnim i opasnim tvarima zemljišta
Definicija indikatora	Indikator prati sadržaj štetnih i opasnih tvari u pojedinim slojevima zemljišta u cilju utvrđivanja stepena degradacije zemljišta. Izradom indikatora omogućena je procjena sadržaja štetnih i opasnih tvari u zemljištu u zavisnosti od tipa zemljišta i načina njegovog korištenja u cilju utvrđivanja kontaminiranih područja kako bi se odredile mjere sanacije. <i>Vezani indikatori:</i> FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta („Sl. novine Federacije BiH“, broj 38/11) - Pravilnik o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih tvari u zemljištu i metodi njihova ispitivanja („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/09) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i (uticaj)
Izvor podataka	Federalni zavod za agropedologiju Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Sadržaj štetnih i opasnih tvari <u>Način prikaza podatka:</u> opisno, kartografski (tačkasti sloj) i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/ha i %. Mjerene jedinice su propisane zakonski i podzakonskim aktima.
Periodičnost prikupljanja podataka	4 godine
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na temelju rezultata dobivenih laboratorijskom analizom sadržaja štetnih i opasnih tvari u tlu metodama propisanim domaćim zakonskim i podzakonskim aktima, a u skladu s međunarodnim standardima i usvojenim međunarodnim metodologijama. Indikator se izračunava na osnovu podataka o sadržaju štetnih i opasnih tvari u zemljištu i izražava se u mjernim jedinicama koje su propisane zakonskim i podzakonskim aktima za pojedine štetne i opasne tvari u tlu.
Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom

Povezivi međunarodni indikatori:

EEA_CSI 015 LSI 003 Progress in management of contaminated sites

SDG indikatori:

15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta

3.9.3 Stopa smrtnosti koja se pripisuje nenamjernim trovanjima

Naziv indikatora	FBiH TP10 Produktivnost zemljišta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	TP ₁₀ Produktivnost zemljišta
Definicija indikatora	<p>Produktivnost se odnosi na biološki kapacitet produktivnosti zemlje, kao izvora hrane, vlakana i goriva koje uzdržava čovječanstvo. Produktivnost zemljišta (NPP-net primary productivity) može se izračunati preko satelitskih observacija velikih površina (https://earthobservatory.nasa.gov/GlobalMaps)</p> <p>Procjena NPP-a se vrši kratkoročno praćenjem proizvodnje pšenice, fertilizacije zemljišta, trenda padavina.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH KP11 Standardizirani indeks padavina (SPI) FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂ eq</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o metodologiji praćenja stanja poljoprivrednoga zemljišta ("Sl. novine Federacije BiH", broj 38/11) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik BiH", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Okvirna konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Towards a Thematic Strategy for Soil Protection, COM/2002/0179 final - Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions-Thematic Strategy for Soil Protection [SEC(2006)620] [SEC(2006)1165], COM/2006/0231 final - Uredba (EU) br. 1307/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.) - Uredba (EU) br. 1310/2013 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba o potpori ruralnom razvoju Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i o izmjenama Uredbe (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu sredstava i njihove raspodjele za godinu 2014. i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 i uredba (EU) br. 1307/2013, (EU) br. 1306/2013i

	(EU) br. 1308/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća u pogledu njihove primjene u godini 2014. (SL L 347, 20.12.2013.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i (uticaj)
Izvor podataka	Federalni zavod za agropedologiju Federalni zavod za poljoprivredu Federalni hidrometeorološki zavod Institut za pedologiju, agrohemiju i melioracije Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za agropedologiju
Set podataka	Setovi podataka se odnose na izračun metrike vegetacijskog razdoblja (growing season metrics), kalibraciju metrike produktivnosti (productivity metrics), kalibraciju raspoloživosti vlažnosti (moisture availability), izračun metrike degradacije (degradation metrics), provjera procjena produktivnosti (productivity estimates).
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Prema IPCC 2006 smjernicama postoje tri nivoa obrade podataka (tier 1,2,3) gdje se sa svakim nivom (tier-om) povećava stepen tačnosti, detaljnosti i kompleksnosti obrade podataka. Tier1 koristi model godišnje net primarne produktivnosti (eng. Net primary productivity) i koristi se ukoliko su podaci ograničeni ili je kapacitet obrade podataka slabo razvijen. Tier 2 i 3 koristi NDVI (the Normalized Difference Vegetation Index) je indeks vegetacije koji se računa iz globalnog ili nacionalnog seta podataka. Preporučuje se korišćenje NDVI koji je raspoloživ za MODIS Vegetacijski indeksi (MODIS Vegetation Indices) MOD13Q1 iz Terra satelita ili myd13Q1 iz Aqua satelita. Za izračun navedenih setova podataka mogu se koristiti svi tier-i osim za provjeru procjene produktivnosti (productivity estimates) gdje se može koristiti samo Tier 3.
Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom <i>Povezivi međunarodni indikator:</i> SDG indikator 15.3.1 Procenat degradiranog zemljišta u ukupnoj površini zemljišta Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao TP10 Produktivnost zemljišta

V. Indikatori tematske oblasti upravljanje otpadom

Upravljanje otpadom (UO)

Naziv indikatora	FBiH UO1 Količina nastalog i sakupljenog komunalnog otpada
Definicija indikatora	Indikator prati ukupnu količinu nastalog komunalnog otpada (iz domaćinstava, proizvodnje, komunalnih službi) kao i ukupnu količinu otpada koja se sakuplja javnim odvozom na godišnjem nivou – ukupno (t/god)
Pravna osnova	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 9/05) - Uredba o Informacionom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) - Kantonalni zakoni o upravljanju otpadom - Kantonalni zakoni o komunalnim poslovima/djelatnostima - Zakon o principima lokalne samouprave FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 34/06) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/98/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i ukidanju određenih Direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.) - Uredba (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2002. o statističkim podacima o otpadu
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak), R (odgovor društva)
Izvor podataka	Javna komunalna preduzeća Fond za zaštitu okoliša FBiH Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Količina nastalog komunalnog otpada <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Količina sakupljenog komunalnog otpada <u>Način prikaza podataka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Podatak o nastalom (generisanom) otpadu se proračunava na bazi metodologije Agencije za statistiku BiH (uključuje broj stanovnika i procjenjenu količinu generisanog otpada po stanovniku – kg/stanovnik). Količina sakupljenog otpada se dobije na osnovu pojedinačnih izvještaja JKP i privatnih kompanija koje vrše sakupljanje komunalnog otpada, a podatke su dužni dostaviti u Federalni zavod za statistiku putem KOM6S obrasca i Fondu za zaštitu okoliša FBiH putem Informacionog sistema upravljanja otpadom FBiH.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CSI041/WST004 Waste generation and decoupling in Europe SDG indikator 11.6.1. Udio sakupljenog urbanog otpada sa adekvatnim finalnim odlaganjem u odnosu na ukupni urbani čvrsti otpad, po gradovima.

Naziv indikatora	FBiH UO2 Količina komunalnog otpada odloženog na kontrolisana odlagališta
Definicija indikatora	Indikator prati ukupnu količinu komunalnog otpada koji se odlaže na kontrolisana odlagališta na godišnjem nivou.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 9/05) - Uredba o Informacionom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) - Kantonalni zakoni o upravljanju otpadom - Kantonalni zakoni o komunalnim poslovima/djelatnostima - Zakon o principima lokalne samouprave FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 34/06) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/98/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i ukidanju određenih Direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.) - Uredba (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2002. o statističkim podacima o otpadu - Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. - Technical Arrangement between DG ENV, ESTAT, JRC and EEA on Environmental Data Centres
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Javna komunalna preduzeća Fond za zaštitu okoliša FBiH Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> količina odloženog komunalnog otpada, <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Javna komunalna preduzeća i privatna preduzeća koja su dobila ovlaštenje za sakupljanje i transport komunalnog otpada su dužna izvještavati Federalni zavod za statistiku, kao i Fond za zaštitu okoliša FBiH putem Informacionog sistema upravljanja otpadom FBiH o ukupno odloženim količinama komunalnog otpada na godišnjem nivou. Podatak se generiše zbirno ukupno prijavljenih količina svih pravnih lica.
Dotatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI041/WST004 Waste generation and decoupling in Europe SDG indikator 11.6.1. Udio sakupljenog urbanog otpada sa adekvatnim finalnim odlaganjem u odnosu na ukupni urbani čvrsti otpad, po gradovima

Naziv indikatora	FBiH UO3 Količina proizvedenog (opasnog i neopasnog) otpada iz proizvodnih aktivnosti
Definicija indikatora	Indikator prati kretanje količina generisanog otpada iz proizvodnih aktivnosti u godini – ukupno (t/god), po vrsti/šifri otpada (t/god), po području djelatnosti KD BiH (t/god)
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 9/05) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša („Sl. novine Federacije BiH”, broj 11/22) - Uredba o Informativnom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) - Kantonalni zakoni o upravljanju otpadom - Kantonalni zakoni o komunalnim poslovima/djelatnostima <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/98/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i ukidanju određenih Direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.) - Uredba (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2002. o statističkim podacima o otpadu - Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. - Technical Arrangement between DG ENV, ESTAT, JRC and EEA on Environmental Data Centres - Uredba Komisije (EU) br. 849/2010 od 27. rujna 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća o statističkim podacima o otpadu
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Pravni subjekti Fond za zaštitu okoliša FBiH Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Fonda za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Količina proizvedenog otpada prema EWC-STAT kodovima i KD BiH ekonomskim aktivnostima <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god
Periodičnost prikupljanja podataka	Dvogodišnja
Metoda izračuna podataka	Pravna lica koja kao rezultat svoje djelatnosti imaju produkciju bilo koje vrste otpada su dužna dostaviti podatke o godišnjoj produkciji otpada Zavodu za statistiku FBiH kroz redovno izvještavanje i Fondu za zaštitu okoliša FBiH, putem Informativnog sistema upravljanja otpadom FBiH. Podatak se generiše zbirom ukupno prijavljenih količina po šifri otpada iz kataloga otpada.
Dotatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH UO4 Količine plasiranih proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada i količine sakupljenih posebnih kategorija otpada
Definicija indikatora	Indikator prati ukupno plasirane količine proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada, kao i kretanje količina posebnih kategorija otpada u godini – ukupno (t/god), po vrsti otpada (ključnom broju) (t/god).
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Uredba o Informacionom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) - Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 9/05) - Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 88/11, 28/13, 8/16, 54/16, 103/16 i 84/17, 85/20) - Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Sl. novine Federacije BiH”, broj: 87 / 12, 107/14, 8/16, 79/16 i 12/18) - Pravilnik o upravljanju otpadnim gumama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 94/21) - Pravilnik o upravljanju otpadnim vozilima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 94/21) - Pravilnik o upravljanju otpadnim baterijama i akumulatorima („Sl. novine Federacije BiH”, br.j 94/21) - Pravilnik o upravljanju otpadnim uljima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 94/21) - Pravilnik o građevinskom otpadu ("Sl. novine Federacije BiH", broj: 93/19) - Kantonalni zakoni o upravljanju otpadom <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/98/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i ukidanju određenih Direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.) - Uredba (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2002. o statističkim podacima o otpadu - Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. - Odluka Komisije od 11 kolovoza 2021. o osnivanju Komisijine stručne skupine za statistiku o plastičnom ambalažnom otpadu 2021/C 324/05 - Uredba Komisije (EU) br. 849/2010 od 27. rujna 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća o statističkim podacima o otpadu
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak), R (odgovor društva)
Izvor podataka	Javna komunalna preduzeća Fond za zaštitu okoliša FBiH Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	WASTE_TRT_2: prema EWC-STAT kodovima i kategorijama tretmana otpada
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Subjekti koji vrše uvoz i/ili proizvodnju, te plasman proizvoda koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada su dužni na godišnjem nivou

	<p>dostavljati podatke Fondu za zaštitu okoliša FBiH putem Informativnog Sistema upravljanja otpadom FBiH.</p> <p>Subjekti upravljanja otpadom su dužni dostavljati podatke o sakupljenim i obrađenim posebnim kategorijama otpada u Federalni zavod za statistiku kroz redovno izvještavanje i Fondu za zaštitu okoliša FBiH putem Informativnog sistema upravljanja otpadom FBiH. Podatak se generiše zbrajanjem ukupno prijavljenih sakupljenih količina od svih obveznika.</p>
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CSI041/WST004 Waste generation and decoupling in Europe</p>

Naziv indikatora	FBiH UO5 Deponije za odlaganje otpada
Definicija indikatora	Indikator prati broj i karakteristike deponija/odlagališta za zbrinjavanje otpada, kao i količine otpada odložene na ove deponije - ukupno (t/god). Broj aktivnih deponija za komunalni otpad (koji uključuje sanitarne i općinske nesantarne deponije) i broj deponija industrijskog neopasnog otpada.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Uredba o Informacionom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) - Kantonalni zakoni o upravljanju otpadom - Kantonalni zakoni o komunalnim poslovima/djelatnostima - Zakon o principima lokalne samouprave FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", broj 34/06) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada - Odluka Vijeća 2003/33/EC kojom se utvrđuju kriteriji i postupci za prihvatanje otpada na odlagalište
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Federalni zavod za statistiku Fond za zaštitu okoliša FBiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj deponija <u>Način prikaza podataka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> količine odloženog otpada na deponijama <u>Način prikaza podataka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Broj deponija se utvrđuje na osnovu podataka iz Informacionog sistema upravljanja otpadom FBiH, a količine na osnovu zbroja prijavljenih odloženih količina po ključnom broju/šifri otpada na nivou godine. Pravna lica koja vrše odlaganje otpada (svog ili otpada preuzetog od drugih pravnih lica) su dužni prijavljivati godišnju količinu odloženog otpada na deponije Federalnom zavodu za statistiku kroz redovno izvještavanje (obrazac KOM6D), Fondu za zaštitu okoliša FBiH putem Informacionog sistema upravljanja otpadom FBiH te Federalnom ministarstvu okoliša i turizma kroz PRTR.
Dodatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH UO6 Reciklaža otpada
Definicija indikatora	Indikator prati ukupne količine otpada (po vrsti otpada i ključnom broju/šifri) koje su predate na reciklažu ili na korištenje u druge svrhe na godišnjem nivou - ukupno (t/god ili %).
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 9/05) - Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom ("Sl. novine Federacije BiH", br. 88/11, 28/13, 8/16, 54/16, 103/16 i 84/17, 85/20) - Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Sl. novine Federacije BiH”, br. 87 / 12, 107/14, 8/16, 79/16 i 12/18) - Pravilnik o upravljanju otpadnim gumama („Sl. novine Federacije BiH”, broj 94/21) - Pravilnik o upravljanju otpadnim vozilima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 94/21) - Pravilnik o upravljanju otpadnim baterijama i akumulatorima („Sl. novine Federacije BiH”, broj 94/21) - Pravilnik o upravljanju otpadnim uljima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 94/21) - Pravilnik o građevinskom otpadu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 93/19) - Uredba o Informacionom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva - Direktiva Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada - Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL L 365, 31.12.1994.) i njezine izmjene i dopune - Direktiva 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (SL L 197, 24.7.2012.) - Uredba (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2002. o statističkim podacima o otpadu - Uredba Komisije (EU) br. 849/2010 od 27. rujna 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2150/2002 Europskog parlamenta i Vijeća o statističkim podacima o otpadu - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Količina recikliranog otpada, prema vrsti otpada i ključnom broju <u>Način prikaza podataka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Sva pravna lica koja upravljaju otpadom su dužna dostaviti podatke u Informacioni sistem upravljanja otpadom FBiH o svakoj od aktivnosti upravljanja otpadom (između ostalog obradu otpada po R i D postupcima) po šiframa

	otpada. Podatak se dobije zbrajanjem količina prijavljenih od strane pojedinih pravnih lica, po odabranom „R“ postupku i po šifri otpada.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI041/WST004 Waste generation and decoupling in Europe EEA_CSI052/WST005 Waste recycling UNECE indikator I3. Waste reuse and recycling SDG indikator 12.5.1. Nacionalna stopa recikliranja, tone recikliranog materijala

Naziv indikatora	FBiH UO7 Prekogranični promet otpada
Definicija indikatora	Indikatorom se prati kretanje količina opasnog i neopasnog otpada u prekograničnom prevozu otpada.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o upravljanju otpadom FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) - Uredba o Informacionom sistemu upravljanja otpadom („Sl. novine Federacije BiH”, broj 97/18) - Pravilnik o prekograničnom kretanju otpada („Sl. novine Federacije BiH”, br. 07/11, 39/15, 25/19 i 19/21) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o kontroli prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovom odlaganju ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 31/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006.) - Baselska konvencija o kontroli prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovom odlaganju
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak), R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Fond za zaštitu okoliša FBiH
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Količina uvezenog i izvezenog otpada, po vrsti i šifri otpada <u>Način prikaza podataka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Količine uvezenog i izvezenog otpada, po šiframa otpada, se prijavljuju putem Informacionog sistema upravljanja otpadom FBiH.
Dodatne informacije	Na državnom nivou, Agencija za statistiku BiH prati prekogranični promet (uvoz/izvoz) neopasnog otpada, dok MVTEO prati prekogranični promet (izvoz) opasnog otpada prema zahtjevima Bazelske konvencije na godišnjem nivou (t/god).

VI. Indikatori tematske oblasti poljoprivreda

Poljoprivreda (P)

Naziv indikatora	FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	P ₁ Potrošnja mineralnih đubriva
Definicija indikatora	<p>Indikator prati trend potrošnje mineralnih đubriva koji može ukazivati na pojačano opterećenje okoliša nutrijentima poput N i F kroz vrijeme.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBiH P2 Područja pod organskom poljoprivrednom proizvodnjom FBiH KP8 Projekcije emisija i odliva stakleničkih gasova s politikom i mjerama FBiH KP7 Emisija N₂O FBiH KAV1 Količina nutrijenata u rijekama i jezerima FBiH P3 Količina potrošenih pesticida</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Zakon o mineralnim đubrivima („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 46/04, 76/11)- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl. novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 8/10)- Kantonalni zakoni o šumama- Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene („Sl. novine Federacije BiH“, broj 89/23)- Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova („Sl. novine Federacije BiH“, br. 41/21 i 46/21)- Pravilnik o upisu distributera i uvoznika mineralnih đubriva u Registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 5/13)- Pravilnik o upisu mineralnih đubriva u Registar mineralnih đubriva („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 5/13)- Pravilnik o uslovima za stavljanje u promet, kvalitetu i kontroli kvaliteta mineralnih đubriva te skladištenju i rukovanju mineralnim đubrivima („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 90/09, 13/11, 33/13)- Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati ovlašteni laboratoriji za ispitivanje kvaliteta mineralnih đubriva („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 28/14)- Pravilnik o načinu kontrole, visini i načinu plaćanja naknade za obavljene kontrole pošiljki mineralnih đubriva pri uvozu u Federaciju Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, broj 2/10)- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl. novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 52/09)- Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Uredba (EZ) br. 2003/2003 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13.10.2003. o đubrivima (SL L 304, 21.11.2003.)- Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000)- Direktiva 2008/105/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16.12.2008. o

	<p>standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24.12.2008.)</p> <p>- Directive 2006/118/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on the protection of groundwater against pollution and deterioration (OJ L 372, 27.12.2006) 91/676/EEZ: Direktiva Vijeća od 12.12.1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991.)</p>
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Potrošnja pojedinog mineralnog đubriva <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Potrošnja mineralnog đubriva na poljoprivrednim površinama <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kg/ha/godišnje-prosječna</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Potrošnja mineralnog đubriva na pojedine kulture <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kg/ha/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Potrošnja mineralnih đubriva u šumarstvu (šumski rasadnici) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kg/ha/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna površina šumskih rasadnika <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava na osnovu podataka o potrošnji mineralnih đubriva na zasijanim površinama na godišnjem nivou.
Dodatne informacije	<p>Nosioци podataka su proizvođači, odnosno uvoznici mineralnih đubriva koji moraju nadležnim organima svake godine do 31. marta tekuće godine, za proteklu godinu, na propisan način dostaviti, između ostalog, podatke o vrsti i količinu mineralnih đubriva stavljenih u promet.</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> UNECE indikator F2. Fertilizer consumption SDG indikator 2.4.1 Udio poljoprivrednih površina koje se koriste za produktivnu i održivu poljoprivredu</p>

Naziv indikatora	FBiH P2 Područje pod organskom poljoprivrednom proizvodnjom
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	P ₂ Područje pod organskom poljoprivrednom proizvodnjom
Definicija indikatora	<p>Indikator prati trendove površina područja pod organskom poljoprivrednom proizvodnjom i njihov udio u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Organska proizvodnja je sveobuhvatan sistem upravljanja farmom i proizvodnjom hrane, koji kombinuje najbolje ekološke standarde, visok nivo biološke raznolikost, očuvanje prirodnih resursa, primjenu standarda dobrobiti životinja i proizvodne metode u skladu s preferencama određenih potrošača proizvoda, uz upotrebu prirodnih materija i procesa.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH P2.1 Udio ekoloških poljoprivrednih farmi u ukupnoj poljoprivrednoj površini</p> <p>FBiH P2.2 Broj obiteljskih farmi koja se bave organskom poljoprivrednom proizvodnjom</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBiH P1 Potrošnja mineralnih đubriva</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka o harmonizovanim registrima poljoprivrednih gazdinstava i harmonizovanim registrima klijenata u BiH („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 85/07) - Zakon o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju u BiH („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 50/08) - Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl. novine Federacije BiH“, broj 52/09) - Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji FBiH („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/16) - Pravilnik o upisu u Registra poljoprivrednih gospodarstava/gazdinstava i Registra klijenata („Sl. novine Federacije BiH“, broj 42/08) - Pravilnik o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta (Sl. novine Federacije BiH“, broj 38/11) - Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencije o poljoprivrednom zemljištu („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/09) - Zakon o poljoprivredi FBiH („Sl. novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 7/13) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28.06.2007. o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda i stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91 (SL L 189, 20.7.2007.) - Uredba Komisije (EZ) br. 889/2008 od 05.09.2008. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda u pogledu organske proizvodnje, označavanja i stručne kontrole (SL L 250, 18. 9. 2008.) - Uredba Komisije (EZ) br. 1254/2008 od 15.12.2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda s obzirom na organsku proizvodnju, označavanje i kontrolu (SL L 337, 16.12.2008.) - Uredba Komisije (EZ) br. 710/2009 od 05.08.2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br.

	<p>834/2007 s obzirom na detaljna pravila o organskoj akvakulturi i uzgoju morskih algi (SL L 204, 6.8.2009.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba Komisije (EU) br. 271/2010 od 24.05.2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 u pogledu znaka organske proizvodnje EU (SL L 84, 31.3.2010.) - Provedbena uredba Komisije (EU) br. 344/2011 od 08.04.2011. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda s obzirom na organsku proizvodnju, označavanje i nadzor (SL L 96, 9.4.2011.) - Provedbena uredba Komisije (EU) br. 426/2011 od 02.05.2011. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda s obzirom na organsku proizvodnju, označavanje i kontrolu (SL L 113, 3.5.2011.) - Provedbena uredba Komisije (EU) br. 505/2012 od 14.06.2012. o izmjeni i ispravku Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda s obzirom na organsku proizvodnju, označavanje i kontrolu (SL L 154, 15.6.2012.) - Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1030/2013 od 24.10.2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda s obzirom na organsku proizvodnju, označavanje i kontrolu (SL L 283, 25.10.2013.) - Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1364/2013 od 17.12.2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 u pogledu uporabe riblje mlađi iz neorganske akvakulture i neorganskog sjemena školjkaša u organskoj akvakulturi (SL L 343, 19.12.2013.) - Provedbena uredba Komisije (EU) br. 354/2014 od 08.04.2014. o izmjeni i ispravku Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o organskoj proizvodnji i označavanju organskih proizvoda s obzirom na organsku proizvodnju, označavanje i kontrolu (SL L 106, 9.4.2014.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	<p>Agencija za statistiku BiH (podaci o veličini poljoprivrednog zemljišta sa organskim uzgojom)</p> <p>Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH - Registar poljoprivrednih gazdinstava/klijenata</p> <p>Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva</p> <p>Certifikacijske kuće koje vrše certificiranje organske proizvodnje</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Površine organskih poljoprivrednih farmi</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p>

	<p><u>Naziv podatka</u>: Broj porodičnih farmi koja se bave organskom poljoprivrednom proizvodnjom</p> <p><u>Način prikaza podatka</u>: numerički, tabelarno i grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka</u>: Ukupni broj poljoprivrednih farmi</p> <p><u>Način prikaza podatka</u>: numerički, tabelarno i grafikonom</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u)</u>: brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje temeljem podataka o udjelu organskih poljoprivrednih farmi u ukupnoj poljoprivrednoj površini i u ukupnom broju poljoprivrednih farmi te kao udio dodijeljenih poticaja za organsku proizvodnju u ukupnom broju poticaja.
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i></p> <p>EEA_CSI026 Area under organic farming</p> <p>SDG Indikator 2.4.1 Udio poljoprivrednih površina koje se koriste za produktivnu i održivu poljoprivredu</p>

Naziv indikatora	FBiH P3 Količina potrošenih pesticida
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	P ₃ Količina potrošenih pesticida
Definicija indikatora	Indikator pokazuje ukupnu količinu potrošenih pesticida po jedinici površine poljoprivrednog zemljišta.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zdravlja bilja („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 23/03) - Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 49/04) - Zakon o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 50/08) - Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl. novine Federacije BiH“, broj 52/09) - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl. novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 8/10) - Pravilnik o postupku sa zalihama sredstava za zaštitu bilja čiji su promet i upotreba zabranjeni („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 58/09) - Pravilnik o maksimalnim nivoima ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 89/12) - Pravilnik o obavezama korisnika fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 101/12) - Pravilnik o uređajima za aplikaciju fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 84/13) - Pravilnik o razvrstavanju, pakovanju i obilježavanju i opremanju fitofarmaceutskih sredstava uputstvom za upotrebu („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 10/16) - Pravilnik o jedinstvenim principima za ocjenjivanje fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 10/16) - Pravilnik o potrebnoj dokumentaciji za ocjenu aktivnih materija („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 11/16) - Pravilnik o potrebnoj dokumentaciji za ocjenu fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 12/16) - Uredba o postupku izdavanja saglasnosti za uvoz i odobrenja za unutrašnji promet fitofarmaceutskih sredstava („Službene novine Federacije BiH“, broj 41/22) - Pravilnik o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta („Sl. novine Federacije BiH“, broj 38/11) - Pravilnik o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih tvari u zemljištu i metodi njihova ispitivanja („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/09) - Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe za promet fitofarmaceutskim sredstvima („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 51/11 i 79/13) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EZ) br. 1107/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.10.2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009.) prečišćeni tekst 27/03/2021 - Direktiva 2009/128/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (tekst značajan za EGP) (L 309 24.11.2009,71) prečišćeni tekst

	<p>26/07/2019</p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 03.11.1998. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 330, 5.12.1998.) - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000) - Odluka Vijeća od 14.10.2004. o sklapanju Štokholmske konvencije o postojećim organskim onečišćujućim tvarima u ime Evropske zajednice (SL L 209, 31.7.2006.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	<p>Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Uprava za zaštitu zdravlja bilja BiH Uprava za indirektno oporezivanje BiH</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Uvoz pesticida ukupno i prema aktivnoj tvari <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kg/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Tretirane poljoprivredne površine <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i grafikonom, opisno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupne površine usjeva <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Promet (prodaja) i proizvodnja pesticida <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kg/godišnje</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izračunava na osnovu analize potrošnje sredstava za zaštitu bilja po ha.</p> <ul style="list-style-type: none"> - BHAS prikuplja podatke na obrascu Godišnji izvještaj poljoprivrednih društava, zemljoradničkih zadruga i drugih organizacija (PO-71) o utrošku sredstava za zaštitu bilja, utrošak goriva i mineralnih gnojiva - Federalni zavod za statistiku prikuplja podatke za pravna lica - Upustvo o obliku vođenja evidencije o prometu fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 86/12) propisuje dostavu podataka o: zalihama iz protekle godine, uvezenoj količini FFS i količini FFS kupljenoj na domaćem tržištu, prodanoj količini FFS u godini za koju se vodi evidencija, količini izuzetoj iz prometa zbog isteklog roka trajanja, oštećenju pakovanja, zabranjenim FFS ili na drugi način izuzetim iz prometa, količini FFS preostalih na kraju godine za koje se vodi evidencija (komada-kom, litara-l, kilograma-kg)
Dodatne informacije	<p>Pravne i fizičke osobe koje se bave prometom FFS, moraju popunjen obrazac evidencije za proteklu godinu dostaviti mjerodavnim organima za poljoprivredu entiteta i BD BiH nakasnije do 31. ožujka tekuće godine.</p> <p>Pravne i fizičke osobe, koje se bave prometom FFS, moraju voditi evidenciju o količini nabavljenih FFS, količini FFS u prometu, količini usklađenih FFS, količini</p>

	<p>FFS koja su bila uzeta iz prometa i o tome najkasnije do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu obavijestiti nadležne organe, koji obavještavaju Upravu za zaštitu zdravlja bilja BiH.</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_SEBIO19 Nitrogen balance UNECE indikator F4. Pesticide consumption SDG Indikator 2.4.1 Udio poljoprivrednih površina koje se koriste za produktivnu i održivu poljoprivredu</p>
--	--

Naziv indikatora	FBiH P4 Korištenje vode za navodnjavanje
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	P ₄ Korištenje vode za navodnjavanje
Definicija indikatora	<p>Indikator prati trendove u ukupnoj potrošnji vode za potrebe navodnjavanja obzirom da podaci o povećanju površina koje se navodnjavaju ili o područjima pod kulturama koje se uobičajeno navodnjavaju omogućuju procjenu ukupnih poljoprivrednih pritisaka na vodene izvore i resurse. Pojačano korištenje vode za navodnjavanje može imati razne utjecaje na okoliš: iscrpljivanje vodonosnika, pojačana erozija, salinizacija odnosno onečišćenje podzemnih voda mineralnim solima, isušivanje močvara, narušenost prirodnih staništa, itd. Osiguranje vode za normalan rast i razvoj biljaka uz ostale faktore vodi do ostvarenja punog genetskog potencijala uzgajane kulture.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH SD1 Korištenje vode u domaćinstvu</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode ("Sl. novine Federacije BiH", broj 83/08) - Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada ("Sl. novine Federacije BiH", br. 92/07, 46/09, 79/11 i 88/12) - Uredba o sadržaju i nositeljima jedinstvenog informacijskog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 33/07) - Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 52/09) - Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 72/09) - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja ("Sl. novine Federacije BiH", br. 71/05 i 8/10) - Kantonalni zakoni o šumama <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000) - Direktiva 2008/105/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. decembra 2008. o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280 EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24.12.2008.) - Direktiva 2006/118/EZ Evropskog Parlamenta i Vijeća od 12. decembra 2006 o zaštiti podzemnih voda od zagađenja i pogoršanja kvaliteta (SL L 372, 27.12.2006) - Odluka br. 2455/2001/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2001. o popisu prioriteta stvari u području vodne politike i o izmjeni Direktive 2000/60/EZ (SL L 331, 15.12.2001.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

	Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH Agencija za vodno područje Jadranskog mora Agencija za vodno područje rijeke Save
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Površine koje se navodnjavaju <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna godišnja potrošnja vode za navodnjavanje prema načinu navodnjavanja - kišenje, orošavanje, kap po kap <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³ m³ /ha/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna godišnja potrošnja vode prema navodnjavanoj kulturi - isključene površine povrtnjaka, staklenika <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³ m³ /ha/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna godišnja količina vode prema porijeklu vode kojom se navodnjava - akumulacije, rijeke, jezera, podzemne vode, ostalo <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³ m³/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna godišnja količina potrošene vode <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³ m³/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Godišnja potrošnja vode po sektorima (domaćinstva, industrija, poljoprivreda, šumarstvo – šumski rasadnici) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³ m³/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupne zalihe vode u FBiH - slatke <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³ m³</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na osnovu podataka analize godišnje količine vode za potrebe navodnjavanja prema izvoru vode, podataka o potrošnji vode od strane poljoprivredne proizvodnje na poljoprivrednim površinama prema: načinu navodnjavanja, porijeklu vode za navodnjavanje te navodnjavanoj kulturi i podataka o godišnjoj količini potrošene vode u odnosu na ukupnu količinu na području BiH.
Dodatne informacije	Agencija za statistiku BiH skuplja podatke za dati indikator na osnovu Plana rada Agencije (Statistički program BiH). Korisnici koji crpe ili koriste vodu površinsku ili podzemnu vodu dužni su izvještavati agencije o količini zahvaćene vode. Izvještavanje se vrši prema Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogodnim jakim sušama i/ili dezertifikacijom

	<p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CLIM033 Irrigation Water Requirements EEA_WAT 006 Water intensity of crop production UNECE indikator F1. Irrigation SDG indikator 6.4.2 Nivo vodosnabdjevanja: zahvatanje slatke vode kao udio raspoloživih slatkovodnih resursa</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao P4 Korištenje vode za navodnjavanje</p>
--	---

Naziv indikatora	FBiH P5 Dužina vegetacijskog perioda
Definicija indikatora	<p>Dužina vegetacijskog perioda predstavlja izrazito važan agroklimatski parametar od koga uveliko zavisi uspješnost uzgoja pojedinih biljnih vrsta u određenom području. Dužina vegetacijskog perioda (broj dana) definisana je brojem dana sa srednjom dnevnom temperaturom većom od 5°C. Općenito se smatra da je srednja temperatura > 50C za većinu biljnih vrsta biološka nula, tj. vrijednost na kojoj biljne vrste počinju i završavaju svoj vegetacioni period.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za Republiku preuzet iz bivše države (Sl. novine SFRJ 10/76) – primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine ", br. 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o Svjetskoj meteorološkoj organizaciji - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> dužina trajanja vegetacijskog perioda <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> redni broj dana u godini</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Kriterij za procjenu trajanja vegetacijskog perioda baziran je na temperaturi zraka, a kao temperaturni prag odabrana je dnevna vrijednost temperature zraka od 5 °C.</p> <p>Prema kriteriju, vegetacijska sezona počinje petog od pet uzastopnih dana sa srednjom dnevnom temperaturom iznad 5°C (prvo pojavljivanje u godini). Vegetacijska sezona završava petog od pet uzastopnih dana sa srednjom dnevnom temperaturom jednakom ili manjom od 5°C.</p>
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CLIM030 Growing season for agricultural crops</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao P5 Vegetacijski period poljoprivrednih kultura.</p>

VII. Indikatori tematske oblasti šumarstvo

Šumarstvo (Š)

Naziv indikatora	FBiH Š1 Površina šuma i šumskog zemljišta
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	Š ₁ Površine šuma i šumovito zemljište
Definicija indikatora	<p>Indikator prati godišnje promjene u površinama šuma i šumskog zemljišta prema subjektima koji provode gospodarenje, prema kategorijama šuma i prema vrstama drveća. Šume imaju mogućnost vezivanja (odliva) ugljika i tako doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova. Metodološki okvir i pripadajuće definicije ovog indikatora su u skladu sa smjernicama Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC smjernicama) i Kyotskim protokolom.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂ eq FBiH BR8 Površina zaštićenih područja</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova - Prečišćeni tekst ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) Kantonalni zakoni o šumama - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja ("Sl. novine Federacije BiH", br. 71/05 i 8/10) - Odluka Vlade FBiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka 529/2013/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o pravilima za obračun emisija i uklanjanja stakleničkih gasova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, prenamjenu zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi tih djelatnosti (SL L 284, 26.10.2013.) - Uredba (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova i za izvještavanje o drugim informacijama u vezi klimatskih promjena na nacionalnom nivou i nivou Unije te stavljanju izvan snage Odluke Komisije br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013.) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća s ciljem država članica da smanje svoje emisije stakleničkih gasova kako bi ispunile obveze Zajednice za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020 (SL L 140,

	<p>5.6.2009.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Sofijska deklaracija o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Površina šuma i šumskog zemljišta po širim kategorijama <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha za određenu godinu</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Površina obraslog šumskog zemljišta po vlasništvu i vrstama drveća (listače i četinjače) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha za određenu godinu</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Površina na kojoj je provedeno pošumljavanje (po definiciji Kyoto protokola podatak o pošumljavanju u smislu IPCC definicije odnosi se na površine koje nisu bile pod šumom bar zadnjih 50 godina) po vlasništvu, odnosno subjektu koji provodi gospodarenje (državne šume, druge pravne osobe, privatne šume, ukupno), te uz podjelu na lišćare i četinare <u>Način prikaza podatka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha za određenu godinu</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Opis obrasta i namjene zemljišta prije pošumljavanja <u>Način prikaza podatka:</u> opisno</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Površina trajno izdvojena iz šumskogospodarskog područja prema vlasništvu, odnosno subjektu koji gospodari šumama <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Opis obrasta i namjene zemljišta nakon promjene namjene <u>Način prikaza podatka:</u> opisno</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Svi elementi indikatora trebaju biti usklađeni s definicijama šume i šumskog zemljišta u okviru Izvještavanja prema UNFCCC te Kyoto protokolu
Dodatne informacije	<p>Izvještavanje se vrši prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime, Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama sa velikim sušama i/ili dezertifikacijom, Konvenciji o biološkoj raznolikosti Agencija za statistiku BiH izvještava UNECE za Indikator D3. Šume i šumovita područja</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_SEBI017 Forest: growing stock, increment and fellings and deadwood. UNECE indikator: D3. Forests and other wooded land SDG indikator: 15.1.1 Udio površina pod šumom u odnosu na ukupnu površinu</p>

	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao Š1 Površine šuma i šumovito zemljište.
--	---

Naziv indikatora	FBiH Š2 Zdravstveno stanje šuma
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	Š ₂ Zdravstveno stanje šuma
Definicija indikatora	<p>Indikator daje informaciju o stanju oštećenosti šumskih ekosistema putem procjene defolijacije (gubitka lisne mase) i diskoloracije (gubitka boje) krošanja šumskih vrsta drveća na kvadratnoj mreži tačaka stranica kvadrata 16 km. Oštećenost šumskih ekosistema značajno utiče na gospodarenje šumama i na njihovu višenamjensku funkciju.</p> <p><i>Vezani indikatori:</i> FBiH Š1 Površina šuma i šumsko zemljište FBiH KZ1 Koncentracija SO₂ FBiH KZ2 Koncentracija NO₂ FBiH KP1 Emisija SO₂ FBiH KP2 Emisija NO_x FBiH KP3 Emisija CO FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂ eq FBiH KP9 Trend srednje temperature zraka FBiH KP10 Trend količine atmosferskih padavina FBiH Š7 Drvna zaliha, godišnji prirast, etat (količina sječa)</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kantonalni zakoni o šumama - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EZ) br. 2152/2003 Europskoga parlamenta i Vijeća od 17. studenog 2003. o nadzoru nad šumama i međudjelovanjima u okolišu u Zajednici - Konvencija o biološkoj raznolikosti - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i P (pritisak)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo Nadležna kantonalna ministarstva Kantonalne uprave za šumarstvo Šumarskoprivredna društva Stručne institucije i fakulteti
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Oštećenost (defolijacija, diskoloracija, značajna oštećenost i mortalitet) stabala na plohama bioindikacijske mreže sa stranicom od 16 km.</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> procenti (%)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Oštećenost (defolijacija, diskoloracija, značajna oštećenost i mortalitet) stabala na plohama bioindikacijske mreže</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno i grafički</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> procenti (%)</p>

	<p><u>Naziv podatka:</u> Izmjera rasta i prirasta <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica</u> (izražava se u): m³/ha</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	<p>Oštećenost: Godišnje Rast i prirast: 10-godišnje</p>
Metoda izračuna podataka	<p>Prema kriterijumima ICP Forests monitoringa: Defolijacija: praćenje zdravstvenog stanja gubitka lišća na drveću u šumama u svakoj od defolijacionih klasa: - „nema“ - „slaba“ - „umjerena“ - „jaka“ i - „mrtvo drvo“. Dekolorizacija: Praćenje zdravstvenog stanja promjene boje lišća na drveću u šumama u svakoj od dekolozacionih klasa: - „nema“ - „slaba“ - „umjerena“ - „jaka“ i - „mrtvo drvo“. Pravilnik-(e) o načinu praćenja zdravstvenog stanja šuma potrebno je uskladiti sa UNECE/ICP forests metodologijom.</p>
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema Konvenciji UN o biološkoj raznolikosti u okviru Međunarodnog programa za procjenu i praćenje utjecaja zagađenja zraka na šume (United Nations Economic Commission for Europe convention on long-range transboundary air pollution-UNECE)</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> SDG indikator 15.2.1 Napredak prema održivom upravljanju šumama</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao Š6 Zdravstveno stanje šuma</p>

Naziv indikatora	FBiH Š3 Opožarene šumske površine
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	Š ₃ Opožarene šumske površine
Definicija indikatora	<p>Požari otvorenog prostora izazivaju niz negativnih posljedica u okolišu: nestanak i degradaciju staništa, pojavu površinske erozije tla, povećanje emisija CO₂, ugroženost života i zdravlja ljudi, nestanak biljnih i životinjskih vrsta, te smanjenje kvalitete života ljudi. Požari negativno djeluju na gospodarstvo, smanjenje odliva ugljika u šumama i time povećanje emisija iz sektora LULUCF. Metodološki okvir i pripadajuće definicije ovog pokazatelja u skladu su sa smjernicama Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC smjernicama) i Kyotskim protokolom.</p> <p>Indikatorom se prati prostorno-vremenska distribucija požara otvorenog prostora u Federaciji BiH uz razvrstavanje izgorjelih površina prema tipovima zemljišnog pokrova (obrasta) i sumskoprivrednim indikatorima.</p> <p><i>Podindikator:</i></p> <p>FBiH Š3.1 Lokacije požara otvorenog prostora u tekućoj godini FBiH Š3.2 Ukupna opožarena šumska površina (Corine Land Cover klasa: CLC 3.1.) FBiH Š3.3 Ukupna opožarena površina s Grmolikim i travnim, prirodnim biljnim zajednicama (CLC 323-326) FBiH Š3.4 Ukupna opožarena površina s Grmolikim i travnim, prirodnim biljnim zajednicama (CLC 321, 322, 332, 333, 231) FBiH Š3.5 Ukupne opožarene površine Obradivog zemljišta (CLC 2.1.) FBiH Š3.6 Ukupna površina opožarenih Višegodišnjih nasada (CLC 2.2.) FBiH Š3.7 Ukupne opožarene Heterogene poljoprivredne površine (CLC 2.4.) FBiH Š3.8 Površina opožarenog područja na površinama na kojima se provede Pošumljavanje prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje FBiH Š3.9 Opožarena drvena masa na površinama na kojima se provede Pošumljavanje prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje FBiH Š3.10 Veličina opožarenog područja na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje FBiH Š3.11 Opožarena drvena masa na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje</p> <p><i>Vezani pokazatelji:</i></p> <p>FBiH TP1 Promjene u korištenju zemljišta FBiH TP2 Gubitak tla promjenama u korištenju zemljišta FBiH TP10 Produktivnost zemljišta FBiH Š2 Zdravstveno stanje šuma FBiH KP1 Emisija SO₂ FBiH KP2 Emisija NO_x FBiH KP3 Emisija CO FBiH KP4 Emisija MNHOS (ne-metanskih hlapivih organskih spojeva) FBiH KP5 Emisija i odliv CO₂eq FBiH KP6 Emisija metana CH₄ FBiH KP7 Emisija N₂O FBiH KP8 Projekcije emisija i odliva stakleničkih plinova s politikom i mjerama</p>

Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kantonalni zakoni o šumama - Kantonalni propisi doneseni na osnovu kantonalnih zakna o šumama vezano za zaštitu šuma od požara - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova - Prečišćeni tekst ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća ("Sl. novine Federacije BiH", br. 39/03 i 22/06) - Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 64/09) - Pravilnici o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara po kantonalnim zakonima - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 1/03) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom - Konvencija o biološkoj raznolikosti - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Protokol o postojanim organskim onečišćujućim tvarima uz Konvenciju o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima o daljnjem smanjenju emisije sumpora - Stockholmska konvencija o postojanim organskim onečišćujućim tvarima - Protokol uz Konvenciju o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima iz 1979. o dugoročnom financiranju Programa saradnje za praćenje i procjenu prekograničnog prijenosa onečišćujućih tvari u zraku na velike udaljenosti u Evropi (Geneva, 1984.) - Uredba (EU) br 1293/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2013. o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br 614/2007 - Uredba (EU) br. 525/2013 Evropskoga parlamenta i Vijeća od 21. maja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi klimatskih promjena na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke Komisije br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013.) - Uredba (EU) br. 1293/2013 Evropskoga parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2013. o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br 614/2007, koja za sada predstavlja važeći EU propis za predemtnu oblast - Uredba Komisije (EZ) br. 1737/2006 od 7. studenoga 2006. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EZ) br. 2152/2003 Evropskog parlamenta i Vijeća o motrenju šuma i okolišnih interakcija u Zajednici
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	Šumarskoprivredna društva Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo

	Nadležna kantonalna ministarstva - Kantonalne uprave za šumarstvo Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Lokacije požara otvorenog prostora u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> kartografski</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Definirane (georeferencirane) površine požara u tekućoj godini zabilježene na satelitskim snimkama (odnosno topografskim kartama, avio ili sat snimkama) <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno, grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Udio opožarene šumske površine (CLC 3.1.) na definiranoj (georeferenciranoj) površini požara u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Udio opožarene površine s Grmolikim i travnim prirodnim biljnim zajednicama (CLC 323-326) na definiranoj (georeferenciranoj) površini požara u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Udio opožarene površine s Grmolikim i travnim prirodnim biljnim zajednicama (CLC 321, 322, 332, 333, 231) na definiranoj (georeferenciranoj) površini površini požara u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Udio opožarene površine Obradivog zemljišta (CLC 2.1.) na definiranoj (georeferenciranoj) površini požara u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Udio površina opožarenih Višegodišnjih nasada (CLC 2.2.) na definiranoj (georeferenciranoj) površini požara u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Udio opožarene Heterogene poljoprivredne površine (CLC 2.4.) na definiranoj (georeferenciranoj) površini požara u tekućoj godini <u>Način prikaza podatka:</u> grafički i kartografski <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Površina opožarenog područja na površinama na kojima je provedeno pošumljavanje, prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p>

	<p><u>Naziv podatka:</u> Opožarena drvena masa na površinama na kojima je provedeno pošumljavanje, prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje. Opožarena drvena masa služi za izračun prosječne zalihe biomase opožarenog područja koja se izražava u tonama suhe tvari/ha <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Veličina opožarenog područja na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama, prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Opožarena drvena masa na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama, prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi upravljanje. Opožarena drvena masa služi za izračun prosječne zalihe biomase opožarenog područja. <u>Način prikaza podatka:</u> numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Opožarena površina (ha), početak požara, zadnja izmjena, općina, udio opožarene površine lišćari (%) četinari (%), miješane šume (%), sklerofitna vegetacija (%), prijelazna vegetacija na granici šume i grmolike vegetacije (%), drugo prirodno područje (%), poljoprivredne površine (%), umjetne površine (%), drugi zemljišni pokrovi (%). <u>Način prikaza podatka:</u> georeferencirani web preglednik <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha i %</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Opožarena površina prema tipu zemljišta i vlasništva <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Opožarena površina prema vrstama požara <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Količina drvene mase posječene na opožarenoj površini <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Prate se godišnje podaci o broju šumskih požara, opožarenim površinama prema tipu požara i prema strukturi vlasništva.</p> <p>Evidencija lokacija požara (Podindikator FBiH §.3.1): Prostorne koordinate lokacija požara otvorenog prostora preuzimaju se s georeferenciranih podloga (topografske karte, avio ili satelitske snimke), bez potrebe za dodatnim prilagodbama i obradama.</p> <p>Evidencija i analiza opožarenih površina (Podindikator §.3.2 – §3.7): Podindikator se izrađuje iz georeferenciranih podloga sa što većom prostornom razlučivošću (najmanje 500x500 m). Opožarena područja se kartiraju u pojedinim vremenskim intervalima, pri čemu se određuje datum izbijanja i vrijeme trajanja požara, kao i požarom zahvaćena površina. Za svaki pojedinačni</p>

	<p>požar se iskazuje udio opožarenih površina prema odabranim klasama zemljišnog pokrova/obrasta. Za svaku godinu se izračunava ukupna površina opožarenog zemljišnog pokrova na definiranim površinama požara za cijelu Federaciju BiH. S obzirom da indikator sadrži informaciju o gubitku pojedinih klasa zemljišnog pokrova, u izračunu indikatora na godišnjem nivou unutar vremenskog intervala između dva standardna ažuriranja karte zemljišnog pokrova podrazumijeva se interno ažuriranje karte zemljišnog pokrova za potrebe izračuna indikatora (uvažavajući opožarene površine u prethodnoj godini).</p> <p>Evidencija i analiza požara u sklopu šumskogospodarskog društva (Podindikator Š.3.8 – Š3.16): Indikatori se izrađuju na temelju analize evidentiranih podataka o požarima. Pravilnike o načinu prikupljanja podataka, vođenju registra, te uvjetima korištenja podataka o šumskim požarima potrebno je uskladiti i ažurirati, te propisati jedinstvene obrasce za prikupljanje podataka o požarima, te njihovu obradu u bazi podataka, odnosno uspostaviti Registar o šumskim požarima.</p>
<p>Dodatne informacije</p>	<p>Agencija za statistiku BiH prikuplja podatke za dati indikator na osnovu Plana rada Agencije.</p> <p>Izveštavanje se vrši prema Konvenciji o biološkoj raznolikosti i Konvenciji UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CLIM035 Forest fires</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao Š3 Opožarene šumske površine</p>

Naziv indikatora	FBiH Š4 Površine šuma pod održivim upravljanjem
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	Š ₄ Površine šuma pod održivim upravljanjem
Definicija indikatora	<p>Indikator ukazuje na trend šumskih površina s garancijom održivog gospodarenja. Održivo gospodarenje šumom podrazumijeva gospodarenje pri kojem se zadovoljavaju određeni gospodarski, ekološki i društveni standardi. Osnova održivog gospodarenja je gospodarenje šumama i šumskim površinama u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja, programima za gospodarenje i godišnjim planovima gospodarenja šumama. Da se sa šumama u javnom vlasništvu u FBiH gospodari prema strogo ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima potvrđuje, prije svega, realizacija svih planova po šumskoprivrednim osnovama, kao i certifikat (trenutno FSC – Forest Stewardship Council) koji se dodjeljuje šumsko gospodarskim preduzećima.</p> <p><i>Vezani indikator:</i> FBiH Š1 Površine šuma i šumskog zemljišta</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova - Prečišćeni tekst ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Kantonalni zakoni o šumama - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 13/02) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konvencija o biološkoj raznolikosti - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo Nadležna kantonalna ministarstva - Kantonalne uprave za šumarstvo Šumarskoprivredna društva
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Površina šuma i šumskog zemljišta (šumske površine) pod garancijom održivog gospodarenja</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> ha i %</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava na osnovu iskazanih površina šuma i šumskog zemljišta koje se nalaze pod jamstvom održivog gospodarenja uvidom u šumskogospodarsku osnovu područja te izdani certifikat.
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema Konvenciji o biološkoj raznolikosti i Konvenciji UN za borbu protiv dezertifikacije</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> SDG indikator: 15.2.1 Napredak prema održivom upravljanju šumama</p>

	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao Š4 Područja pod održivim upravljanjem
--	--

Naziv indikatora	FBiH Š5 Stepenn realizacije plana sječa i realizacije plana pošumljavanja												
Definicija indikatora	Indikator prati odnos između stepena realizacije godišnjeg plana sječa i stepena realizacije godišnjeg plana pošumljavanja po šumskoprivrednoj osnovi. Podindikator: FBiH Š5.1 Godišnji plan sječa (m ³) FBiH Š5.2 Godišnji plan pošumljavanja (ha) FBiH Š5.3 Izvršenje godišnjeg plana sječa (m ³) FBiH Š5.4 Izvršenje godišnjeg plana pošumljavanja (ha)												
Pravna osnova	<u>Propisi u BiH</u> - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja ("Sl. novine Federacije BiH", br. 71/05 i 8/10) - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade FBiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova - Prečišćeni tekst ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21)												
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i R (odgovor društva)												
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo Nadležna kantonalna ministarstva Kantonalne uprave za šumarstvo Šumarskoprivredna društva												
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo												
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Index - odnos između stepena realizacije plana sječa (%) i stepena realizacije plana pošumljavanja (%) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> Index (<1, 1, >1)												
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje												
Metoda izračuna podataka	Stepenn realizacije plana sječa (%) se dijeli sa stepenom realizacije plana pošumljavanja (%) pri čemu se dobije index utjecaja na okoliš: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;"></th> <th style="width: 60%;">Index</th> <th style="width: 30%;">Utjecaj na okoliš</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;"><1</td> <td>Stepenn realizacije plana sječa je manji od stepena realizacije plana pošumljavanja</td> <td>Nema štetnosti za okoliš</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td>Stepenn realizacije plana sječa jednak je stepenu realizacije plana pošumljavanja</td> <td>Granica dozvoljenosti/štetnosti</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">>1</td> <td>Stepenn realizacije plana sječa veći je od stepena realizacije plana pošumljavanja</td> <td>Postoji štetnost za okoliš</td> </tr> </tbody> </table>		Index	Utjecaj na okoliš	<1	Stepenn realizacije plana sječa je manji od stepena realizacije plana pošumljavanja	Nema štetnosti za okoliš	1	Stepenn realizacije plana sječa jednak je stepenu realizacije plana pošumljavanja	Granica dozvoljenosti/štetnosti	>1	Stepenn realizacije plana sječa veći je od stepena realizacije plana pošumljavanja	Postoji štetnost za okoliš
	Index	Utjecaj na okoliš											
<1	Stepenn realizacije plana sječa je manji od stepena realizacije plana pošumljavanja	Nema štetnosti za okoliš											
1	Stepenn realizacije plana sječa jednak je stepenu realizacije plana pošumljavanja	Granica dozvoljenosti/štetnosti											
>1	Stepenn realizacije plana sječa veći je od stepena realizacije plana pošumljavanja	Postoji štetnost za okoliš											
Dodatne informacije	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao Š2 Ukupan obim sječa i pošumljavanje												

Naziv indikatora	FBiH Š6 Mrtvo drvo
Definicija indikatora	Indikator pokazuje količinu (zapreminu) suhih stojećih i ležećih stabala (uspravnog i poleglog mrtvog drveta) u šumama, koja predstavljaju važna staništa za veliki broj vrsta. Veća količina ovih stabala u šumi uvjetuje i veću bioraznolikost šumskih staništa.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Kantonalni zakoni o šumama - Odluka Vlade Federacije BiH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka o ratifikaciji Konvencije o biološkoj raznolikosti ("Sl. glasnik Bosne i Herecegovine", broj 13/02) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22. 7. 1992.), - Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30.11.2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26.1.2010.) - Konvencija o biološkoj raznolikosti - Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska Konvencija)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo Nadležna kantonalna ministarstva Kantonalne uprave za šumarstvo
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Popis šumskih odjela i gospodarskih jedinica po kategorijama šuma i po šumarijama/poslovnim jedinicama <u>Način prikaza podatka:</u> Numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> - <u>Naziv podatka:</u> Broj suhih stojećih stabala s procjenom drvene mase po šumskim odjelima i gospodarskim jedinicama, stojeće mrtvo stablo visoko najmanje 1,3 m, prsnog promjera min. 10 cm) <u>Način prikaza podatka:</u> Numerički, tabelarno, grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m ³ , m ³ /ha <u>Naziv podatka:</u> Broj suhih ležećih stabala s procjenom drvene mase po šumskim odjelima i gospodarskim jedinicama, ležeće mrtvo stablo visina ispod 1,3 m, ili deblo ili krošnja dodiruje tlo na jednom mjestu, prsnog promjera min 10 cm) <u>Način prikaza podatka:</u> Numerički tabelarno, grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m ³ , m ³ /ha
Periodičnost prikupljanja podataka	10 godina
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje na temelju analize broja suhih stojećih i ležećih stabala minimalne dužine 1,3 m i prsnog promjera 10 cm po ha šume i njihova drvena masa iskazana u m ³ kroz petogodišnje razdoblje i iskazuje se po odjelima i gospodarskim jedinicama po šumarijama, te širim kategorijama šuma. Tabelarno se prikazuje broj suhih stojećih stabala i broj suhih ležećih stabala.

	Grafikonom se prikazuje drvena masa suhih stojećih i ležećih stabala izražena u m ³ /ha za desetogodišnje razdoblje.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_SEBI018 Deadwood

Naziv indikatora	FBIH Š7 Drvna zaliha, godišnji prirast, etat (količina sječa)
Definicija indikatora	<p>Indikator pruža podatke o godišnjoj ukupnoj drvnoj zalihi šuma u FBIH, godišnjem prirastu, te ostvarenom etatu (količini sječa). Drvna zaliha se utvrđuje prema ukupnoj zapremini stabala po jedinici površine. Porast drvene zalihe pokazuje da se šumama gospodari na principu održivosti. Prirast ukazuje na godišnje povećanje zapremine stabala što ima za posljedicu veće vezivanje ugljika i time doprinosi ublažavanju klimatskih promjena. Stoga su metodološki okvir i pripadajuće definicije ovog indikatora u skladu sa smjernicama Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC smjernicama) i Kyotskim protokolom.</p> <p><i>Podindikator:</i></p> <p>FBIH Š7.1 Drvna zaliha na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi gospodarenje, ujedno prema kategorijama šuma, te prema vrsti drveća</p> <p>FBIH Š7.2 Prirast na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi gospodarenje (po definiciji Kyotskog protokola), ujedno prema kategorijama šuma, te prema vrsti drveća</p> <p>FBIH Š7.3 Etat (količina sječa) na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi gospodarenje (po definiciji Kyotskog protokola), ujedno prema kategorijama šuma, te prema vrsti drveća</p> <p><i>Vezani indikatori:</i></p> <p>FBIH Š1 Površine šuma i šumskog zemljišta FBIH KP1 Koncentracija SO₂ FBIH KP2 Emisija NO_x FBIH KP3 Emisija CO FBIH KP4 Emisija NMHOS FBIH KP5 Emisija i odliv CO₂ eq FBIH KP6 Emisija CH₄</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti prirode ("Sl. novine Federacije BiH", br. 66/13 i 10/25) - Odluka Vlade FBIH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova - Prečišćeni tekst ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Kantonalni zakoni o šumama - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja ("Sl. novine Federacije BiH", br. 71/05 i 8/10) - Odluka Vlade Federacije BiH o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene ("Sl. novine Federacije BiH", broj 89/23) - Odluka Vlade FBIH o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova ("Sl. novine Federacije BiH", br. 41/21 i 46/21) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU broj 3/08) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odluka 529/2013/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o pravilima za obračun emisija i uklanjanja stakleničkih gasova koji nastaju iz djelatnosti vezanih uz korištenje zemljišta, prenamjenu zemljišta i šumarstvo te informacijama o mjerama u vezi tih djelatnosti (SL L 284,

	<p>26.10.2013.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.05.2013. o mehanizmu za praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih gasova i za izvještavanje o drugim informacijama u vezi klimatskih promjena na nacionalnom nivou i nivou Unije te stavljanju izvan snage Odluke Komisije br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013.) - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća s ciljem država članica da smanje svoje emisije stakleničkih gasova kako bi ispunile obveze Zajednice za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020 (SL L 140, 5.6.2009.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Federalna uprava za šumarstvo Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku
Obrada i interpretacija podataka	Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Drvna zaliha na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu odnosno subjektu koji provodi gospodarenje, ujedno prema kategorijama šuma, te prema vrsti drveća <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Prirast na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu, odnosno subjektu koji provodi gospodarenje, ujedno prema kategorijama šuma, te prema vrsti drveća <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Etat na površinama na kojima se provodi gospodarenje šumama prema vlasništvu, odnosno subjektu koji provodi gospodarenje, ujedno prema kategorijama šuma, te prema vrsti drveća <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se koristi u izračunu emisija i odliva stakleničkih plinova prema:</p> <ul style="list-style-type: none"> – UNFCCC prema metodologiji izračuna koja podliježe promjenama, a detaljno je opisana i dostupna u slijedećim dokumentima: Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories (2000), Good Practice Guidance for Land Use, Land Use Change and Forestry (2003), 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories. (http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/index.html), te prema – Kyotskom protokolu: Good practice guidance for land use, land use change and forestry activities under Article 3, paragraphs 3 and 4, of the Kyoto Protocol (http://unfccc.int/methods_and_science/lulucf/items/4129.php), 2013 Revised Supplementary Methods and Good Practice Guidance Arising from the Kyoto Protocol (http://www.ipccnggip.iges.or.jp/public/kpsg/)
Dodatne informacije	-

Naziv indikatora	FBiH Š8 Količina potrošenih sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu
Definicija indikatora	<p>Indikator ukazuje na trendove u korištenju sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu po vrstama i selektivnosti.</p> <p>Sredstva za zaštitu bilja jesu konačni oblici aktivnih tvari i pripravci namijenjeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaštitu bilja i biljnih proizvoda od štetnih organizama ili za sprječavanje djelovanja tih organizama - uništavanje neželjenog bilja, biljnih dijelova, zadržavanje ili sprječavanje neželjenog rasta bilja. <p>Zbog strogih kriterija FSC (Forest Stewardship Council) certifikata kojeg posjeduju državne šume u BiH, na tržištu je sve manje pesticida koji se mogu primijeniti u certificiranim šumama. Upotreba sredstava za zaštitu bilja na temelju stručnih procjena i to na onim površinama gdje je to zaista nužno dokaz je primjene sredstava na ekološki prihvatljiv način.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH P8.1 Potrošnja sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu prema vrsti sredstava po površini i količinama</p> <p>FBiH P8.2 Količina i potrošnja sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu po stepenu selektivnosti</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zdravlja bilja („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 23/03) - Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 49/04) - Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl. novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 8/10) - Kantonalni zakoni o šumama - Pravilnik o postupku sa zalihama sredstava za zaštitu bilja čiji su promet i upotreba zabranjeni („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 58/09) - Pravilnik o maksimalnim nivoima ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 89/12) - Pravilnik o obavezama korisnika fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 101/12) - Pravilnik o uređajima za aplikaciju fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 84/13) - Pravilnik o razvrstavanju, pakovanju i obilježavanju i opremanju fitofarmaceutskih sredstava uputstvom za upotrebu („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 10/16) - Pravilnik o jedinstvenim principima za ocjenjivanje fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 10/16) - Pravilnik o potrebnoj dokumentaciji za ocjenu aktivnih materija („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 11/16) - Pravilnik o potrebnoj dokumentaciji za ocjenu fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 12/16) - Uredba o postupku izdavanja saglasnosti za uvoz i odobrenja za unutrašnji promet fitofarmaceutskih sredstava („Službene novine Federacije BiH“, broj 41/22) - Pravilnik o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih tvari u zemljištu i metodi njihova ispitivanja („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/09) - Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe za promet fitofarmaceutskim sredstvima („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“,

	<p>br. 51/11 i 79/13)</p> <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EZ) br. 1107/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21.10.2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009.) prečišćeni tekst 27/03/2021 - Direktiva 2009/128/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (tekst značajan za EGP) (L 309 24.11.2009,71) prečišćeni tekst 26/07/2019 - Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 03.11.1998. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 330, 5.12.1998.) - Direktiva 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23.10.2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000) - Odluka Vijeća od 14.10.2004. o sklapanju Štokholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima u ime Evropske zajednice (SL L 209, 31.7.2006.) - Odluka o ratifikaciju Međunarodne konvencije o zaštiti bilja ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine" – MU, br. 3/08)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak), R (odgovor)
Izvor podataka	<p>Federalni zavod za statistiku</p> <p>Agencija za statistiku BiH</p> <p>Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva</p> <p>Uprava za zaštitu zdravlja bilja BiH</p> <p>Uprava za indirektno oporezivanje BiH</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Federalna uprava za šumarstvo
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Potrošnja sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu prema vrsti sredstva po površini i količinama</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> l, kg, l/ha i kg/ha</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Količina i potrošnja sredstava za zaštitu bilja u šumarstvu po stepenu selektivnosti</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> l, kg, l/ha i kg/ha</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	<p>Indikator se izračunava na osnovu analize potrošnje sredstava za zaštitu bilja po ha.</p> <ul style="list-style-type: none"> - BHAS prikuplja podatke na obrascu Godišnji izvještaj poljoprivrednih društava, zemljoradničkih zadruga i drugih organizacija (PO-71) o utrošku sredstava za zaštitu bilja, utrošak goriva i mineralnih gnojiva - Federalni zavod za statistiku prikuplja podatke za pravna lica - Upustvo o obliku vođenja evidencije o prometu fitofarmaceutskih sredstava („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 86/12) propisuje dostavu podataka o: zalihama iz protekle godine, uvezenoj količini FFS i količini FFS kupljenoj na domaćem tržištu, prodanoj količini FFS u godini za koju se vodi evidencija, količini izuzetaj iz prometa zbog isteklog roka trajanja, oštećenju pakovanja, zabranjenim FFS ili na drugi način izuzetim iz prometa, količini FFS preostalih na kraju godine za koje se vodi evidencija (komada-kom,

	litara-l, kilograma-kg)
Dodatne informacije	<p>Pravne i fizičke osobe koje se bave prometom FFS, moraju popunjen obrazac evidencije za proteklu godinu, dostaviti mjerodavnim organima za poljoprivredu entiteta i BD BiH najkasnije do 31. ožujka tekuće godine.</p> <p>Pravne i fizičke osobe, koje se bave prometom FFS, moraju voditi evidenciju o količini nabavljenih FFS, količini FFS u prometu, količini usklađenih FFS, količini FFS koja su bila uzeta iz prometa i o tome najkasnije do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu obavijestiti nadležne organe, koji obavještavaju Upravu BiH za zaštitu zdravlja bilja.</p>

VIII. Indikatori tematske oblasti ribarstvo i akvakultura

Ribarstvo i akvakultura (RA)

Naziv indikatora	FBiH RA1 Proizvodnja riba i školjki
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₁₂ Broj ribnjaka
Definicija indikatora	Indikator daje podatke o proizvedenoj količini konzumne ribe (slatkovodne i morske) i školjki
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 50/08) - Zakon o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 64/04) - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Zakon o morskome ribarstvu Hercegovačko-neretvanskog kantona („Narodne novine HNK“, broj 7/14) - Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra o izdatim dozvolama za akvakulturu („Sl. novine Federacije BiH“, broj 64/05) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EZ) br. 762/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o dostavljanju statističkih podataka o akvakulturi od strane država članica i ukidanju Uredbe Vijeća (EZ) br. 788/96
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Uzgoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - morske ribe u kavezima (po vrstama) - slatkovodne ribe u ribnjacima i kavezima (po vrsti) - školjke u uzgajalištima (po vrsti) <p><u>Način prikaza podatka:</u> Podaci se prikazuju tabelarno kao ukupna proizvodnja slatkovodne ribe, morske ribe i školjki po pojedinim vrstama</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/god</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izračunava iz podataka o godišnjoj proizvodnji slatkovodne ribe, morske ribe i školjki (t/godišnje). Uspoređuju se godišnji podaci s podacima za petogodišnje razdoblje.
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikator:</i> EEA_CSI033 Aquaculture production</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR12 Broj ribnjaka</p>

Naziv indikatora	FBiH RA2 Trend gustoće populacija ekonomski važnih vrsta u vodotocima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	BR ₁₁ Trend gustoće populacija ekonomski važnih vrsta u vodotocima
Definicija indikatora	Indikator daje podatke o gustoći populacije odnosno o kvantitativnoj procjeni organizama na nekom području (npr. ukupna masa jedinki jedne vrste po jedinici površine ili volumena staništa koja nisu staništa rijetkih i endemskih vrsta), te pokazuje produktivnost tog područja.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", broj 64/04) - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja ribarskog katastra ("Sl. novine Federacije BiH", broj 64/04) - Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja upisnika o izdanim dozvolama za privredni ribolov ("Sl. novine Federacije BiH", br. 63/05, 31/09) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike - Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak) i S (stanje)
Izvor podataka	Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
Set podataka	Podaci iz ribarskih katastara. Podaci su: početno stanje ribljeg fonda na početku godine; ostvareni izlov po vrstama, broju komada i uzrastu; odnos izvršenog izlova sa količinama, vrstama i uzrastu planiranog za tekuću godinu; ostvareni prirodni prirast po vrstama riba i vodotoku; ostvareni vještački prirast po vrstama riba, količini i veličini ubačene riblje mlađi ukupno i na pojedinim vodotocima i itd.
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Prikazuju se trendovi brojnosti (N/km^2) i biomase (kg/km^2). Biomasa predstavlja kvantitativnu procjenu organizama na nekom području (npr. ukupna masa jedinki jedne vrste po jedinici površine ili volumena staništa), te pokazuje produktivnost toga područja. Stok (biozaliha) je podpokazatelj koji prati pravilno i održivo gospodarenje biozalihama.
Dodatne informacije	<i>Povezivi međunarodni indikator:</i> SDG indikator 14.4.1 Udio ribljeg fonda unutar biološki održivog nivoa

IX. Indikatori tematske oblasti industrija i energetika

Registar onečišćivača (RO)

Naziv indikatora	FBiH RO1 Okolišne dozvole
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	RO ₁ Broj okolišnih dozvola
Definicija indikatora	Indikator prati broj obveznika i broj registriranih postrojenja koji su ishodili okolišnu dozvolu za pogone i postrojenja, te broj postrojenja u postupku ishođenja okolišne dozvole. Okolišna dozvola izdaje se s ciljem cjelokupne zaštite okoliša putem integrisanog sprječavanja i kontrole onečišćenja, osiguravajući visok nivo zaštite okoliša i uslove za sprječavanje značajnog onečišćenja okoliša zbog industrijskih aktivnosti.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 15/21) - Uredba kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 51/21, 74/22) - Pravilnik o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", br. 51/21 i 96/22) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša ("Sl. novine Federacije BiH", broj 11/23) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2010/75/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama - Uredba (EZ) br.166/2006 Evropskog parlamenta i Vijeća od 18. januara 2006. o uspostavi Evropskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	R (odgovor društva)
Izvor podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Nadležna kantonalna ministarstva
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> Lista izdatih okolišnih dozvola <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno <u>Naziv podatka:</u> Lista zahtjeva za ishođenje okolišne dozvole <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje Podaci se prikupljaju kontinuirano tokom godine, a lista se u skladu s tim kontinuirano ažurira.
Metoda izračuna podataka	Broj zahtjeva za ishođenje okolišne dozvole za pogone i postrojenja utvrđuje se zbrajanjem predanih zahtjeva uz sve ostale pripadajuće podatke i dokumente. Broj operatera i postrojenja za koje je izdana okolišna dozvola utvrđuje se na osnovu broja izdanih okolišnih dozvola za pogone i postrojenja.
Dodatne informacije	-

Energetika (E)

Naziv indikatora	FBiH E1 Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x)
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	E ₁ Emisije onečišćujućih tvari u zrak (CO ₂ , NO _x , SO ₂ i PM _x)
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prati udio emisija onečišćujućih tvari (CO₂, NO_x, SO₂ i čestice PM_x) koje nastaju u energetske sektoru u proizvodnji energije i energenata, a emitiraju se u zrak, u odnosu na ukupne emisije ovih gasova u koji su uključene i emisije iz neenergetskih sektora (industrijski procesi, poljoprivreda i dr.) nastale (proizvedene) na teritoriji Federacije BiH.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH E1.1 Emisije CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x iz neposredne potrošnje energije i energetske transformacije, po vrsti goriva i ukupno (količina, indeks)</p> <p>FBiH E1.2 Emisije CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x iz neposredne potrošnje energije po sektorima (količina, indeks)</p> <p>FBiH E1.3 Emisije CO₂, NO_x, SO₂ i PM_x iz proizvodnje električne energije i topline u termoelektranama</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine Federacije BiH“, broj 72/24) - Zakon o zaštiti okoliša („Sl. novine Federacije BiH“, br. 33/03 i 38/09) - Pravilnik o o sadržaju, načinu i rokovima za uspostavljanje i vođenje registra obveznika plaćanja naknade za zagađivanje zraka („Sl. novine Federacije BiH“, broj 56/12) - Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Sl. novine Federacije BiH“, br. 09/14 i 97/17) - Pravilnik o registru zagađivača i zagađenjima okoliša („Sl. novine Federacije BiH“, broj 11/23) - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji Kjoto Protokola Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ – MU broj 3/08) - Odluka o ratifikaciji ugovora o uspostavi Energetske zajednice („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 09/06) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2001/80/EC o ograničenju emisija određenih zagađujućih materija u zrak iz velikih ložišta - Direktiva 2001/81 /EC o nacionalnim kvotama emisija za određene zagađujuće materije u atmosferi; - Odluka br. 406/2009/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća s ciljem država članica da smanje svoje emisije stakleničkih gasova kako bi ispunile obveze Zajednice za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2020. (SL L 140, 5. 6. 2009.) - Odluka br. 280/2004/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća o mehanizmu za praćenje emisija stakleničkih gasova u Zajednici i za provedbu Kyoto protokola (SL L 49, 19. 2. 2004.) - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Kyoto Protokol Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Ugovor o uspostavi Energetske zajednice
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)

Izvor podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH Federalno ministarstvo okoliša i turizma JP Elektroprivreda BiH
Obrada i interpretacija podataka	Federalni hidrometeorološki zavod
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Emisije CO₂ iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt CO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije CO₂ iz sektora neposredne potrošnje energije po sektorima (Industrija, Transport, Domaćinstva, Uslužni sektor) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt CO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije CO₂ iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt CO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije SO₂ iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt SO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije SO₂ iz sektora neposredne potrošnje energije po sektorima (Industrija, Transport, Komercijalni/Institucionalni/Stambeni sektor, Uslužni sektor) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt SO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije SO₂ iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt SO₂ godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije NO_x iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt NO_x godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije NO_x iz sektora neposredne potrošnje energije po sektorima (Industrija, Transport, Komercijalni/Institucionalni/Stambeni sektor, Uslužni sektor) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt NO_x godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije NO_x iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije) <u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt NO_x godišnje</p>

	<p><u>Naziv podatka:</u> Emisije PMx iz sektora neposredne potrošnje energije po vrsti goriva (nafta i naftni derivati, prirodni plin, električna energija, toplinska energija, kruta fosilna goriva)</p> <p><u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt PMx godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije PMx iz sektora neposredne potrošnje energije po sektorima (Industrija, Transport, Komercijalni/Institucionalni/Stambeni sektor, Uslužni sektor)</p> <p><u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt PMx godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Emisije PMx iz sektora energetske transformacije (elektrane, termoelektrane, rafinerije)</p> <p><u>Način prikaza podataka:</u> numerički i tabelarno</p> <p><u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> kt PMx godišnje</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Podaci se preuzimaju iz energetskih bilansa za odgovarajuću promatranu godinu, koja je izrađena po EUROSTAT metodi. Podaci se izrađuju prema IPCC, EMEP ili CORINAIR metodologiji izračuna emisija CO ₂ , SO ₂ , NOx i PMx.
Dodatne informacije	<p>Izveštavanje se vrši prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“</p> <p>Značajni dokumenti za postizanje ciljeva u ublažavanju i prilagođavanju na klimatske promjene su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni nacionalni doprinos (NDC) za period 2020. – 2030. sa projekcijama do 2050. godine - Nacionalni energetske i klimatski plan (NECP) za period 2021. do 2030. godine

Naziv indikatora	FBiH E2 Proizvodnja i potrošnja obnovljivih izvora energije (količina, indeks)
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	E2 Proizvodnja i potrošnja obnovljivih izvora energije (količina, indeks)
Definicija indikatora	<p>Obnovljivi izvori energije imaju vrlo važnu ulogu u smanjenju emisije ugljikovog dioksida (CO₂) u atmosferu. Povećanje udjela obnovljivih izvora energije povećava energetske održivosti sistema te pomaže u poboljšavanju sigurnosti dostave energije na način da smanjuje ovisnost o uvozu energetskih sirovina i električne energije. Indikatorom se prati ukupna proizvodnja obnovljive energije i proizvodnja energije iz pojedinih obnovljivih izvora te ukupna potrošnja obnovljive energije i potrošnja obnovljive energije iz pojedinih izvora na području BiH. Struktura ukupne proizvodnje i struktura ukupne potrošnje obnovljive energije pratit će se s uključenim vodnim snagama i bez vodnih snaga.</p> <p>Podindikator:</p> <p>FBiH E2.1 Proizvodnja obnovljive energije s vodnim snagama FBiH E2.2 Potrošnja obnovljive energije s vodnim snagama FBiH E2.3 Proizvodnja obnovljive energije bez vodnih snaga FBiH E2.4 Potrošnja obnovljive energije bez vodnih snaga FBiH E2.5 Učešće/udio energije iz obnovljivih izvora energije (OIE) u odnosu na finalnu potrošnju energije</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 82/23) - Zakon o električnoj energiji Federacije BiH ("Sl. novine Federacije BiH", broj 60/23) - Uputstvo o vođenju i ažuriranju Registra projekata Obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ("Sl. novine Federacije BiH", broj 80/14) - Akcioni plan za korištenje obnovljivih izvora energije u FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 48/14 i 70/14). - Odluka o ratifikaciji Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime ("Sl. glasnik Bosne i Hercegovine", broj 19/00) - Odluka o ratifikaciji ugovora o uspostavi Energetske zajednice („Sl.glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 09/06) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2009/28/EC o promociji korištenja energije iz obnovljivih izvora energije - Direktiva 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. oktobra 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ - Uredba (EZ) br. 1099/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22. 10 2008. o energetske statistici (SL L 304, 14.11.2008.; 844/2010 SL L 258, 30.9.2010.; 147/2013 SL L 50, 22.2.2013.; 431/2014 SL L 131, 1.5.2014.) - Direktiva 2009/28/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. 4 2009. o promicanju korištenja energije iz obnovljivih izvora te izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, 5.6.2009.) - Direktiva 2010/75/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 24. novembra 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola zagađenja) – samo Poglavlje III, Aneks V i član 72(3)-(4) - Direktiva 2001/80/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2001. o ograničenju emisija određenih zagađujućih materija u vazduh iz velikih

	<p>uređaja za loženje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva (EU) 2016/802 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. maja 2016. o smanjenju sadržaja sumpora u određenim tekućim gorivima - Direktiva 2011/92/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. januara 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš - Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime - Ugovor o uspostavi Energetske zajednice
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	D (pokretač)
Izvor podataka	<p>Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju u Federaciji BiH Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH Državna regulatorna komisija za električnu energiju BiH</p>
Obrada i interpretacija podataka	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukupna proizvodnja obnovljive energije - Ukupna proizvodnja (iskorištavanje) vodnih snaga - Ukupna proizvodnja energije iz krute biomase - Ukupna proizvodnja energije iz vjetra - Ukupna proizvodnja energije iz Sunca - Ukupna proizvodnja biogoriva - Ukupna proizvodnja bioplinova - Ukupna proizvodnja (iskorištavanje) geotermalne energije - Ukupna potrošnja obnovljive energije - Ukupna potrošnja (iskorištavanje) vodnih snaga - Ukupna potrošnja energije iz krute biomase - Ukupna potrošnja (iskorištavanja) energije iz vjetra - Ukupna potrošnja (iskorištavanje) energije iz Sunca - Ukupna potrošnja biogoriva - Ukupna potrošnja bioplinova - Ukupna potrošnja (iskorištavanje) geotermalne energije - Učešće/udio energije iz OIE u odnosu na finalnu potrošnju energije <p><u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno, grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> GWh, MWh, ktoe (kilotona ekvivalentne nafte) PJ i sl.</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Podaci se preuzimaju iz energetske bilance
Dodatne informacije	<p>Agencija za statistiku BiH izvještava Energetsku zajednicu na osnovu Uredba (EZ) br. 1099/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća od 22. 10 2008. o energetskej statistici Agencija za statistiku BiH izvještava za UNECE po indikatoru G1. Finalna potrošnja energije Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH svake druge godine dostavlja Sekreterijatu Energetske zajednice Izvještaj o napretku korištenja obnovljivih izvora energije i realizaciji Akcionog plana za korištenje obnovljive energije u Bosni i Hercegovini na osnovu entitetskih izvještaja.</p> <p>Značajni dokumenti za postizanje ciljeva u ublažavanju i prilagođavanju na klimatske promjene su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni nacionalni doprinos (NDC) za period 2020. – 2030. sa projekcijama

	<p>do 2050. godine</p> <ul style="list-style-type: none">- Nacionalni energetska i klimatski plan (NECP) za period 2021. do 2030. godine <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i></p> <p>EEA_CSI031 Renewable energy in gross inland energy consumption</p> <p>EEA_CSI030 Renewable primary energy consumption</p> <p>UNECE indikator G1. Final energy consumption</p> <p>SDG indikator 7.2.1 Udio obnovljive enregije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije</p>
--	--

X. Indikatori tematske oblasti transport

Transport (T)

Naziv indikatora	FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	T ₁ Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima
Definicija indikatora	Indikator prati broj motornih vozila u BiH koja su u toku jedne godine pristupila redovnom tehničkom pregledu prema vrstama vozila (L-mopedi, motocikli, laki četverocikli i četverocikli; M-osobni automobili i autobusi; N- teretni automobili i traktori;) a prebrojano prema vrstama pogonskog goriva (Benzin, Benzin + LPG, Benzin + CNG, Dizel, Elektropogon i Hibridna vozila). Svrha i cilj indikatora je prikazati porast ili pad pojedine vrste pogonskog goriva prema vrstama motornog vozila.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na cestama u BiH ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18, 46/23 i 88/23) - Pravilnik o tehničkim pregledima vozila („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 33/19) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2014/45/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3 aprila 2014. o periodičnim tehničkim pregledima motornih vozila i njihovih priključnih vozila te stavljanju izvan snage Direktive 2009/40/EZ
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH - IDDEEA (Baza podataka - Evidencija motornih vozila)
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj vozila pojedine tehničke kategorije <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarni i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj vozila prema vrsti motora <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarni i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> brojčano (N)</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje temeljem broja vozila prema vrsti vozila i prema vrsti motora koja su u toku jedne godine pristupila redovnom tehničkom pregledu.
Dodatne informacije	Agencija za statistiku izvještava prema UNECE po indikatoru H3. Vrste motornih vozila po tipu pogonskog goriva (UNECE H3. Composition of road motor vehicle fleet by fuel type)

Naziv indikatora	FBiH T2 Prosječna starost voznog parka
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	T ₂ Prosječna starost voznog parka
Definicija indikatora	<p>Indikator prati prosječnu starost voznog parka prema osnovnim vrstama vozila (L- mopedi i motocikli; M-osobni automobili i autobusi; N-teretni automobili i O-priključna vozila). Svrha i cilj indikatora je prikazati tendenciju pomlađivanja ili starenja voznog parka u FBiH prema vrstama vozila te posljedično smanjenje odnosno povećanje štetnih utjecaja na okoliš/životnu sredinu koji se očituju u povećanim emisijama onečišćujućih tvari u zrak, vode i tlo, nastajanju otpada te povećanju razine buke.</p> <p>Negativan uticaj sektora prometa na okoliš očituje se na navedeni način što je posljedica samog porasta broja vozila te prevoza putnika, kao i akcidenata i nesreća u prometu.</p> <p><i>Vezani indikator:</i> FBiH T1 Broj motornih vozila prema vrstama motornih vozila i prema alternativnim pogonskim gorivima</p>
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na cestama u ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18, 46/23 i 88/23) - Pravilnik o tehničkim pregledima vozila („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 33/19) - Pravilnik o registraciji vozila (“Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 53/22) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2014/45/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3 aprila 2014. o periodičnim tehničkim pregledima motornih vozila i njihovih priključnih vozila te stavljanju izvan snage Direktive 2009/40/EZ
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH-IDDEEA (Baza podataka - Evidencija motornih vozila)
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Podaci o vrsti vozila (broj vozila određene tehničke kategorije) <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarni i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> -</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Godina proizvodnje predmetnog vozila <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarni i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> -</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Godina kada je obavljan tehnički pregled vozila <u>Način prikaza podataka:</u> tabelarni i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> -</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Indikator se izrađuje temeljem podataka iz baze tehničkih pregleda za određenu godinu: za svako pojedinačno vozilo računaju se godine starosti na način da se

	godina proizvodnje vozila oduzme od godine pregleda. Zbrajaju se sve pojedinačne godine starosti vozila i podijele s brojem vozila. Proračun se vrši za svaku kategoriju vozila posebno.
Dodatne informacije	<p>Prema Pravilniku o registraciji vozila, Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA) vodi elektronsku evidenciju o vozilima, koja se čuva trajno.</p> <p>Agencija za statistiku izvještava prema UNECE po indikatoru H4. Starost motornih vozila</p> <p><i>Relevantni indikator:</i> EEA_TERM034 New registrations of electric vehicles in Europe UNECE Indikator H4. Age of road motor vehicle fleet</p>

XI. Indikatori tematske oblasti stanovništvo i zdravlje ljudi

Stanovništvo i domaćinstvo (SD)

Naziv indikatora	FBiH SD1 Korištenje vode u domaćinstvu
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	SD ₁ Korištenje vode u domaćinstvu
Definicija indikatora	Indikator prati količinu vode koja se koristi za potrebe domaćinstava.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o vodama ("Sl. novine Federacije BiH", broj 70/06) - Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode ("Sl. novine Federacije BiH", broj 83/08) - Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada ("Sl. novine Federacije BiH", br. 92/07, 46/09, 79/11 i 88/12) - Zakon o statistici BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 42/04) - Zakon o statistici u Federaciji BiH ("Sl. novine Federacije BiH", br. 63/03 i 9/09) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	P (pritisak)
Izvor podataka	<p>Komunalna preduzeća Federalni zavod za statistiku Agencija za statistiku BiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Agencija za vodno područje rijeke Save Agencija za vodno područje Jadranskog mora</p>
Obrada i interpretacija podataka	Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna godišnja količina zahvaćene vode iz izvorišta <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³m³/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupna godišnja količina isporučene vode iz javnih vodovoda (ukupno i domaćinstvima) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> 10³m³/godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Godišnja potrošnja vode <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> m³/st. godišnje</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Priključenost domaćinstava na javne vodovodne sisteme <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> postotak (%) i broj stanovnika koji se opslužuje vodovodom</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje

<p>Metoda izračuna podataka</p>	<p>Različiti subjekti u Federaciji BiH, u skladu sa svojim nadležnostima, prikupljaju različite vrste podataka vezane za korištenje vode koje je potrebno objediniti i interpretirati za nivo Federacije BiH.</p> <p>Korištenje vode u domaćinstvu izračunava se dijeljenjem ukupne potrošene vode u domaćinstvima tokom godine s brojem stanovnika priključenih na javne vodovodne sisteme. Ukupna potrošena voda u domaćinstvima tokom godine određuje se na osnovu isporučene količine vode domaćinstvima iz javnih komunalnih preduzeća.</p>
<p>Dodatne informacije</p>	<p>Agencija za statistiku BiH skuplja podatke za odgovarajući indikator za BiH na osnovu godišnjeg Plan rada Agencije (Statistički program BiH).</p> <p>Korisnici koji crpe ili koriste vodu površinsku ili podzemnu vodu dužni su izvještavati agencije za vode o količini zahvaćene vode a količina zahvaćene vode mjeri se pomoću odgovarajućeg mjernog uređaja postavljenog na mjestu zahvata vode.</p> <p>BHAS izvještava UNECE za indikator C5 i C6. Snabdijevanje industrije vodom i stanovništvo priključeno na sistem javnog snabdijevanja vodom</p> <p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> EEA_CSI018/WAT 001 Use of freshwater resources UNECE indikator C5. Water supply industry and population connected to water supply industry UNECE indikator C6. Connection of population to public water supply</p> <p>Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao SD1 Korištenje vode u domaćinstvu</p>

Naziv indikatora	FBiH SD2 Procenat stanovništva koje živi ispod granice siromaštva
Odgovarajući indikator na Listi odabranih indikatora BiH	SD ₂ Procenat stanovništva koje živi ispod granice siromaštva
Definicija indikatora	Mjeri i prati promjene u siromaštvu. Siromaštvo se najčešće mjeri indikatorima koji su vezani za prihode dok se multidimenzionalnost siromaštva posmatra kroz dugotrajni ili stalni nedostatak resursa, sposobnosti, mogućnosti izbora i sigurnosnih uvjeta koji su potrebni za uživanje adekvatnog životnog standarda i realizaciju ekonomskih, političkih, kulturnih i socijalnih prava.
Pravni okvir	<u>Propisi u BiH</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o statistici BiH („Sl. glasnik BiH“, br. 26/04, 42/04) - Zakon o statistici u Federaciji BiH (“Sl. novine Federacije BiH”, br. 63/03 i 9/09) <u>Međunarodni okvir</u> <ul style="list-style-type: none"> - Uredba (EZ) br. 223/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici (SL L 87, 31.3.2009.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka	Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku
Obrada i interpretacija podataka	Federalni zavod za statistiku
Set podataka	<u>Naziv podatka:</u> izdaci za potrošnju domaćinstava <u>Način prikaza podatka:</u> opisno, tabelarno, grafički i numerički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> t/ha i %
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Za analizu siromaštva koristi se evropska standardna metodologija. Prema ovoj metodologiji siromaštvo je definirano ekvivalentnim izdacima za potrošnju domaćinstava koji su ispod standardnog praga, koji je godišnje postavljen na 60,0% medijane mjesečnih izjednačenih izdataka domaćinstava. Siromaštvo je, prema tome, definisano u „relativnom“ smislu i zavisi o distribuciji izdataka za potrošnju unutar stanovništva. Siromaštvo ne podrazumijeva samo nedostatak neophodnih dobara i usluga, nego i nepovoljan status u kojem se nalaze neka domaćinstva kada se uporede sa drugim: siromašni su oni koji posjeduju manje. Medijana izjednačenih izdataka za potrošnju predstavlja mjeru prosperiteta u zemlji: domaćinstva koja imaju mjesečne izdatke ispod 60,0% ove medijane smatraju se siromašnim. Osim toga, nivoi izdataka za potrošnju svakog domaćinstva izjednačeni su tako da uzimaju u obzir razlike u potrebama domaćinstava i ekonomije obima koje se javljaju u domaćinstvima različite veličine i strukture. Iznos izdataka za potrošnju potreban da bi se postigao određeni nivo blagostanja varira prema strukturi domaćinstva. Tek kada se definiše referentni tip domaćinstva (tj. odraslo samačko domaćinstvo) moguće je definisati ekvivalentan koeficijent koji daje iznos potreban po domaćinstvu sa različitim karakteristikama, da ima isti životni standard.
Dodatne informacije	-

Zdravlje ljudi (Z)

Naziv indikatora	FBiH Z1 Zdravstvena ispravnost vode za piće
Definicija indikatora	Indikator prati udio uzoraka vode za piće koji ne zadovoljavaju propisane vrijednosti parametara za vodu za piće u ukupnom broju uzoraka vode za piće dobijenih iz javnih vodovoda i van javnih vodovoda.
Pravni okvir	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o hrani („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 50/04) - Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 40/10, 43/10, 30/12, 62/17) - Pravilnik o stolnim vodama („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 40/10 i 43/10) - Pravilnik o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 26/10 i 32/12) - Zakon o vodama („Sl. novine Federacije BiH“, broj: 70/06) - Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Sl. novine Federacije BiH“, broj. 46/10 i 75/13) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.) - Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kakvoći vode namijenjenoj za ljudsku potrošnju (SL L 330, 5. 12. 1998.) - Direktiva Komisije 2009/90/EZ od 31. srpnja 2009. o utvrđivanju tehničkih specifikacija za kemijsku analizu i praćenje stanja voda u skladu s Direktivom 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 201, 1.8.2009.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Zavod za javno zdravstvo FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Ukupan broj uzoraka vode za piće analiziranih na hemijske/mikrobiološke parametre <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj zdravstveno neispravnih uzoraka vode za piće zbog nezadovoljenja hemijskih i mikrobioloških parametara <u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Broj hemijski/mikrobiološki neispravnih uzoraka vode za piće podijeljen s ukupnim brojem uzoraka vode za piće ispitanih na hemijske/mikrobiološke parametre tokom godine dana, pomnožen sa 100
Dodatne informacije	<p><i>Povezivi međunarodni indikatori:</i> UNECE indikator C9. Drinking water quality SDG indikator 6.1.1 Procenat stanovništva koji koristi bezbjedne servise za upravljanje uslugama vode za piće</p>

Naziv indikatora	FBiH Z2 Vektorski prenosive bolesti (zarazne bolesti)
Definicija indikatora	<p>Indikatorom se prati ukupan broj vektorski prenosivih bolesti na području Federacije BiH (bolesti koje prenose krpelji: Lajmska bolest – Borelioza, krpeljni meningoencefalitis i bolesti koje prenose komarci: groznica Zapadnog Nila, malarija, žuta groznica, ...).</p> <p>Ovaj indikator se temelji na činjenici da globalne klimatske promjene mogu uticati na pojavu zaraznih bolesti, osobito onih kod kojih se razmnožavanje mikroorganizama odvija u okolišu (hrana za životinje, prehrambeni proizvodi, voda itd.). Promjene u distribuciji i osobitostima zaraznih bolesti su vrlo osjetljiv pokazatelj klimatskih promjena, budući da klima (posebno temperatura i vlaga) izrazito utiče na rasprostranjenost i gustoću vektora, te njihov potencijal prenosa bolesti. Navedeno može imati za posljedicu promjene u raspodjeli vektora koji uzrokuju bolesti ljudi i životinja, te pojavu novih obrazaca zaraznih bolesti.</p>
Pravna osnova	<p><u>Propisi u BiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Sl. novine Federacije BiH“, br. 46/10 i 75/13) - Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (“Sl. novine Federacije BiH”, broj 29/05) - Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti (“Sl. novine Federacije BiH”, broj 101/12) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Provedbena odluka Komisije (EU) 2018/945 od 22. lipnja 2018. o zaraznim bolestima i povezanim posebnim zdravstvenim pitanjima koje je potrebno obuhvatiti epidemiološkim nadzorom te o relevantnim definicijama slučajeva (SL L 170, 6.7.2018.)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	I (uticaj)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Zavod za javno zdravstvo FBiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj službeno prijavljenih osoba oboljelih od navedenih vektorski prenosivih bolesti u jednoj kalendarskoj godini</p> <p><u>Način prikaza podatka:</u> tabelarno</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Broj službeno prijavljenih osoba oboljelih od vektorski prenosivih bolesti u jednoj kalendarskoj godini dana na području BiH.
Dodatne informacije	Indikator je prepoznat u dokumentu „Plan prilagođavanja na klimatske promjene BiH – NAP s prijedlogom mjera“ kao BR17 Vektorski prenosive bolesti

Naziv indikatora	FBiH Z3 Broj oboljenja vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti
Definicija indikatora	Indikator prati godišnji broj oboljelih od hroničnih opstruktivnih plućnih bolesti na području Federacije Bosne i Hercegovine. Indikator obuhvata šifre iz MKB 10 J40-J47.
Pravna osnova	<p><u>Propisi u FBiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva ("Sl. novine Federacije BiH", broj 37/12) - Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13) - Pravilnik o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije ("Sl. novine Federacije BiH", br. 61/18 i 72/22) - Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja individualnih izvještajnih obrazaca i drugih pomoćnih obrazaca za vođenje evidencija ("Sl. novine Federacije BiH", br. 61/18 i 72/22) - Pravilnik o načinu i rokovima dostavljanja, kao i obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca ("Sl. novine Federacije BiH", br. 61/18 i 72/22) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - European Health for All database (HFA-DB)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj oboljenja vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> broj, stopa</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj oboljelih vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti, po pojedinačnim dijagnozama <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> broj, stopa</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Broj oboljenja vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti računa se na godišnjem nivou, stopa se računa na 10.000 stanovnika te prikaza pojedinačnih dijagnoza vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti i stopa na 10.000 stanovnika.
Dodatne informacije	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH je nosioc statističkog istraživanja iz oblasti zdravstva u skladu sa važećim Zakonima i Pravilnicima, te Planom i Programom statističkih istraživanja. Izvor podataka je Izvještaj o bolestima i stanjima utvrđenim u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (Obr.br.30-Z-UOD), tačnije Tabela 1A. Izvještaj o bolestima i stanjima utvrđenim u primarnoj zdravstvenoj zaštiti po dijagnozama u FBiH.

Naziv indikatora	FBiH Z4 Broj oboljenja vezanih za kardiovaskularne bolesti
Definicija indikatora	Indikator prati godišnji broj oboljelih od kardiovaskularnih bolesti (I00-I99) na području Federacije Bosne i Hercegovine.
Pravna osnova	<p><u>Propisi u FBiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva ("Sl. novine Federacije BiH", broj 37/12) - Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13) - Pravilnika o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije ("Službene novine Federacije BiH", br. 61/18 i 72/22) - Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja individualnih izvještajnih obrazaca i drugih pomoćnih obrazaca za vođenje evidencija ("Sl. novine Federacije BiH", br. 61/18 i 72/22) - Pravilnika o načinu i rokovima dostavljanja, kao i obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca ("Sl. novine Federacije BiH", br. 61/18 i 72/22) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - European Health for All database (HFA-DB)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka Obrada i interpretacija podataka	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> Broj oboljenja vezanih za kardiovaskularne bolesti <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> broj, stopa</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Broj oboljelih vezanih za kardiovaskularne bolesti, po pojedinačnim dijagnozama <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> broj, stopa</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Broj oboljenja vezanih za kardiovaskularne bolesti računa se na godišnjem nivou, stopa se računa na 10.000 stanovnika.
Dodatne informacije	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH je nosioc statističkog istraživanja iz oblasti zdravstva u skladu sa važećim Zakonima i Pravilnicima, te Planom i Programom statističkih istraživanja. Izvor podataka je Izvještaj o bolestima i stanjima utvrđenim u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (Obr.br.30-Z-UOD), tačnije Tabela 1A. Izvještaj o bolestima i stanjima utvrđenim u primarnoj zdravstvenoj zaštiti po dijagnozama u FBiH.

Naziv indikatora	FBiH Z5 Broj smrtnih slučajeva od malignih neoplazmi
Definicija indikatora	Indikator prati broj smrtnih slučajeva od malignih neoplazmi ukupan broj i stopa za poglavlje C00-C97 te stopa na 100.000, kao i godišnji broj smrtnih slučajeva sa posebnim aspektom na maligne neoplazme respiratornog sistema (uključujući šifre iz MKB 10, npr. C34).
Pravna osnova	<p><u>Propisi u FBiH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine Federacije BiH", br.63/03 i 9/09) - Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. novine Federacije BiH", broj 46/10 i 75/13) - Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva ("Sl. novine Federacije BiH", broj 37/12) <p><u>Međunarodni okvir</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - European Health for All database (HFA-DB)
Pozicija indikatora prema DPSIR metodologiji	S (stanje) i I (uticaj)
Izvor podataka	Federalni zavod za statistiku Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH
Obrada i interpretacija podataka	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH
Set podataka	<p><u>Naziv podatka:</u> ukupan broj smrtnih slučajeva od maligne neoplazme <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno, grafički <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> broj, stopa</p> <p><u>Naziv podatka:</u> Ukupan broj smrtnih slučajeva od maligne neoplazme respiratornog sistema (npr. C34) <u>Način prikaza podatka:</u> numerički, tabelarno i grafikonom <u>Mjerna jedinica (izražava se u):</u> broj, stopa</p>
Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metoda izračuna podataka	Broj smrtnih slučajeva od malignih neoplazmi, stopa na 100.000 stanovnika, oboljenja vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti računa se na godišnjem nivou, stopa se računa na 100.000 stanovnika, te prikaza pojedinačnih dijagnoza vezanih za hronične opstruktivne plućne bolesti (npr. C34) na 100.000 stanovnika.
Dodatne informacije	Izveštavanje se vrši prema European Health for All database (HFA-DB) - Mortality indicator database: mortality indicators by 67 causes of death, age and sex (HFA-MDB)